

PÉNZÜGYI HÍRLEVÉL

2022 • XV. évfolyam • 4. szám

PÉNZÜGYI HÍRLEVÉL
2022 • XV. évfolyam • 4. szám
2022. december 21.

Megjelenik negyedévente

Felelős szerkesztő
Lámfalusi Ibolya

Szerző
Vörös-Illés Ivett (szerk.)
voros-illes.ivett@aki.gov.hu

Péter Krisztina
peter.krisztina@aki.gov.hu

Rózsa Andrea
rozsa.andrea@aki.gov.hu

Kiadó

1093 Budapest, Zsil utca 3–5.
Telefon: +36 1 217 1011
Fax: +36 1 217 8111
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

A kiadványokkal kapcsolatban részletes
felvilágosítást ad:
Publikációs Csoport – publikacio@aki.gov.hu

Tartalomjegyzék

Összefoglaló	3
Summary	4
Módszertani megjegyzések	6
Agrár- és vidékfejlesztési támogatások	7
Közvetlen termelői támogatások	10
Vidékfejlesztési és halászati programok	11
Piaci és egyéb támogatások	13
Nemzeti támogatások	15
Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások kiemelt területei	17
Állattenyésztési támogatások	17
Szántóföldi növénytermesztők támogatása	19
Kertészeti ágazat támogatása	20
Kockázatkezelés a mezőgazdaságban	21
Élelmiszeripar támogatása	22
A mezőgazdaság és az élelmiszeripar vállalkozásainak hitelgazdálkodása	23
Az egyéni gazdaságok hitelállománya a mezőgazdaságban	25
A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya	30
Kedvezményes finanszírozás a mezőgazdaságban	36
Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel	37
Növekedési Hitelprogram	40
MFB-hitelprogramok	42
EXIM-konstrukciók	44
Garantált hitelek állománya a mezőgazdaságban	45
Lízingcégek mezőgazdasági kihelyezései	47
Az élelmiszeripari egyéni vállalkozások hitelállománya	49
Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállománya	50
Kedvezményes finanszírozás az élelmiszeriparban	55
EXIM-konstrukciók	55
Növekedési Hitelprogram	57
Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel	59
MFB-hitelprogramok	60
Garantált hitelek állománya az élelmiszeriparban	61
Ágazati csódráták	62
Hitelezési felmérés	63
Hitelfedezettség	64
Jegybanki kamat és a vállalati szektor kamatai	65

Összefoglaló

- Agrár- és vidékfejlesztési támogatásokra 516,7 milliárd forintot fizettek ki szeptember 30-ig. A folyósított támogatási összeg 64,8 százaléka (334,9 milliárd forint) európai uniós forrásból származott, 35,2 százalékát (181,8 milliárd forint) nemzeti költségvetésből fizették ki.
- Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások között a Vidékfejlesztési Program kifizetései domináltak (53,5 százalék), melyek meghaladták a 276 milliárd forintot. A közvetlen támogatások a kifizetések csaknem egyharmadát (29,2 százalék) képezték, 150,9 milliárd forint kifizetésére került sor szeptember 30-ig. A nemzeti támogatásokra 67,5, a piaci és egyéb támogatásokra együttesen 21,9 milliárd forintot folyósítottak az év első kilenc hónapjában.
- Az egyes ágazatok támogatottságát vizsgálva elmondható, hogy a szántóföldi növénytermesztés részesedése meghatározó volt 2022 első kilenc hónapjában, a támogatások több mint negyedét kapta az ágazat. Az állattenyésztők részesedése is jelentősnek mondható, a támogatások 24,2 százalékát használhatták fel, a kertészet részesedése pedig csupán 6,1 százalékot tett ki.
- A nemzeti agrárkárenyhítési rendszer keretében (I. pillér) a 2021. évi időjárás okozta károk kompenzálására nagy összegű kárenyhítést, 11,2 milliárd forintot folyósítottak 2022-ben a jogosult termelők számára.
- A mezőgazdaság hitelállománya 14,6 százalékkal 1025,5 milliárd forintra emelkedett az előző év azonos időszakához képest. Ezen belül a kedvezményes hitelek aránya 66,6 százalékot, a piaci hitelek részesedése pedig 33,4 százalékot tett ki 2022. szeptember 30-án.
- A **mezőgazdaságban** tevékenykedő egyéni gazdaságok hitelállománya mérsékelten nőtt, 4,7 százalékkal 408,9 milliárd forintra bővült. A hitelállományon belül a beruházási hiteleknél jelentkezett a legnagyobb növekedés. A hitelek zöme a szántóföldi növénytermesztőket finanszírozta. A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni vállalkozások 39,7 milliárd forint új hitelt vettek fel 2022 harmadik negyedévében, ami 5,5 milliárd forinttal volt több, mint egy évvel korábban.
- A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya 22,3 százalékkal 616,7 milliárd forintra emelkedett. A növekedés az éven túli hiteleknél jelentkezett, azon belül is a beruházási hitelek állománygyarapodása volt meghatározó, amely értékét tekintve meghaladta a hosszú lejáratú forgóeszközhitelekét. A hitelállományból legnagyobb mértékben az állattenyésztési ágazat részesedett. A mezőgazdasági társas vállalkozások újonnan felvett hiteleinek összege 4,2 milliárd forinttal volt kisebb az egy évvel korábbi értékénél.
- A mezőgazdaság garantált hitelállománya dinamikusan nőtt. A lízingcégek szerződés-száma mérséklődött, a tőkeintézmények összege növekedett.
- Az **élelmiszeripar** hitelállománya a mezőgazdaságétól nagyobb ütemben, 19,3 százalékkal bővült, ezáltal 734,5 milliárd forintra emelkedett 2022 harmadik negyedévének végére. Az állományban a kedvezményes hitelek domináltak, az ágazat hiteleinek közel 60 százalékát kedvezményes finanszírozás keretében folyósították.
- Az egyéni vállalkozások hitelállománya 3,6 százalékkal volt kevesebb az előző év azonos időszaki értékénél, ezáltal 6,3 milliárd forintra csökkent, a társas vállalkozásoké 19,5 százalékkal 728,3 milliárd forintra nőtt. Ez utóbbi állományában az éven belüli hitelek növekedése volt kiemelkedő, amelyet az egyéb hitelek és a hosszú lejáratú forgóeszközhitelek állománygyarapodása követett. Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállományának legnagyobb részét (24,7 százalékát) az ún. egyéb élelmiszeripar

szakágazatban tevékenykedő vállalkozások adták, 15,2 százalékát az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítással foglalkozók, 9,1 százalékát pedig a baromfihús-feldolgozás, -tartósítás szakágazatban tevékenykedők tudhatták magukénak.

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások 63,2 milliárd forinttal több hitelt vettek fel 2022 második negyedévében, mint egy évvel korábban. Az újonnan felvett hitelösszeg zöme egyéb éven belüli hitel volt és az egyéb élelmiszer szakágazatba érkezett. Az ágazat garantált hitelállománya tovább bővült.

Summary

- A total of HUF 516,7 billion was paid for agricultural and rural development subsidies by 30 September. 64.8 per cent (HUF 334.9 billion) of the subsidies financed by European Union funds, and 35.2 per cent (HUF 181.8 billion) was paid from domestic budget.
- Payments of the Rural Development Program dominated in total payments (53.5 per cent), which exceeded the HUF 276 billion. Direct subsidies accounted for almost a third (29.2 per cent) of payments, with HUF 150.9 billion paid by 30 September. Farmers received HUF 67.5 billion in national subsidies, and HUF 21.9 billion in market and other subsidies in the first nine months of the year.
- Examining the support of each sector it can be considered that the share of arable crop production was decisive in the first nine months of 2022, the sector received more than a quarter of the support. The share of arable livestock farmers was also decisive, they could use 24.2 per of the support and the share of horticulture was only 6.1 per cent.
- Under the national agricultural compensation scheme (Pillar I), a high amount of compensation, HUF 11.2 billion was paid to eligible farmers in 2022 to compensate for the damage caused by the weather in 2021.
- The amount of credit in agriculture increased by 14.6 per cent to HUF 1025.5 billion compared to the same quarter of the previous year. Within this the rate of subsidised loans was 66.6 per cent while the share of market loans was 33.4 per cent on September 30, 2022.
- The credit amount of the individual farms grew moderately, by 4.7 per cent to HUF 408.9 billion. Investment capital loans grew at the fastest rate. Most of the credit was used to finance arable crop growers. The value of new loans of individual farms in agriculture was HUF 39.7 billion, which was HUF 5.5 billion higher than in the previous year.
- The credit amount of the agricultural enterprises increased by 22.3 per cent to HUF 616.7 billion. The increase was mainly for long-term loans, within this the growth of investment capital loans exceeded the growth of long-term working loans in terms of the value. The livestock sector accounted for the largest share of the credit. The amount of new loans taken out by agricultural enterprises was HUF 4.2 billion lesser than in the previous year.
- The guaranteed loans of agriculture have grown dynamically. At the same time the contract number of leasing companies decreased but their capital adequacy in the sector increased.
- In the food industry, the amount of credit grew at a higher pace than in agriculture, by 19.3 per cent to HUF 734.5 billion in the third quarter of 2022. Approximately 60 per cent of the credit amount was subsidised loan.
- The credit amount of the individual food companies decreased by 3.6 per cent to HUF 6.3 billion, while the credit amount of corporate enterprises rose by 19.5 per cent to HUF 728.3 billion, in which the growth of short-term loans was outstanding, followed by the

other loans and investment loans. Biggest part (24.7 per cent) of the loans in the food industry were granted for food corporations operating in so-called other food industry sector, 15.2 per cent were disbursed for processing and preserving other fruits and vegetables, and 9.1 per cent for processing and preserving poultry meat.

- Food enterprises took out HUF 63.2 billion more loans in the third quarter of 2022 compared to the previous year. The majority of the credit amount was short-term loans and was disbursed for so-called other food industry sector. The sector's guaranteed loans continued to expand.

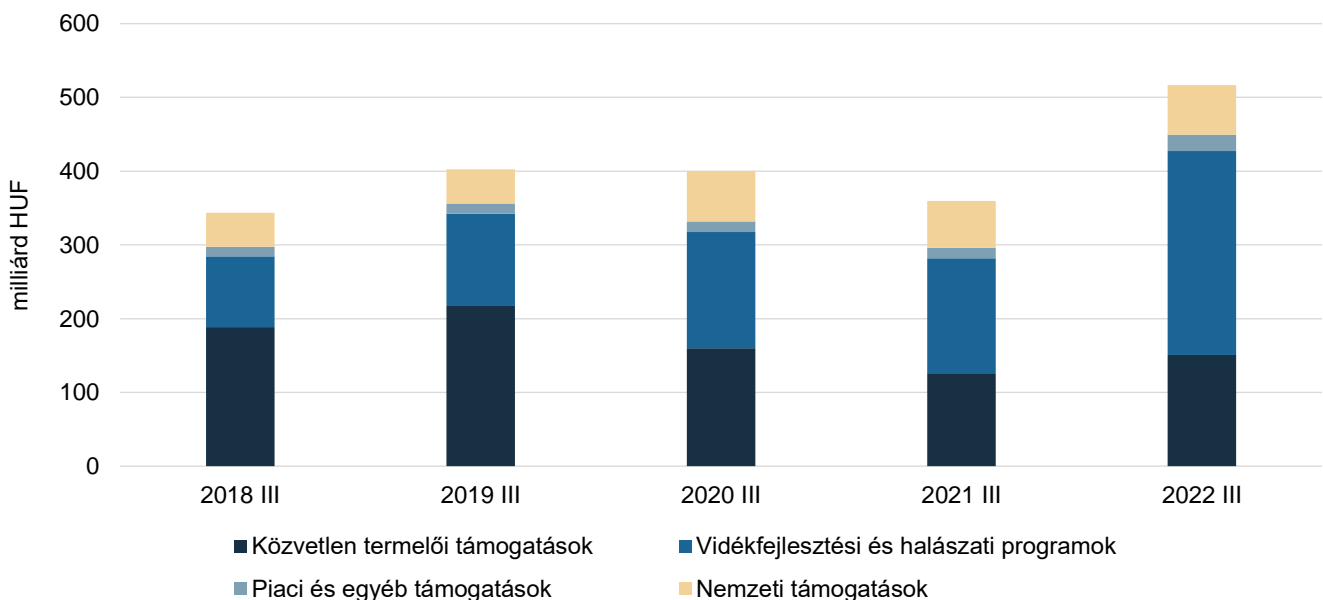
Módszertani megjegyzések

- A Pénzügyi Hírlevél támogatásokat bemutató fejezete pénzforgalmi szemléletben készül, a 2022. január 1. és szeptember 30. között teljesült kifizetéseket tartalmazza. A Vidékfejlesztési Program (VP) előrehaladását szemléltető 10. ábrán a 2016 és 2022 között teljesült kifizetések szerepelnek.
- Az agrárium és a vidék fejlesztésére irányuló támogatások ágazatonkénti, illetve alágazatonkénti felosztását ismertető fejezetnél az intézkedések besorolása e kategóriákba nem minden esetben lehetséges, hiszen vannak olyan támogatások, amelyek több ágazat számára biztosítanak forrást, valamint egyes intézkedések több alágazatot is érintenek.
- A társas vállalkozások hitelállományáról a Magyar Nemzeti Bank (továbbiakban MNB) és az Agrárminisztérium (AM) egyaránt végez adatgyűjtést. Az AM-adatok részletesebb bontásban, hitelcél és szakágazat szerint állnak rendelkezésre, ezáltal a szegmens hitelállományáról készült összeállítás ezen adatokra épül.
- A finanszírozási adatok a 2022. szeptember 30-i (2022 III) állapotot tükrözik.

Agrár- és vidékfejlesztési támogatások

- Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások 2022. évi keretösszege meghaladja a 800 milliárd forintot, melyből 516,7 milliárd forintot használtak fel az év első kilenc hónapjában (1. ábra).
- Tovább emelkedett 2022-ben a Vidékfejlesztési Program és a Magyar Halászati Operatív Program beavatkozásaira folyósított összeg, az év első hat hónapjában 276,5 milliárd forintot, az összes agrártámogatás 53,5 százalékát e két program keretében fizették ki a gazdálkodóknak. Ezen belül a Vidékfejlesztési Program 2014–2020 keretében 275,0 milliárd forint kifizetés teljesült a tárgyévben, a Magyar Halgazdálkodási Operatív Program keretében 1,5 milliárd forinthez jutottak a gazdálkodók.
- A termelőknek nyújtott közvetlen támogatások a kifizetések több mint egynegyedét képezték (29,2 százalék), 150,9 milliárd forintot vettek igénybe a gazdálkodók tárgyév január 1. és szeptember 30. között.
- A hazai költségvetésből finanszírozott nemzeti támogatások keretében 67,5 milliárd forinthez jutottak a gazdák.
- A piac szabályozását célzó intézkedésekre 21,9 milliárd forintot fordítottak, amelynek zöme továbbra is a kiegészítő nemzeti támogatással működő programokat fedezte.

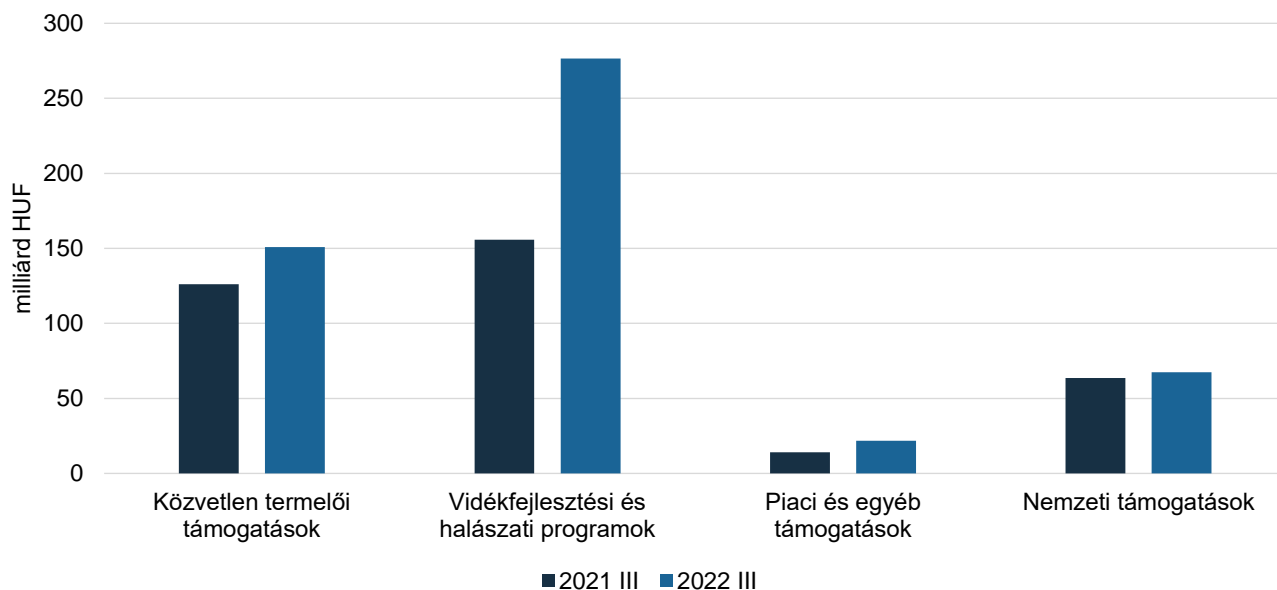
1. ábra: **Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások kifizetései 2022 első három negyedévében meghaladták az 500 milliárd forintot**

Forrás: PM-, AM- és MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Minden intézkedéscsoportnál növekedés mutatkozott az előző év azonos időszakához képest. Különösen a vidékfejlesztési és halászati programok kifizetései emelkedtek, 77,6 százalékkal. A közvetlen termelői támogatások 19,6 százalékkal, a nemzeti támogatások 6,2 százalékkal bővültek, a piaci támogatások másfélszeresére emelkedtek (2. ábra).

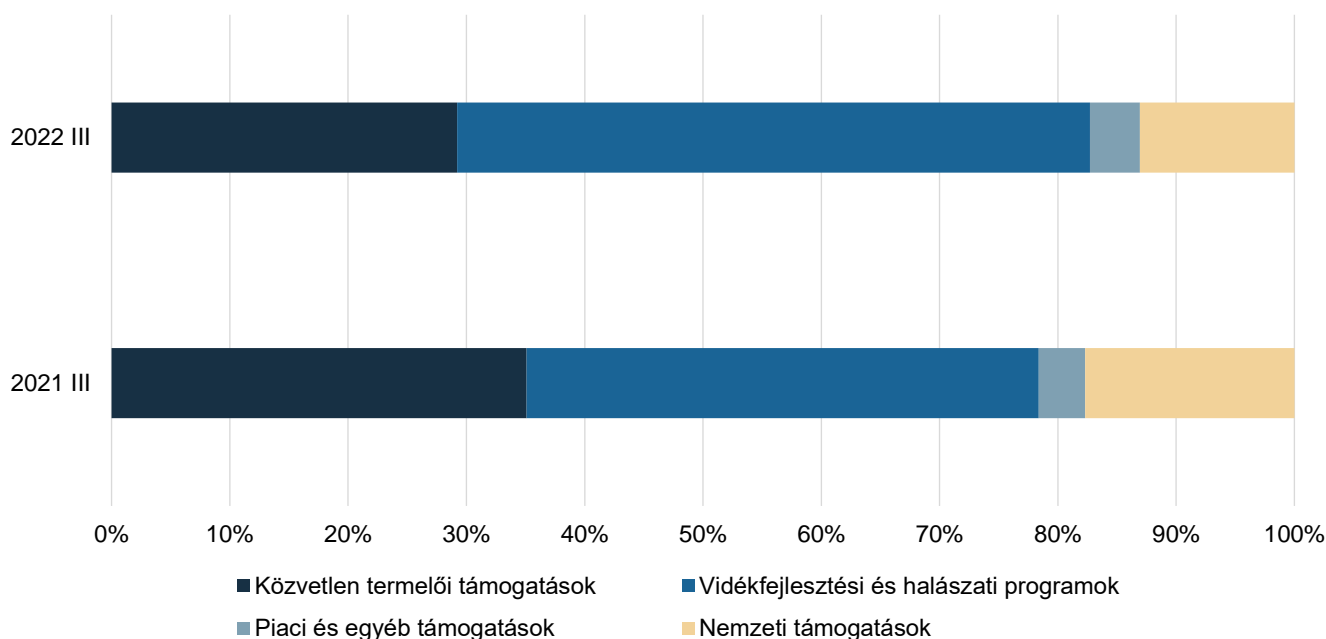
2. ábra: **Minden intézkedéscsoportnál emelkedtek a kifizetések az előző év azonos időszakához képest**

Forrás: PM-, AM- és MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az összes agrártámogatáson belül a vidékfejlesztési és halászati támogatások részaránya 10,2 százalékponttal, a piaci és egyéb támogatásoké 0,3 százalékponttal emelkedett, míg a közvetlen termelői támogatásoké 5,9 százalékponttal, a nemzeti támogatásoké 4,6 százalékponttal csökkent 2022-ben (3. ábra).

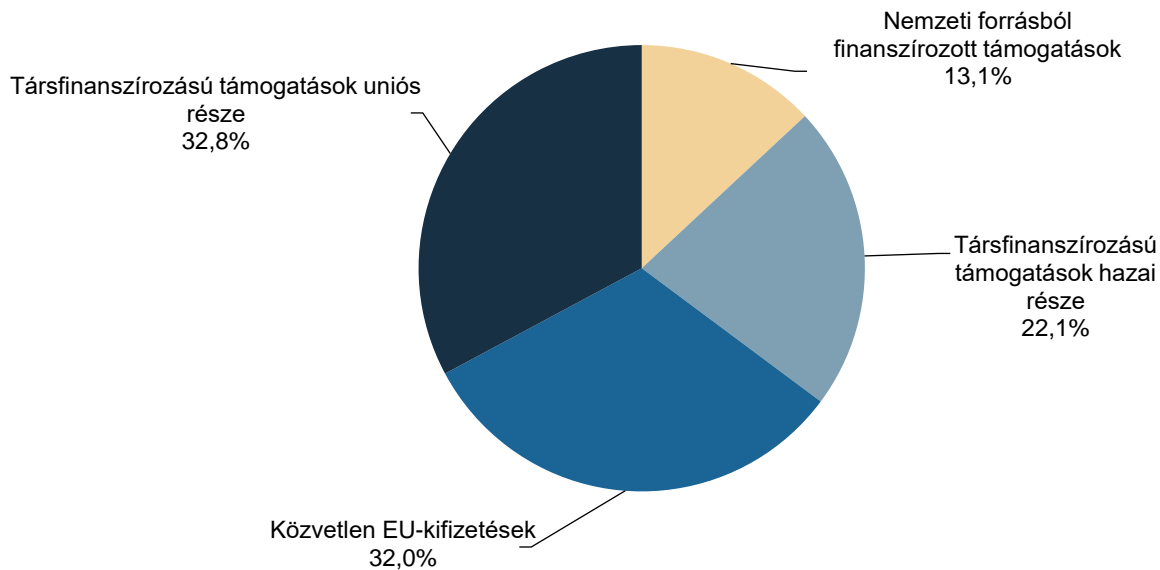
3. ábra: **A vidékfejlesztési és halászati támogatások részaránya növekedett 2022-ben**

Forrás: PM-, AM- és MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

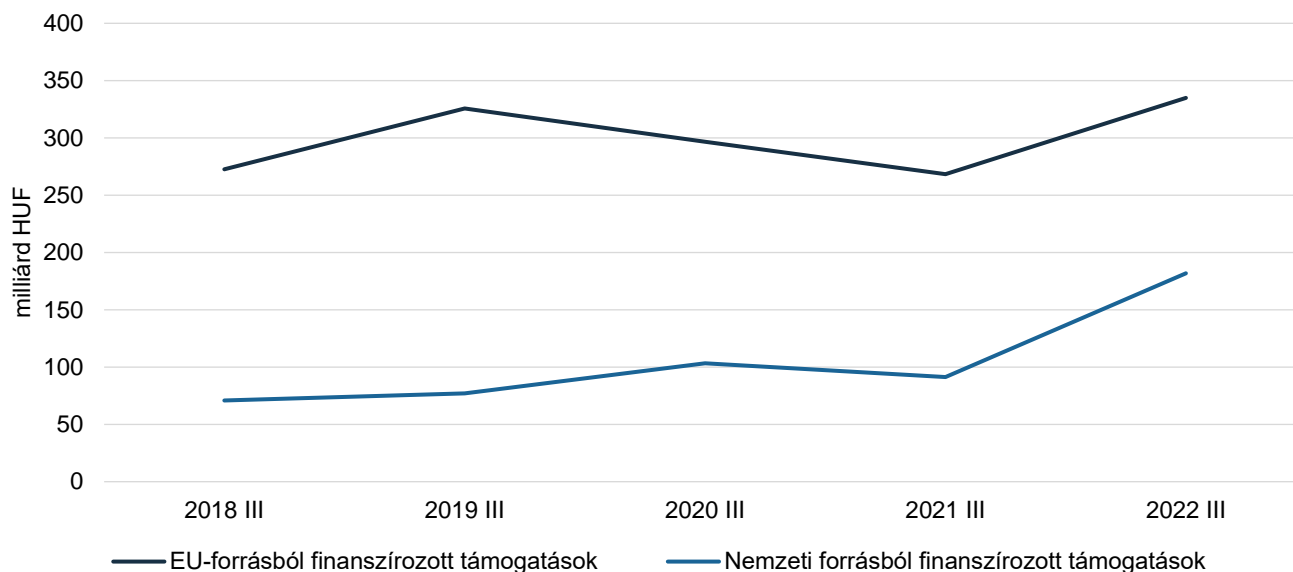
4. ábra: **Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások közel kétharmada európai uniós forrásból származott 2022-ben**

Forrás: PM-, AM- és MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások keretében az első három negyedévben folyósított 516,7 milliárd forint támogatási összeg 64,8 százaléka európai uniós forrásból származott, 35,2 százalékát pedig hazai költségvetésből fizették ki (4. ábra). Európai uniós forrásból 334,9 milliárd, nemzeti forrásból további 181,8 milliárd forint kifizetésére került sor (5. ábra).
- Az uniós társfinanszírozással megvalósult támogatások esetében az uniós kifizetések aránya 59,7 százalékot tett ki, míg a támogatások további 40,3 százalékát nemzeti költségvetésből folyósították.
- Az uniós finanszírozású kifizetések évenkénti ingadozása főként a területalapú támogatások és egyéb közvetlen támogatások kifizetési rendjének sajátosságából adódik, mivel az egyes években eltérő mértékű előlegfizetés, részfizetés és a következő évre áthúzódó végkifizetés valósul meg, a Pénzügyi Hírlevél viszont pénzforgalmi szemléletben készül, a naptári év kifizetéseit tükrözi.

5. ábra: **Az agrár- és vidékfejlesztési kifizetések nagy része továbbra is uniós forrásból valósult meg**

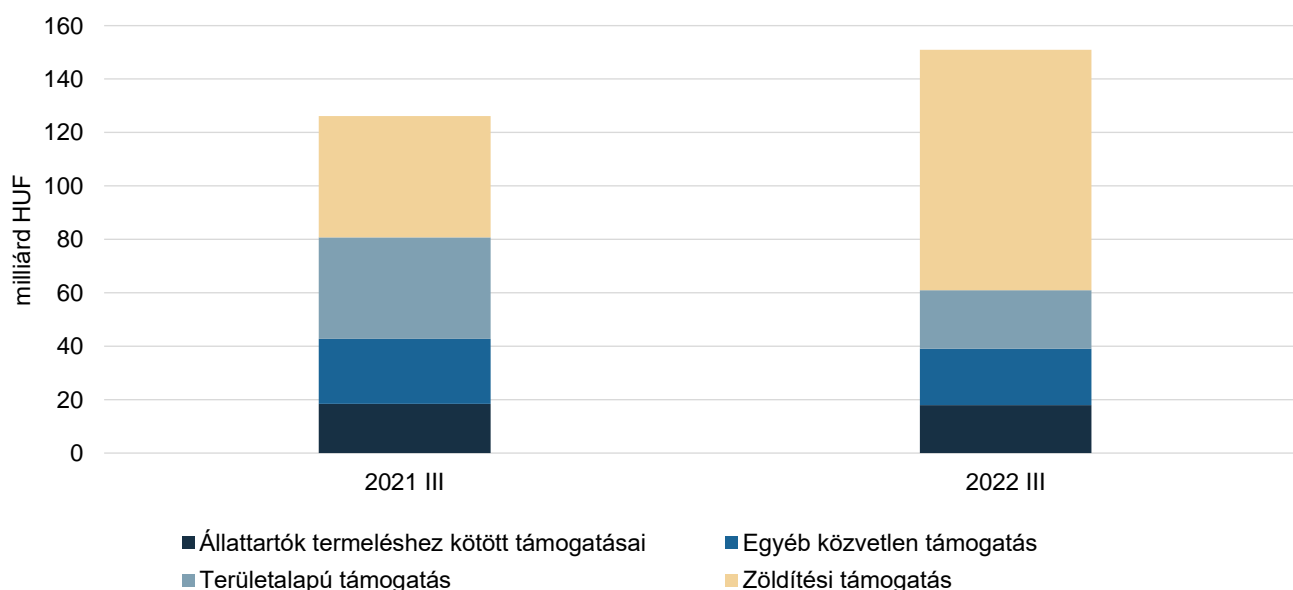

Forrás: PM-, AM- és MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Közvetlen termelői támogatások

- A közvetlen támogatások jogcímein 2022 első három negyedévében 150,9 milliárd forint jutott el a termelőkhez, melynek 59,6 százalékát a zöldítési komponens tette ki (6. ábra). A tárgyévi teljesítés a 2021. évi jogosultságok rész- és végfizetését, valamint a korábbi évek jogorvoslati ügyeinek rendezését foglalja magában. A 2022. évi egységes kérelmekkel kapcsolatos előlegkifizetéseket tárgyév októberétől folyósították.

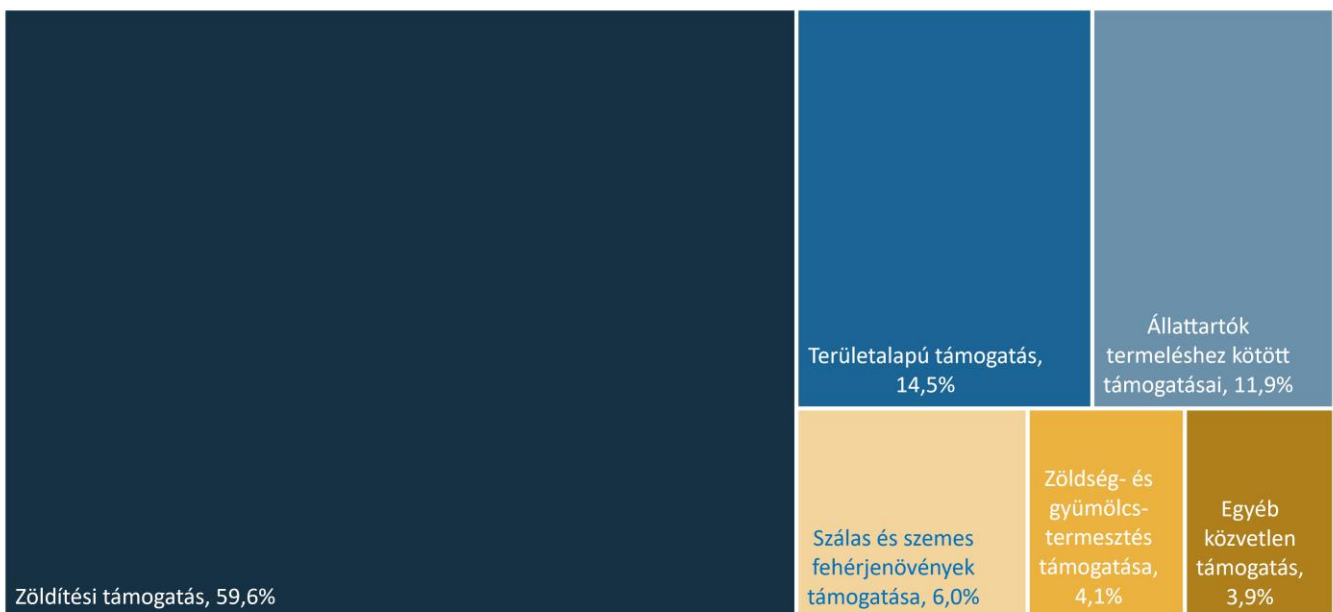
6. ábra: **A közvetlen támogatások jelentős részét a zöldítési komponens tette ki 2022 első három negyedévében**

Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az előző év azonos időszakában kifizetett összeghez képest 24,7 milliárd forinttal többet folyósítottak szeptember 30-ig, ami a kifizetési rendből adódik. A 2021. évi jogosultságokból az előleg- és részfizetések után több végkifizetésre került sor 2022-ben, mint egy évvel korábban a 2020. évi jogosultságok után.
- A közvetlen támogatásokra folyósított összeg jellemzően zöldítési komponens keretében jutott el a kedvezményezettekhez 89,9 milliárd forint összegben (7. ábra). Alaptámogatásra 21,9 milliárd forintot fizettek ki a termelőknek az év első kilenc hónapjában, ami az összes kifizetés 14,5 százaléka.
- A két fő intézkedés mellett a termeléshez kötött állattenyésztési támogatások domináltak (11,9 százalék). A 17,9 milliárd forint termeléshez kötött támogatás kétharmadát (11,7 milliárd forint) az anyatehéntartás támogatására fizették ki, ezt követte az anyajuh-tartás (3,0 milliárd forint), a tejhasznú tehéntartás (2,5 milliárd forint) és a hízottbika-tartás (0,7 milliárd forint) támogatása.
- További számottevő összeg, 9,1 milliárd forint került folyósításra szálás és szemes fehérjenövények támogatására, ami közel azonos arányban oszlott meg a növénykultúrák között.
- A cukorrépa termesztésének támogatására 2,7 milliárd forintot, a zöldségnövény-termesztés támogatására 1,7 milliárd forintot, az ipari zöldségnövények termesztésére 3,9 milliárd forintot, gyümölcsstermesztés támogatására (extenzív és intenzív) 621 millió forintot fizettek ki a kedvezményezetteknek.
- A fiatal mezőgazdasági termelőknek 1,8 milliárd forint támogatást folyósítottak.

7. ábra: **A közvetlen támogatások csaknem háromnegyedét a területalapú és a zöldítési támogatások adták 2022 első háromnegyed évében**

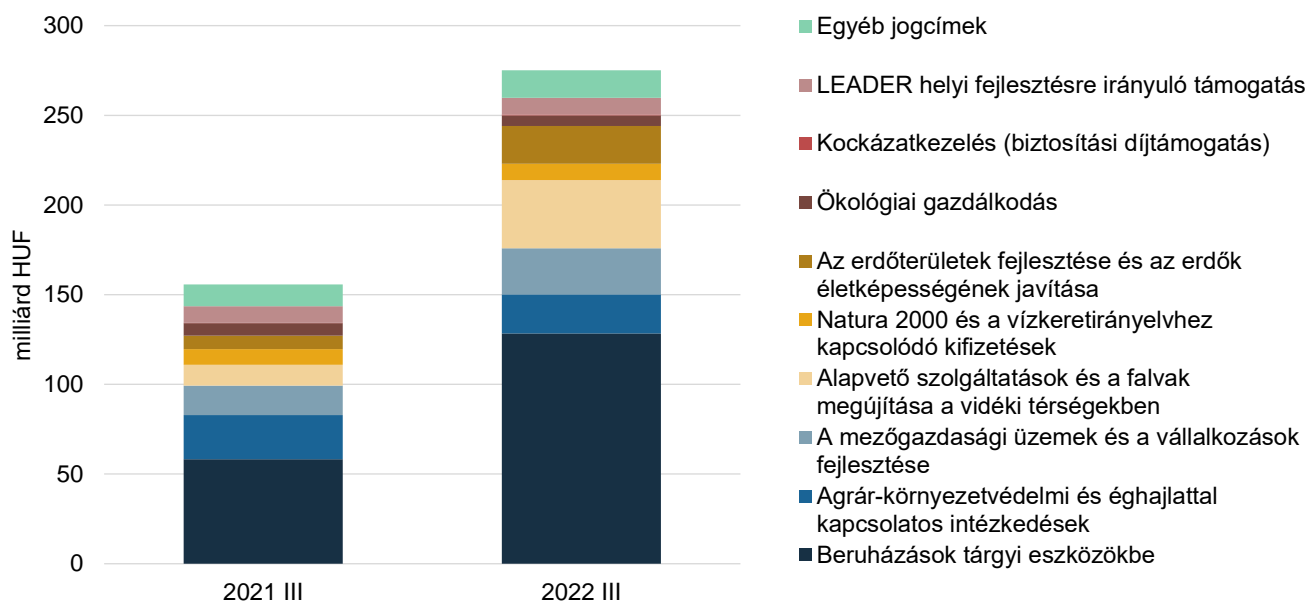

Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Vidékfejlesztési és halászati programok

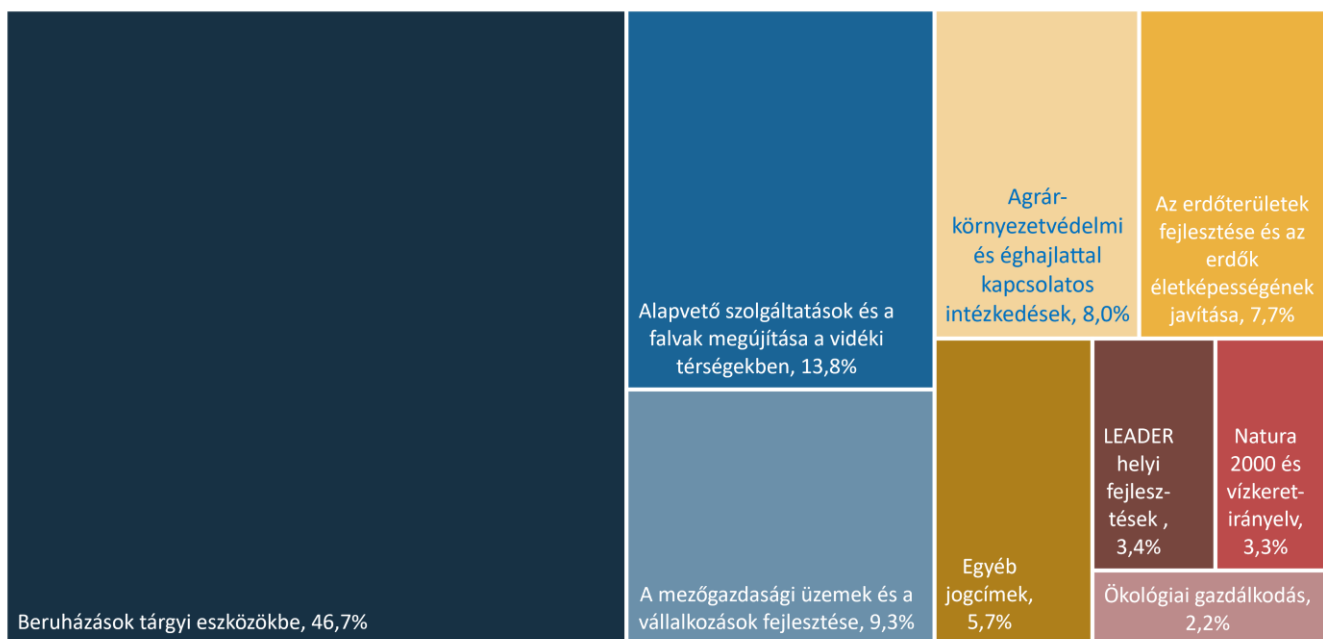
- A Vidékfejlesztési Program 2014–2020 intézkedéseire 2022 első három negyedévében 275,0 milliárd forintot folyósítottak a gazdálkodóknak (8. és 9. ábra). A Magyar Halgazdálkodási Operatív Programból 1,5 milliárd forint kifizetés valósult meg.

8. ábra: **A Vidékfejlesztési Program kifizetései emelkedtek 2022-ben**

Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

9. ábra: **A Vidékfejlesztési Program kifizetéseinek csaknem felét a tárgyi eszközökbe történő beruházásokra fordították 2022 első három negyedében**

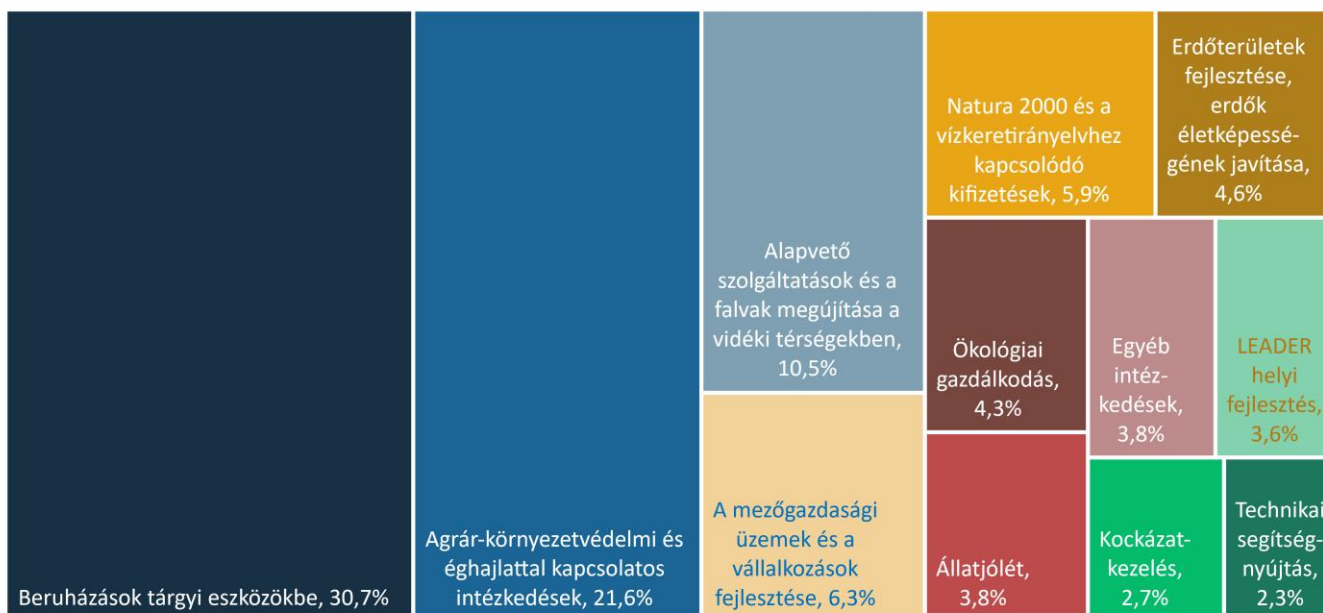

Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A VP intézkedései közül a tárgyi eszközökbe történő beruházásokra 128,4 milliárd forintot fordítottak, ezen belül az élelmiszeripar több intézkedés keretében 21,6 milliárd forint támogatásban részesült.
- További 38,0 milliárd forint jutott az alapvető szolgáltatásokra és a falvak megújítására a vidéki térségekben, 25,6 milliárd forint a mezőgazdasági üzemek és vállalkozások fejlesztésére, valamint 21,9 milliárd forint az agrár-környezetvédelmi és éghajlattal kapcsolatos intézkedésekre.

- Az erdőterületek fejlesztésére 21,1 milliárd forintot, a Natura 2000 és a vízkeretirányelvhez kapcsolódó kifizetésekre 9,1 milliárd forintot, a LEADER helyi fejlesztésekre 9,3 milliárd forintot fordítottak.
- A tárgyevi kifizetéseket összevetve a 2021. év azonos időszakával elmondható, hogy az agrár-környezetvédelmi és éghajlattal kapcsolatos intézkedések, valamint az ökológiai gazdálkodás támogatása némileg mérséklődött, az összes többi intézkedés esetében növekedés mutatkozott. Nagyságrendileg háromszorosára bővült az alapvető szolgáltatások és a falvak megújításának támogatása a vidéki térségekben, valamint az erdőterületek fejlesztésének támogatása. Több mint kétszeres forrás jutott a tárgyi eszközökbe történő beruházásokra, valamint 1,8-szorosára emelkedett a biztosítási díjtámogatás.
- A Vidékfejlesztési Program intézkedéseire 2022. szeptember 30-ig összesen 1354,8 milliárd forintot fizettek ki a pályázóknak (10. ábra).
- A kumulált adatokat vizsgálva elmondható, hogy a tárgyi eszközökbe történő beruházások tették ki a kifizetések csaknem egyharmadát, összegük meghaladta a 415 milliárd forintot. A támogatások egyötöde az agrár-környezetvédelmi intézkedésekre fordítódott (293,2 milliárd forint).
- A kifizetések 10,5 százalékát, 142,7 milliárd forintot alapvető szolgáltatásokra és a falvak megújítására folyósították a kedvezményezetteknek, míg a mezőgazdasági üzemek és a vállalkozások fejlesztéséhez kapcsolódott 85,1 milliárd forint teljesítés.

10. ábra: **A Vidékfejlesztési Program több mint felét a tárgyi eszközökbe történő beruházások és az agrár-környezetvédelmi intézkedések kifizetési tették ki 2016 és 2022 között**

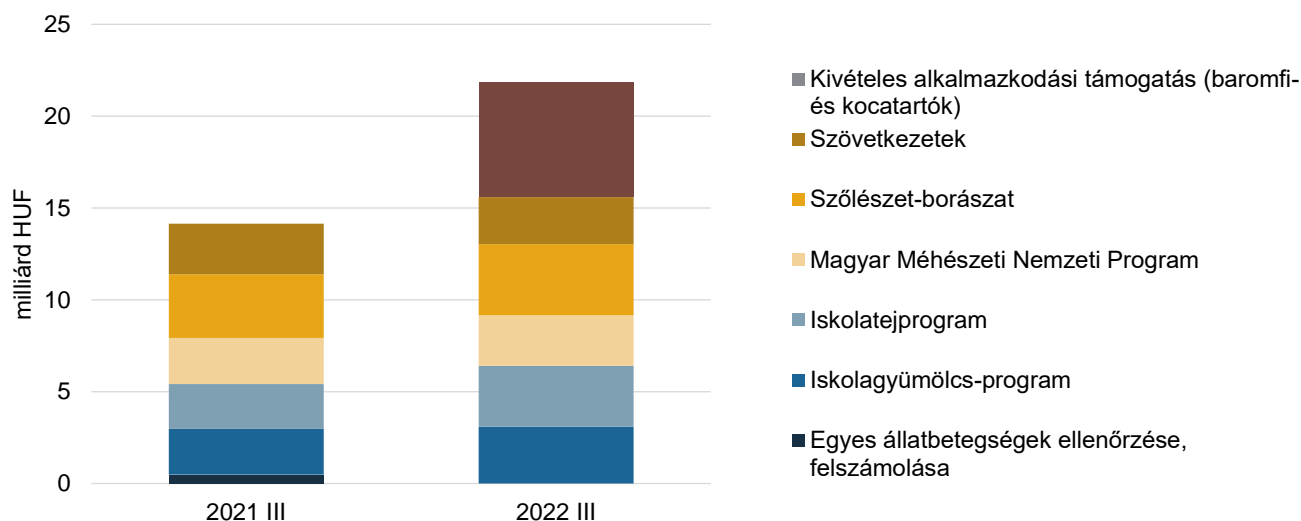

Forrás: PM- és MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Piaci és egyéb támogatások

- A piacsabályozó intézkedésekre uniós és nemzeti forrásból együttesen 21,9 milliárd forintot, az előző évi összegnél 7,7 milliárd forinttal többet folyósítottak 2022-ben (11. ábra). A különbség nagyrészt egy, a baromfi- és kocatartóknak nyújtott új intézkedés, a kivételes alkalmazkodási támogatás 6,3 milliárd forintos kifizetéséből adódott.

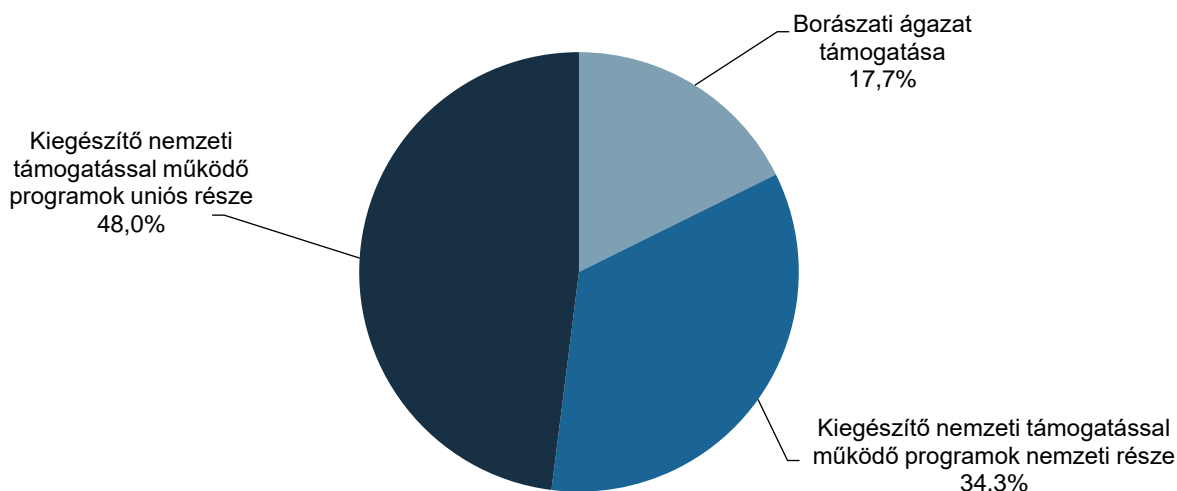
11. ábra: **A piacszabályozó intézkedésekre közel 22 milliárd forintot folyósítottak 2022 első három negyedévében**

Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A piaci és egyéb támogatásokon belül a kiegészítő nemzeti támogatással működő programokra uniós forrásból 10,5 milliárd forintot fordítottak, amit nemzeti költségvetésből 7,5 milliárd forinttal egészítettek ki.
- A programok közül az iskolagyümölcs-program támogatására összesen 3,1 milliárd forintot, az iskolatejprogram támogatására 3,3 milliárd forintot költöttek. A speciális szövetkezetek támogatására 2,6 milliárd forint folyósítása történt meg. A Magyar Méhészeti Nemzeti Program keretében 2,8 milliárd forint kifizetés valósult meg.
- A borászati ágazat további 3,9 milliárd forint támogatásban részesült a belpiaci intézkedések keretében, ami 17,7 százalékos részesedést jelent (12. ábra).

12. ábra: **A kiegészítő nemzeti támogatással működő programok meghatározóak voltak a piaci támogatásokon belül 2022 első három negyedévében**

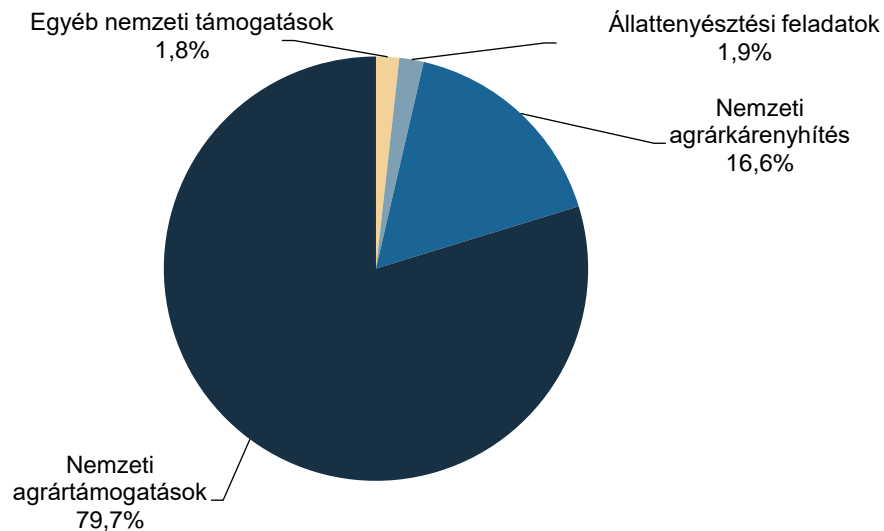

Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Nemzeti támogatások

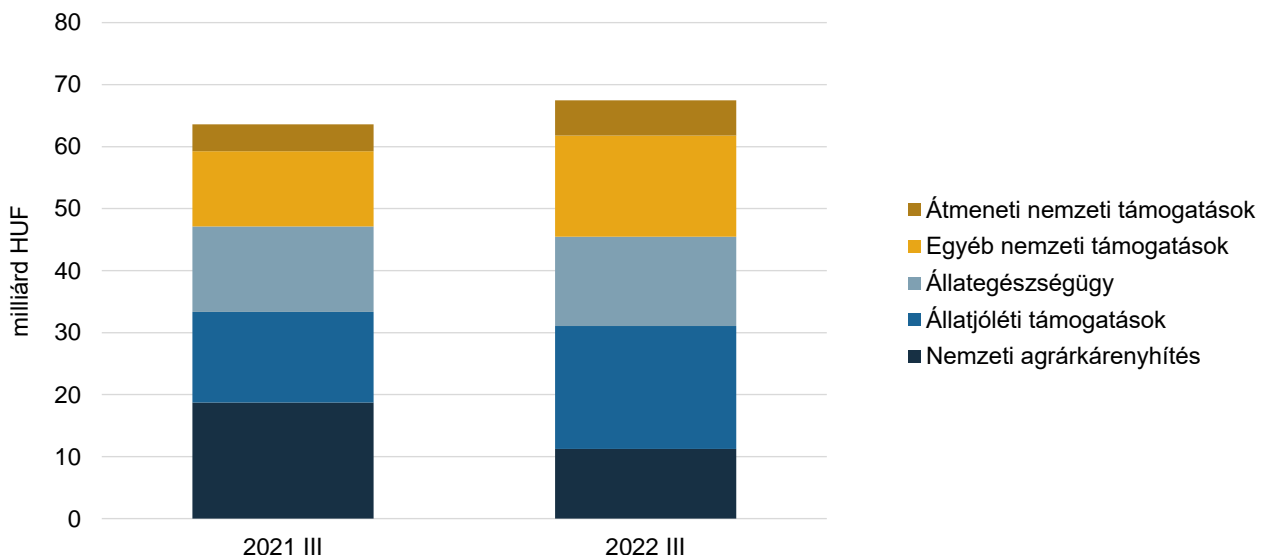
- A nemzeti támogatások jogcímeire 67,5 milliárd forint támogatási összeg került folyósításra 2022. szeptember 30-ig, amelynek csaknem négyötöde (53,8 milliárd forint) a nemzeti agrártámogatások előirányzat jogcímein jutott el a gazdákhöz (13. és 14. ábra).

13. ábra: **A nemzeti támogatások csaknem négyötödét a nemzeti agrártámogatások jogcímein folyósították 2022 első három negyedévében**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

14. ábra: **A nemzeti támogatások összege meghaladta a 67 milliárd forintot 2022 első három negyedévében**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A nemzeti agrártámogatások között kiemelt szerepe van az állatjóléti támogatásnak, melyek a kifizetések közel egyharmadát képezték. Ennek keretében 19,8 milliárd forintot vettek igénybe a sertés- és baromfiágazat vállalkozásai, 1,7 milliárd forintot az étkezési

tojást termelő tyúkállományokat és tenyészbarmfi fajokat tartó gazdálkodók, valamint ehhez még további 2,3 milliárd forint állatjóléti átmeneti támogatás is kapcsolódott.

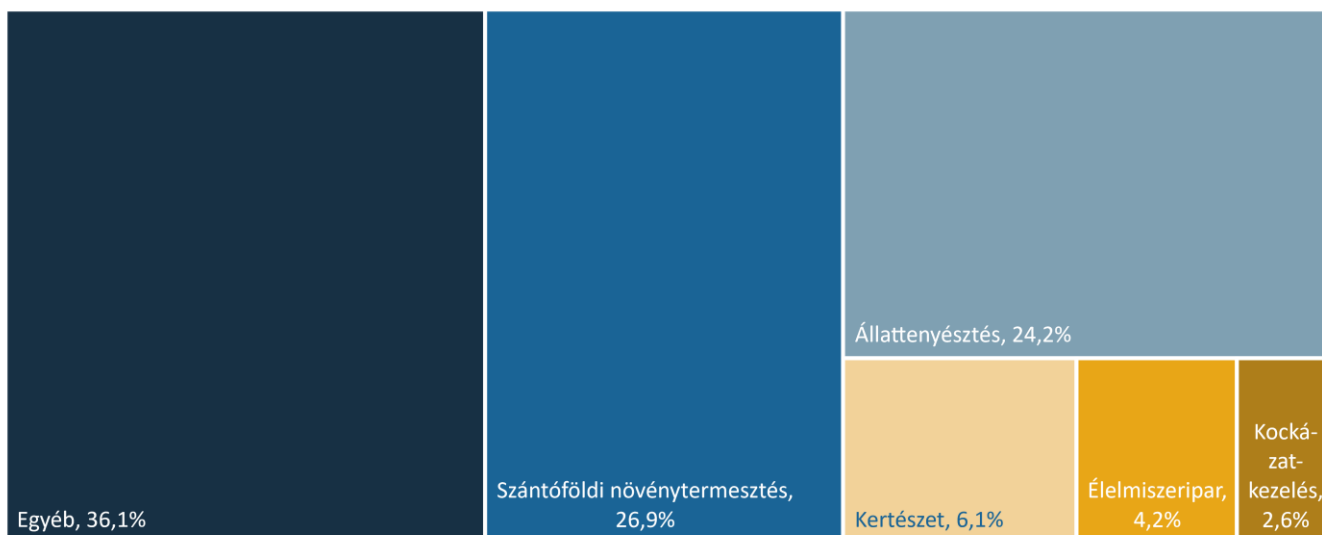
- Az egyes állatbetegségek megelőzésére, leküzdésére 11,4 milliárd forintot, az állati hulla ártalmatlanítására 3,0 milliárd forintot fordítottak.
- A tenyészkocartartók 2022 tavaszán egy új jövedelempótló támogatásra nyújthatták be kérelmüket, a kedvezményezettek 2,5 milliárd forint kifizetésben részesültek.
- A nemzeti forrásból megvalósult kifizetések 8,4 százaléka, 5,7 milliárd forint átmeneti nemzeti támogatás jogcímein jutott el a gazdálkodókhöz.
- Az év elején bekövetkezett viharok által a termelőeszközökben okozott kár részbeni kompenzálása céljából egyszeri, vissza nem térítendő átmeneti támogatást vehettek igénybe a károsodott gazdák, melynek keretében 1,3 milliárd forint folyósítása történt meg.
- A termelőket ért agrárkárok enyhítése a gazdálkodók befizetéseiből és az azt kiegészítő nemzeti költségvetésből valósul meg. A tárgyévben az agrárkárenyhítésre folyósított összeg meghaladta a 11 milliárd forintot.

Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások kiemelt területei

- A fejezet célja az agrárium és a vidék fejlesztésére irányuló támogatások ágazonkénti, illetve alágazonkénti felosztása. A kifizetések besorolása a fent említett kategóriákba azonban nem minden esetben lehetséges, hiszen vannak olyan támogatások, amelyek több ágazat számára biztosítanak forrást (területalapú támogatás, zöldítés), illetve egyes intézkedések több alágazatot is érintenek (pl. egyes állatbetegségek megelőzése, leküzdése – baromfin kívül, állati hulla elszállítási és ártalmatlanítási támogatása).
- Az Agrár Széchenyi Kártya (ASZK) keretében nyújtott átmeneti támogatás, illetve az ágazatok részére folyósított kamattámogatás, kezesi díjtámogatás és költségtámogatás szintén több ágazat számára biztosít támogatási összeget, ezáltal az ágazonkénti felosztásnál ezen támogatásokat nem állt módunkban szerepeltetni.
- A szántóföldi növénytermesztés részesedése az agrártámogatásokból továbbra is meghatározó, 2022 első kilenc hónapjában az ágazat kapta az agrártámogatások több mint egynegyedét (15. ábra).
- Az állattenyésztők a támogatások szintén jelentős részét, 24,2 százalékát használhatták fel.
- A kertészet részesedése alacsony, 6,1 százalék volt.

15. ábra: **A szántóföldi növénytermesztés részesedése meghatározó volt 2022 első három negyedében**

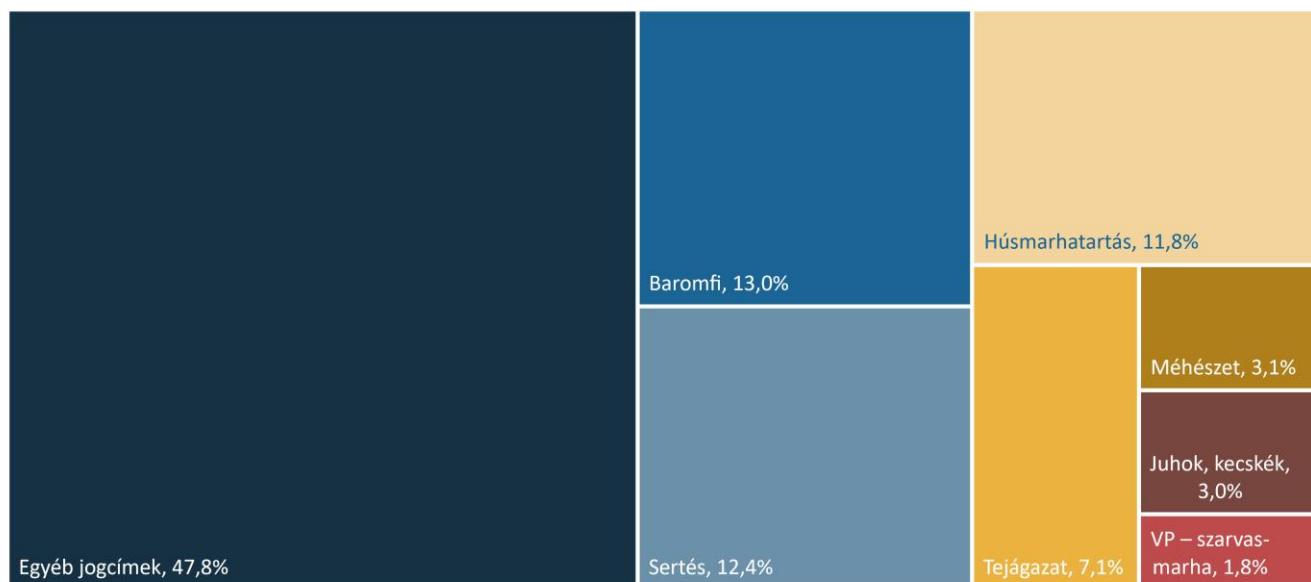
Megjegyzés: Az élelmiszeripari támogatások között csak a VP és a nemzeti agrártámogatások keretében folyósított támogatások szerepelnek.
 Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Állattenyésztési támogatások

- Az állattenyésztéssel és -tartással foglalkozó termelők összességében 124,9 milliárd forintot vettek igénybe.
- Az állattenyésztési ágazatba befolyt támogatási összeg 54,6 százalékát nemzeti költségvetésből fizették ki. A 68,2 milliárd forint nemzeti forrás felét az állatbetegségek megelőzésének támogatásai és az állatjóléti támogatások jelentették.

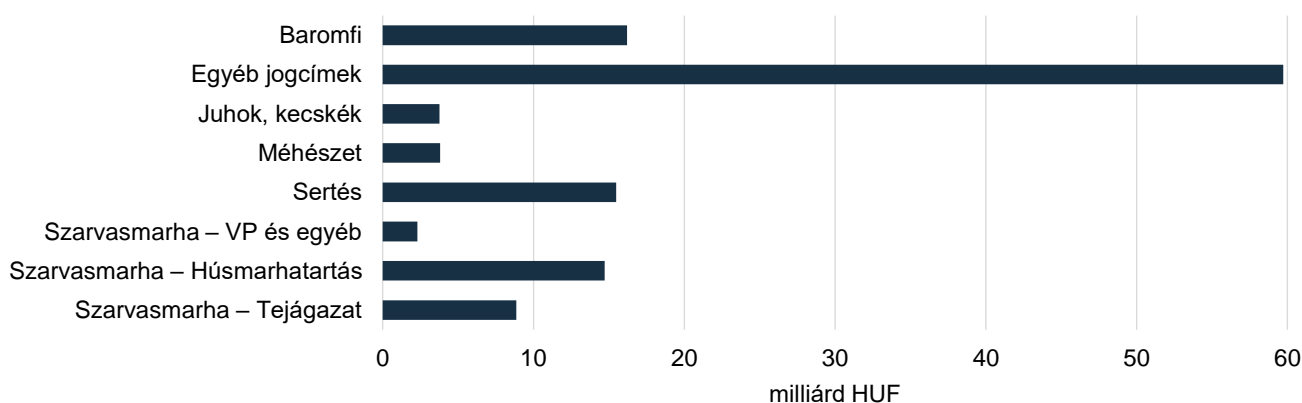
- Az állattenyésztési támogatások 45,4 százalékát uniós forrásból folyósították. Ennek az 56,7 milliárd forintnak közel harmadát a termeléshez kötött támogatások tették ki.
- Az állattenyésztési támogatások 20,7 százaléka, 25,9 milliárd forint a szarvasmarha-ágazatba érkezett (16. és 17. ábra).

16. ábra: **A szarvasmarhatartók az állattenyésztési támogatások egyötödét kapták 2022 első három negyedében**

Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

17. ábra: **Az állattenyésztők csaknem 125 milliárd forint támogatásban részesültek 2022 első három negyedében**

Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

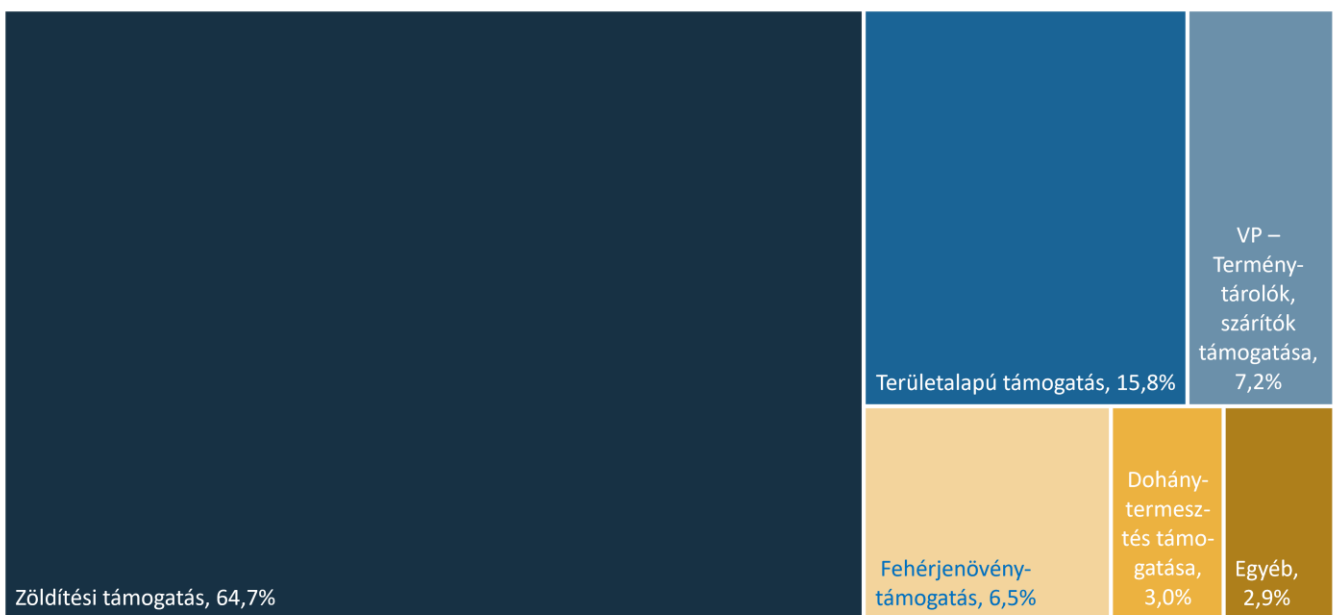
- A baromfiágazat szereplői 16,2 milliárd forintot, az összes támogatás 13,0 százalékát használhatták fel.
- A sertéságazat 15,5 milliárd forint támogatásban részesült. A sertéskezelők új, kocánként 20 ezer forint értékű jövedelempótló támogatásra nyújthattak be kérelmet 2022. március 28. és április 1. között. A nemzeti költségvetésből elkülönített 4 milliárd forintból szeptember 30-ig 2,5 milliárd forint támogatás jutott el a termelőkhez.

- A juh- és kecskeágazat tenyésztői és a méhészek egyaránt 3,8 milliárd forint támogatásban részesültek.
- Egyes intézkedések több ágazat számára is forrást biztosítottak, így például 6,3 milliárd forintot vehettek igénybe a baromfi- és kocatartók kivételes alkalmazkodási támogatás címen, 0,8 milliárd forintot a sertés- és baromfitartók VP-ből járványvédelmi rendszerek fejlesztésére. Az egyéb, ágazathoz nem sorolt kifizetések felét, 30,0 milliárd forintot a VP keretében kapták a gazdálkodók állattartó telepek fejlesztésére, korszerűsítésére, eszközök, gépek beszerzésére, új telepek létrehozására.

Szántóföldi növénytermesztők támogatása

- A szántóföldi növénytermesztő ágazat 139,1 milliárd forint támogatásban részesült 2022 első kilenc hónapja során, amely csaknem teljes egészében (93,8 százalék) uniós költségvetésből származott.
- A kifizetések túlnyomó részét képező közvetlen támogatások a kifizetési rendjükből adódóan a 2021. évi jogosultságok végkifizetéseit foglalják magukba.
- Az ágazat részére biztosított szubvenció összegének zöme (80,4 százaléka), 11,9 milliárd forint egységes területalapú támogatás formájában jutott el a gazdálkodókhöz, ezen belül alaptámogatásként 21,9 milliárd forintot, a zöldítési komponens keretében 89,9 milliárd forintot fizettek ki részükre (18. ábra).

18. ábra: **A szántóföldi növénytermesztők támogatásának több mint 80 százalékát a területalapú támogatás és a zöldítés adta 2022 első három negyedében**

Megjegyzés: A területalapú támogatásból és a hozzá kapcsolódó zöldítésből a szántóföldi növénytermesztők mellett a legeltető állattartók és a kertészeti ágazat is részesült, az alágazatok közötti megosztás nem volt lehetséges.

Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

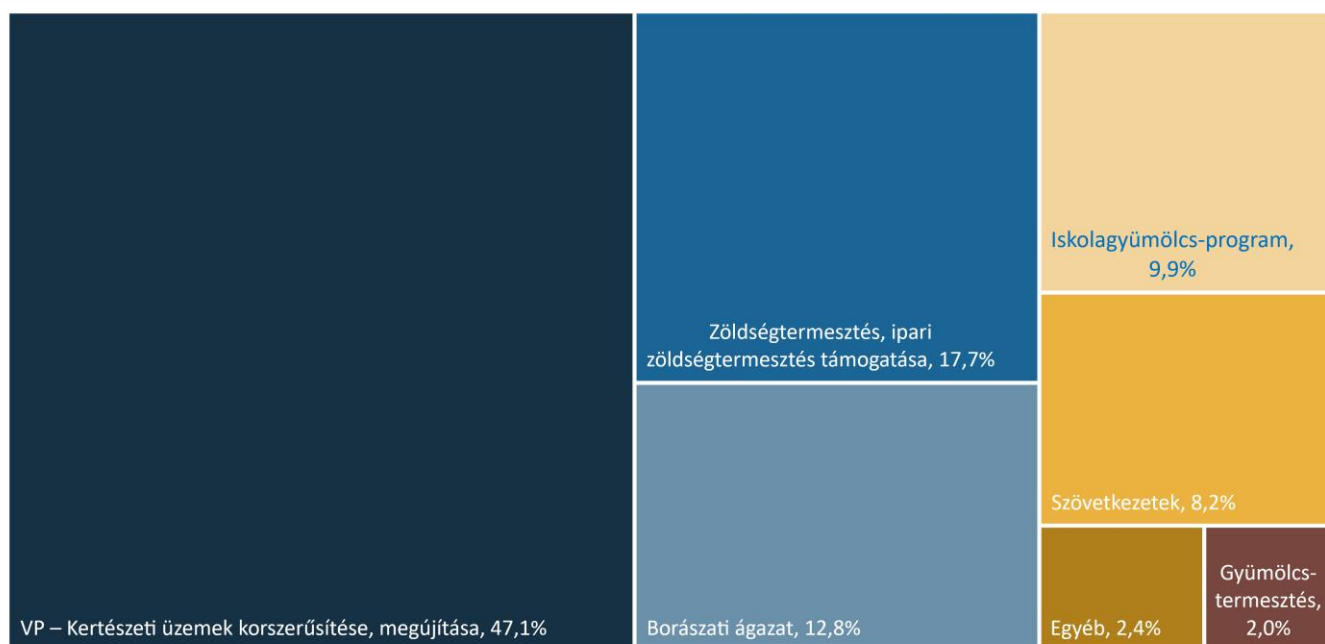
- A szemes és a szálas fehérjenövények együttesen 9,1 milliárd forint támogatásban részesültek.
- További 2,7 milliárd forint a cukorrépa-termesztés, 683,4 millió forint a rizstermesztés támogatását szolgálta.
- A dohánytermesztők nemzeti forrásból 4,1 milliárd forint támogatásban részesültek.

- A VP keretében 10,0 milliárd forint beruházási támogatást folyósítottak terménytárolók, szárítók és tisztítók, valamint kisméretű terménytárolók, szárítók és tisztítók fejlesztésére.

Kertészeti ágazat támogatása

- A kertészeti ágazat 2022. szeptember 30-ig 31,4 milliárd forint támogatásban részesült, amelynek 62,1 százaléka származott uniós, 37,9 százaléka pedig nemzeti forrásból (19. ábra).
- A kifizetések csaknem fele VP keretében megvalósuló beruházásokat szolgált. A 14,8 milliárd forintot kertészetek korszerűsítésére, kertészeti gépbeszerzésre fordíthatták a gazdák. Szintén VP-forrásból folyósítottak 161,0 millió forintot időjárás kockázatok megelőzését szolgáló beruházásokra, továbbá 130 millió forintot borszőlőültetvények telepítésére.
- Zöldségnövény és ipari zöldségnövény intézkedésekre együttesen a kertészeti ágazat támogatásának 17,7 százaléka, 5,6 milliárd forint érkezett.
- Az extenzív és az intenzív gyümölcsstermesztés az ágazat támogatási összegének 2,0 százalékát tette ki (621,0 millió forint).
- A kifizetések 9,9 százaléka az iskolagyümölcs-program, 8,2 százaléka a működési alapok támogatása (TÉSZ/BÉSZ) keretében került felhasználásra.

19. ábra: **A kertészeti támogatások több mint egyharmadát a VP forrásaiból fordíthatták beruházásokra a termelők 2022 első három negyedében**

Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Kockázatkezelés a mezőgazdaságban

- A mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer 2012. január 1-je óta két pilléren nyugszik, amely 2018-ban kiegészült a harmadik pillért jelentő országos jégkármegeelőző rendszerrel, majd 2021-től a IV. pillérrel, a krízisbiztosítással, ami már a növénytermesztők mellett az állattenyésztők számára is támogatást nyújt az időjárási károkon túl az egyéb kockázatokból eredő jövedelemcsökkenés mérséklésére is.
- A nemzeti agrárkárenyhítési rendszer keretében (I. pillér) a 2021. évi időjárás okozta károk kompenzálására jelentős összegű kárenyhítést, 11,2 milliárd forintot folyósítottak 2022-ben a jogosult termelők számára (1. táblázat). A gazdálkodóknak a 2021-es kárenyhítési évben is számos elemi káreseménnyel kellett megküzdeniük, amelynek következményeként több mint 18 ezer termelői kárbejelentés érkezett több mint 460 ezer hektárra. A legnagyobb károkat az aszály, a tavaszi fagy és a jégeső következtében szenvedték el a termelők.
- A kockázatkezelési rendszer második pillérét, a mezőgazdasági biztosítási díjtámogatást 2016-tól a Vidékfejlesztési Program keretében hirdették meg. Nemzeti forrásból 66,8 millió forint, uniós forrásból 368,9 millió forint kifizetés valósult meg az első három negyedévben.
- Szintén a VP terhére 124,4 millió forintot vettek igénybe a gazdálkodók időjárási kockázatok megelőzését szolgáló beruházásokra, és további 161,0 millió forintot kertészetek kockázatmegeelőző beruházásaira, valamint 154,6 millió forintot a tavaszi fagykár megelőzésére szolgáló beruházásokra.
- A 2022. január 30-i vihar jelentős károkat okozott a mezőgazdaságban, különösen a hajtatott zöldségtermesztőknél. Az elpusztult vagy károsodott növénykultúra után a kárenyhítési rendszer nyújt kompenzációt, a nem biztosított termelőeszközökben bekövetkezett károk részbeni kompenzálására pedig a károsult termelők egyszeri, vissza nem térítendő átmeneti támogatást vehettek igénybe. A támogatási kérelmeket március 7–11. között lehetett benyújtani, ami alapján 1,3 milliárd forint kifizetés történt.

1. táblázat: **Jelentős összegű agrárkárenyhítést folyósítottak a károsult termelőknek 2022-ben**

	millió HUF
Intézkedés	2022
Nemzeti agrárkárenyhítés	11 228,3
VP – biztosítási díjtámogatás keretében nyújtott nemzeti támogatás	66,8
VP – biztosítási díjtámogatás keretében nyújtott uniós támogatás	368,9
VP – időjárási kockázatok megelőzése keretében nyújtott nemzeti támogatás	20,2
VP – időjárási kockázatok megelőzése keretében nyújtott uniós támogatás	104,2
VP – Tavaszi fagykár megelőzésére szolgáló beruházások nemzeti támogatása	23,2
VP – Tavaszi fagykár megelőzésére szolgáló beruházások uniós támogatása	131,4
VP – Éghajlati, időjárási kockázatok megelőzése kertészeti ültetvényekben, nemzeti támogatás	26,8
VP – Éghajlati, időjárási kockázatok megelőzése kertészeti ültetvényekben, uniós támogatás	134,2
Viharkár átmeneti támogatása	1 338,3
Összesen	13 442,3

Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Élelmiszeripar támogatása

- Az élelmiszeripari vállalkozások 21,6 milliárd forint támogatásban részesültek a Vidékfejlesztési Program forrásaiból. A kifizetések 56,1 százaléka hazai, 43,9 százaléka uniós költségvetésből teljesült (2. táblázat).
- A VP az élelmiszeripari vállalkozásoknak több intézkedés formájában nyújt támogatást. Mezőgazdasági termékek értéknövelésére, élelmiszer-feldolgozás technológiai fejlesztésére 9,4 milliárd forintot, a komplex fejlesztésekre további 5,7 milliárd forintot biztosítottak az ágazat szereplőinek. Energiahatékonyság javítására 236,4 millió forintot folyósítottak a kedvezményezett üzemeknek.
- A borászati ágazat 4,6 milliárd forintot fordíthatott termékfejlesztésre, hatékonyság fokozására, az üzemek komplex fejlesztésére.
- A takarmány-előállító üzemek a fejlesztésükre irányuló beruházásokhoz 1,6 milliárd forint támogatásban részesültek.

2. táblázat: **Az élelmiszeripar több mint 13 milliárd forint támogatásban részesült a VP-ből 2022 első fél évében**

millió HUF

Intézkedés	Uniós forrásból	Nemzeti forrásból	Összesen
VP-M04.2.3 – Energiahatékonyság javítása – feldolgozó üzemek	177,3	59,1	236,4
VP-M04.2.2 – Mezőgazdasági termékek értéknövelése – borászati üzemek	1 631,0	312,1	1 943,1
VP-M04.2.2 – Élelmiszeripari üzemek komplex fejlesztése 2021 – borászati üzemek	0,0	1 648,5	1 648,5
VP-M04.2.2 – Élelmiszeripari üzemek fejlesztése 2021 – borászati üzemek	0,0	108,7	108,7
VP-M04.2.2 – Borászat	775,4	152,0	927,3
VP-M04.2.1 – Takarmány-előállító üzemek fejlesztése 2021	0,0	1 638,0	1 638,0
VP-M04.2.1 – Mezőgazdasági termékek értéknövelése – élelmiszer-feldolgozó üzemek	3 683,1	713,8	4 396,9
VP-M04.2.1 – Mezőgazdasági termékek értéknövelése	3 203,1	800,4	4 003,5
VP-M04.2.1 – Innovatív csoportok beruházása – élelmiszer-feldolgozás	24,0	5,4	29,4
VP-M04.2.1 – Élelmiszeripari üzemek komplex fejlesztése 2021-Élelmiszer-feldolgozó üzemek	0,0	5 688,8	5 688,8
VP-M04.2.1 – Élelmiszeripari üzemek fejlesztése 2021-Élelmiszer-feldolgozó üzemek	0,0	995,7	995,7
Válságkezelő Program – élelmiszer-feldolgozást végzők átmeneti támogatása	0,0	-56,5	-56,5
Számítvány-előállítók által igénybe vehető költségtámogatás	0,0	65,9	65,9
Összesen	9 494,0	12 131,8	21 625,7

Megjegyzés: Az élelmiszeripari támogatások között csak a VP és a nemzeti agrártámogatások keretében folyósított támogatások szerepelnek.
 Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

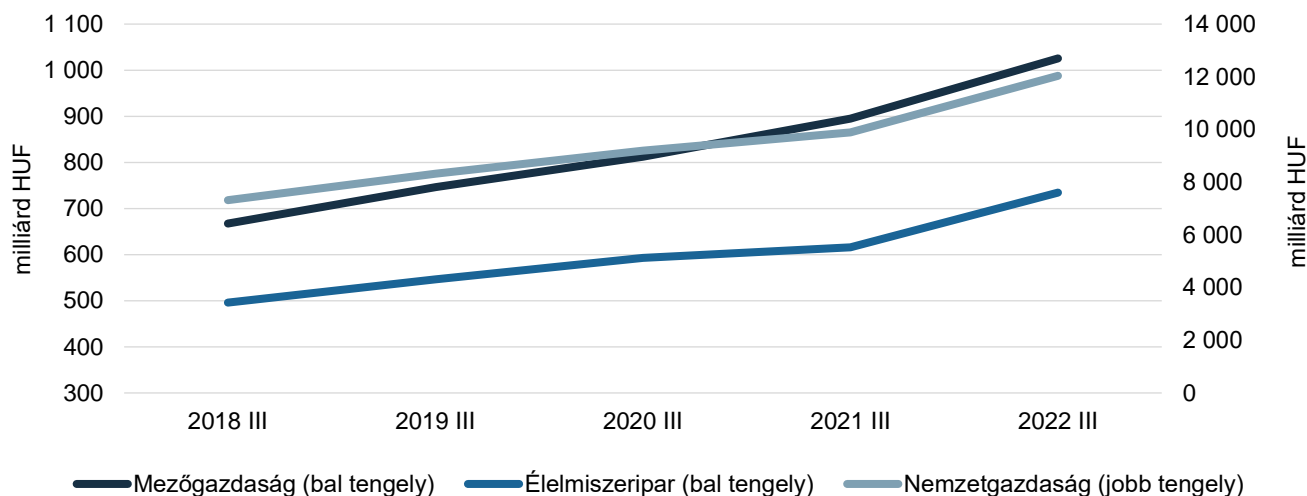
A mezőgazdaság és az élelmiszeripar vállalkozásainak hitelgazdálkodása

- A gazdasági növekedés a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) Gyorstájékoztatója alapján 2022 III. negyedévében tovább folytatódott. Magyarország bruttó hazai terméke a szezonálisan és naptárhatással kiigazított és kiegyensúlyozott adatok alapján 4,1 százalékkal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva. A növekedéshez a mezőgazdaság kivételével valamennyi nemzetgazdasági ág hozzájárult. Az előző negyedévhez képest a gazdaság teljesítménye 0,4 százalékkal csökkent. Az ipar teljesítménye 9,6, ezen belül a feldolgozóiparé 10,6 százalékkal bővült az előző év azonos időszakához képest. A feldolgozóipari ágazatok közül a legnagyobb mértékben a közúti jármű, illetve a villamos berendezés gyártása járult hozzá az ipar bővüléséhez. Az építőipar hozzáadott értéke 1,8%-kal nőtt, a mezőgazdaságé a nyári súlyos aszály következtében 39,3%-kal csökkent az előző év azonos időszakához mérten (KSH¹, 2022). A nemzetgazdasági fejlesztések volumene az előző év azonos időszakához viszonyítva 7,7 százalékkal, az előző negyedévhez képest – szezonálisan kiigazítva – 1,9 százalékkal emelkedett. A beruházások volumenváltozása az egyes nemzetgazdasági ágakban eltérően alakult. A nemzetgazdasági beruházások legnagyobb részét (30%) képviselő feldolgozóipar fejlesztései a III. negyedévben nagymértékben (31%-kal) nőttek, elsősorban a legnagyobb részarányú villamosberendezés-gyártás területén a korábbi időszakokban elkezdett nagyszabású projekteknek köszönhetően, valamint a járműgyártás beruházásainak újbóli élénkülése révén. A mezőgazdaság beruházási teljesítménye az elmúlt negyedévek jelentős bővülése után 5,7%-kal csökkent az egyébként magas bázishoz képest, amiben szerepet játszott az is, hogy az állattenyésztéssel vagy növénytermesztéssel foglalkozó, nagyobb létszámú vállalatok mérsékelték fejlesztési ráfordításaikat (KSH², 2022).
- A nemzetgazdaság társas vállalkozásainak hitelállománya 21,7 százalékkal haladta meg az előző év azonos időszaki értéket, ezáltal a hitelek állománya 12 036,3 milliárd forintra emelkedett 2022 harmadik negyedévének végére (20. ábra).
- A hitelállományon belül a forintalapú hitelek értéke 14,6 százalékkal 7105,7 milliárd forintra bővült, miközben arányuk 3,7 százalékponttal 59,0 százalékra mérséklődött. A devizaalapú hitelek értéke jelentős mértékben, 33,6 százalékkal 4930,6 milliárd forintra nőtt.
- Nemzetgazdasági szinten továbbra is az éven túli hitelek képezték a hitelek több mint háromnegyedét. A teljes hitelállományon belül a rövid lejáratú hitelek értéke 30,5 százalékkal 2733,8 milliárd forintra emelkedett, miközben a hosszú lejáratúaké 19,3 százalékkal 9302,6 milliárd forintra nőtt.
- Az Agrárminisztérium adatai alapján az agrárágazatok hitelállománya az előző év azonos időszakához viszonyítva kissé eltérő ütemben (a mezőgazdaság esetében 14,6 százalékkal, az élelmiszeripar esetében 19,3 százalékkal) növekedett. A mezőgazdaság hitelállományának 130,6 milliárd forintos gyarapodása értékben meghaladta az élelmiszeriparét (+118,6 milliárd forint). Mindezek eredményeképpen a mezőgazdaság hitelállománya 1025,5 milliárd forintra, az élelmiszeriparé pedig 734,5 milliárd forintra emelkedett 2022 harmadik negyedévének végére. Az agrárágazatok együttes hitelállományának a nemzetgazdasági értékhez képesti aránya 14,6 százalék volt.

¹ KSH: <https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok#/hu/document/gdp2209> Letöltés: 2022. december 15.

² KSH: <https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok#/hu/document/ber2209> Letöltés: 2022. december 15.

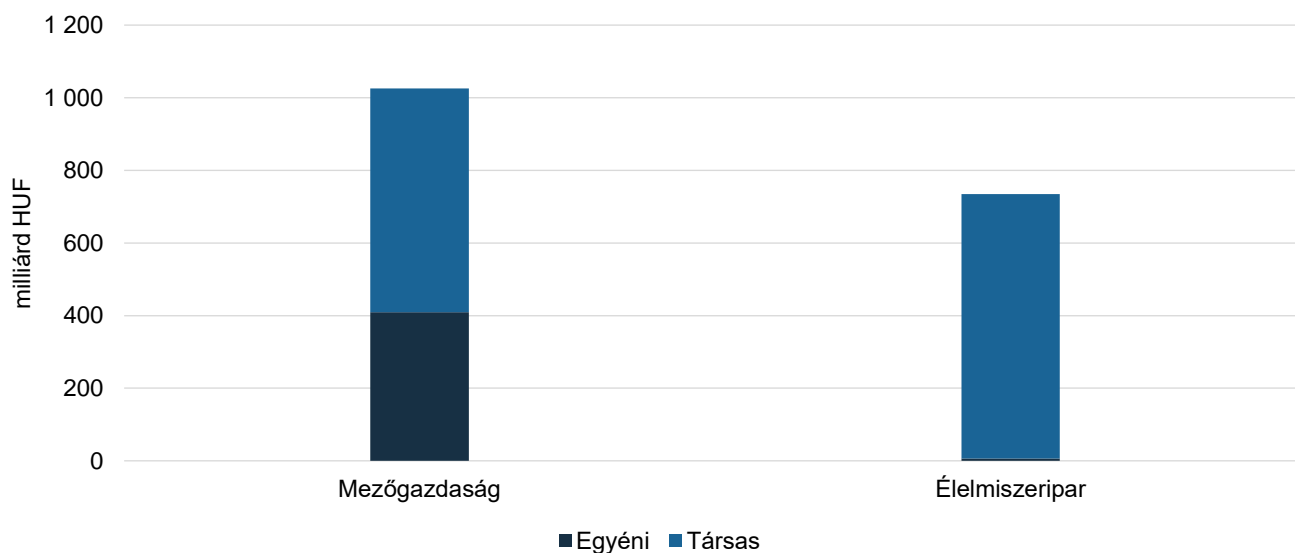
20. ábra: **A mezőgazdaság hitelállománya kisebb ütemben növekedett, mint az élelmiszeriparé 2022 harmadik negyedében**

Forrás: MNB- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdaság hitelállományának több mint felét a társas vállalkozások tudhatták magukénak, ami 616,7 milliárd forintot jelentett. Az egyéni gazdaságok 39,9 százalékos részesedése 408,9 milliárd forintnak felelt meg.
- Az élelmiszeripari vállalkozások hitelállományának szinte teljes egésze (728,3 milliárd forint) a társas vállalkozásokat finanszírozta. Az egyéni vállalkozások 6,3 milliárd forintos hitelállománya a társasokéhoz képest elenyésző volt (21. ábra).

21. ábra: **A mezőgazdaság hitelállományának nagyobb részét, az élelmiszeriparénak pedig a túlnyomó többségét a társas vállalkozások adták 2022 harmadik negyedében**

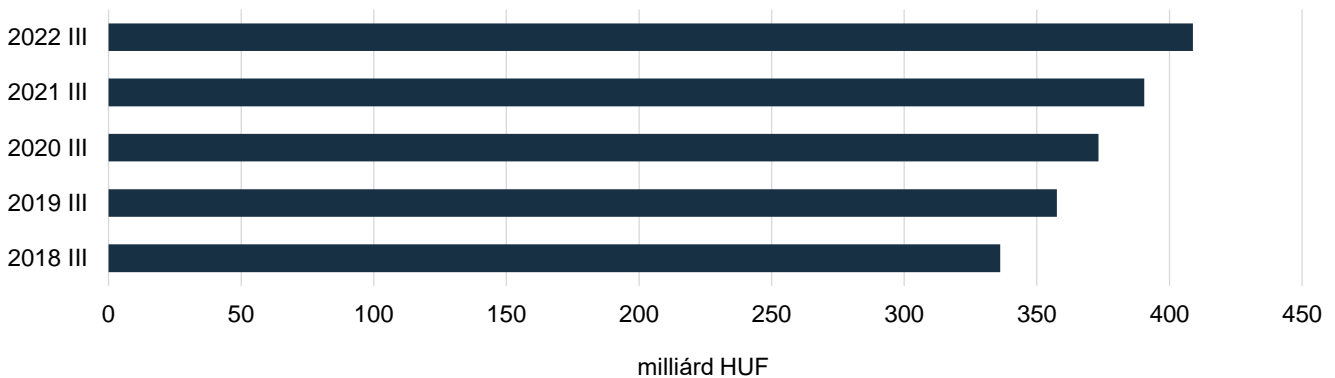
Megjegyzés: Az adatok a 2022. szeptember 30-i állapotot tükrözik.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az egyéni gazdaságok hitelállománya a mezőgazdaságban

- A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok hitelállományát az előző év azonos időszakához képest 4,7 százalékos növekedés jellemezte. Hitelállományuk 408,9 milliárd forintra bővült 2022 III. negyedévére (22. ábra).
- Az egyéni gazdaságok részesedése a mezőgazdaság teljes hitelállományából 3,8 százalékponttal csökkent: 43,6 százalékról 39,9 százalékra esett vissza. A csökkenő részesedés hátterében az áll, hogy a társas vállalkozások hitelállománya az egyéni gazdaságokéhoz képest nagyobb ütemben, 22,3 százalékkal bővült.

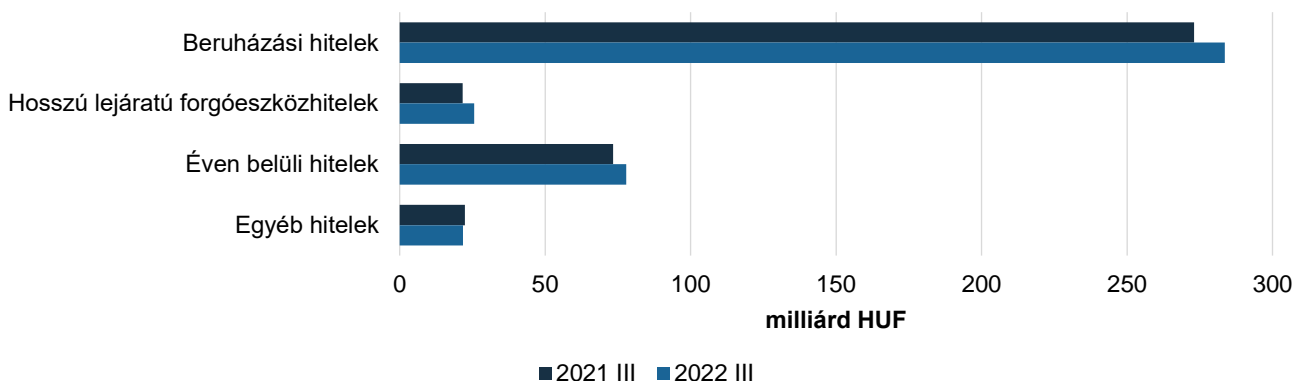
22. ábra: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok hitelállománya mérsékelten növekedett 2022 harmadik negyedévében**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok hitelei közül a beruházási hitelek voltak továbbra is túlsúlyban, állományuk 3,8 százalékkal 283,6 milliárd forintra bővült, ami az előző év harmadik negyedévéhez viszonyítva 10,5 milliárd forinttal nagyobb összeget jelentett (23. ábra).

23. ábra: **A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok beruházási hitelállománya nőtt leginkább 2022 harmadik negyedévében**

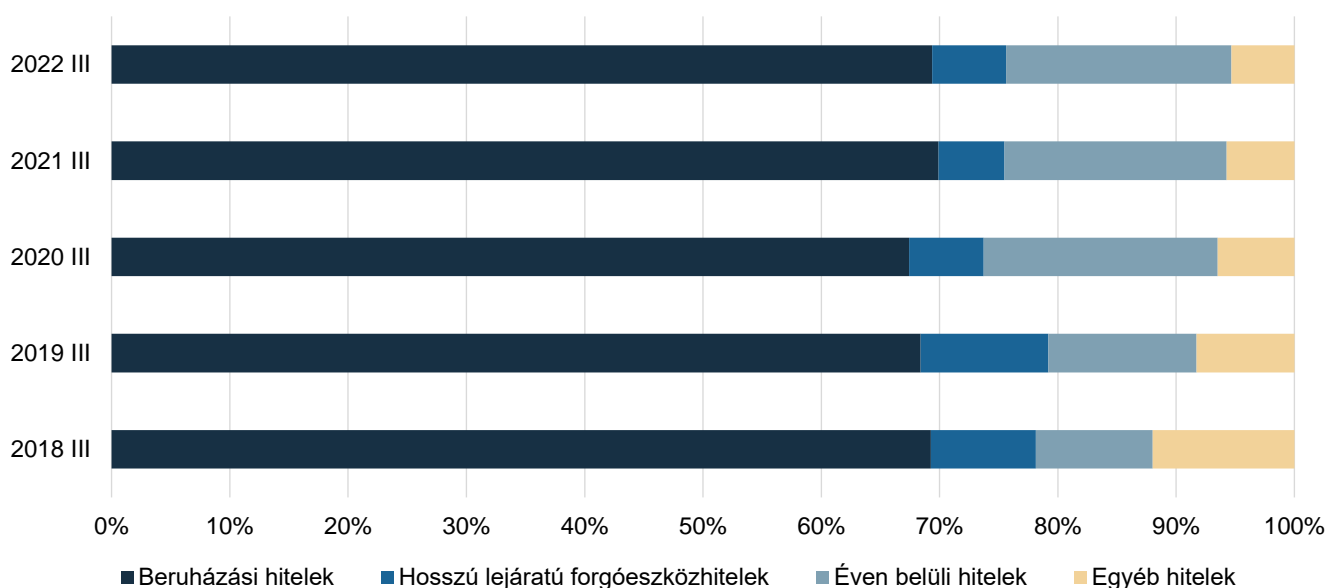

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

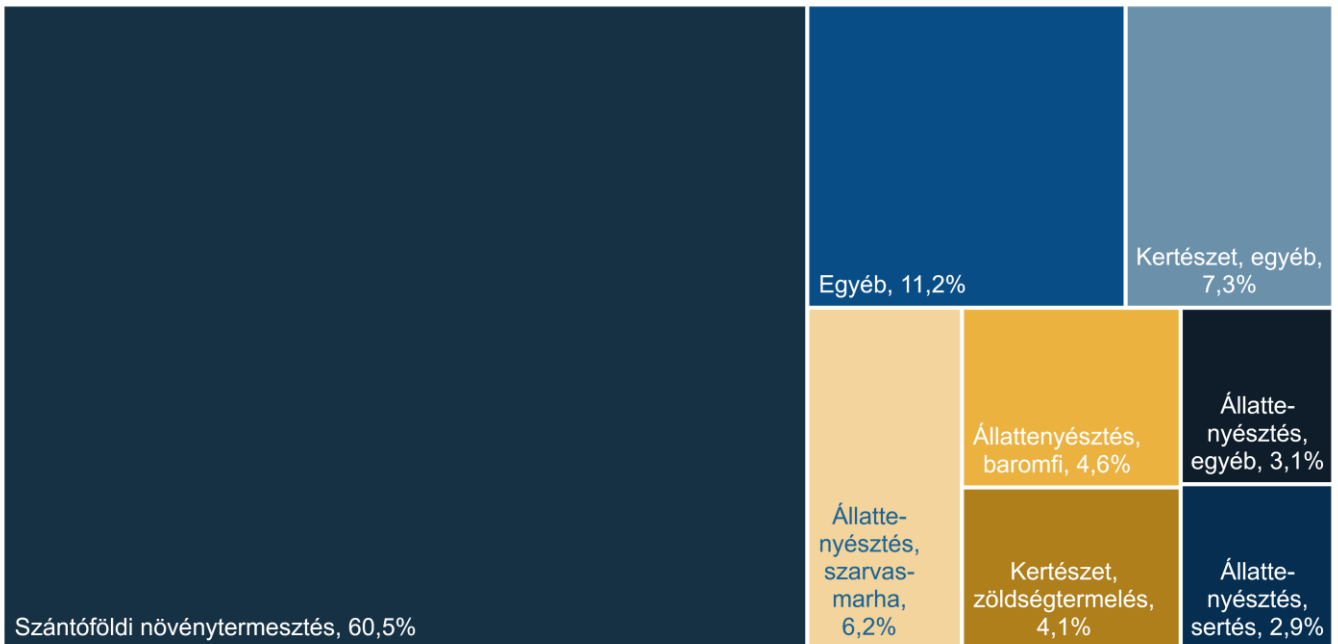
- Az éven belüli hitelállomány 6,2 százalékkal gyarapodott 73,4 milliárd forintról 77,9 milliárd forintra, ami értékben (4,5 milliárd forint) messze elmaradt a beruházási hitelek állománynövekedésétől.
- A hosszú lejáratú forgóeszközhitel 18,0 százalékkal nőtt, 21,7 milliárd forintról 25,6 milliárd forintra. Az egyéb hitelek állománya 2,8 százalékkal mérséklődött.
- A korábbi tendenciának megfelelően a devizahitelek aránya továbbra is elenyésző volt a mezőgazdasági egyéni gazdaságok hitelállományában.
- A hosszú lejáratú hitelek (beruházási és hosszú lejáratú forgóeszközhitel) aránya (75,6 százalék) stagnált a mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok hitelállományában az előző év azonos időszakához képest. A beruházási hitelek részesedése 0,6 százalékponttal csökkent, míg a hosszú lejáratú forgóeszközhitel aránya 0,7 százalékponttal emelkedett. Az éven túli hitelek legnagyobb részét (91,7 százalékát) továbbra is a beruházási hitelek képezték 2022 III. negyedévében (24. ábra).
- A vizsgált éveket tekintve megállapítható, hogy a beruházási hitelek súlya 2018-tól kis ingadozással a 70,0 százalékos szint közelében mozgott és folyamatos állománynövekedés volt megfigyelhető. A hosszú lejáratú forgóeszközhitel terén az állomány és az arány is kismértékben növekedett, hasonlóan az éven belüli hitelállomány értékének és részesedésének emelkedéséhez a mezőgazdasági egyéni gazdaságok hitelállományában az előző év azonos időszakához képest. Ugyanakkor, míg a hosszú lejáratú forgóeszközhitel részaránya 2018-ban még 8,9 százalékot képviselt, 2022 azonos időszakában már csupán 6,3 százalékot tett ki, szemben az éven belüli hitelek változásával, amelynél a 2018-as 9,9 százalékos részarány 2022 harmadik negyedévére 19,1 százalékra emelkedett.
- A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságokon belül a szántóföldi növénytermesztőkhöz köthető a hitelállomány legnagyobb része, 60,5 százaléka. Az állattartással és -tenyésztéssel foglalkozók a hitelállomány további 16,8 százalékát, a kertészeti ágazat pedig 11,5 százalékát adta 2022. szeptember 30-án (25. ábra).

24. ábra: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok hitelállományában a beruházási hitelek részesedése kismértékben visszaesett 2022 harmadik negyedévében**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.
Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

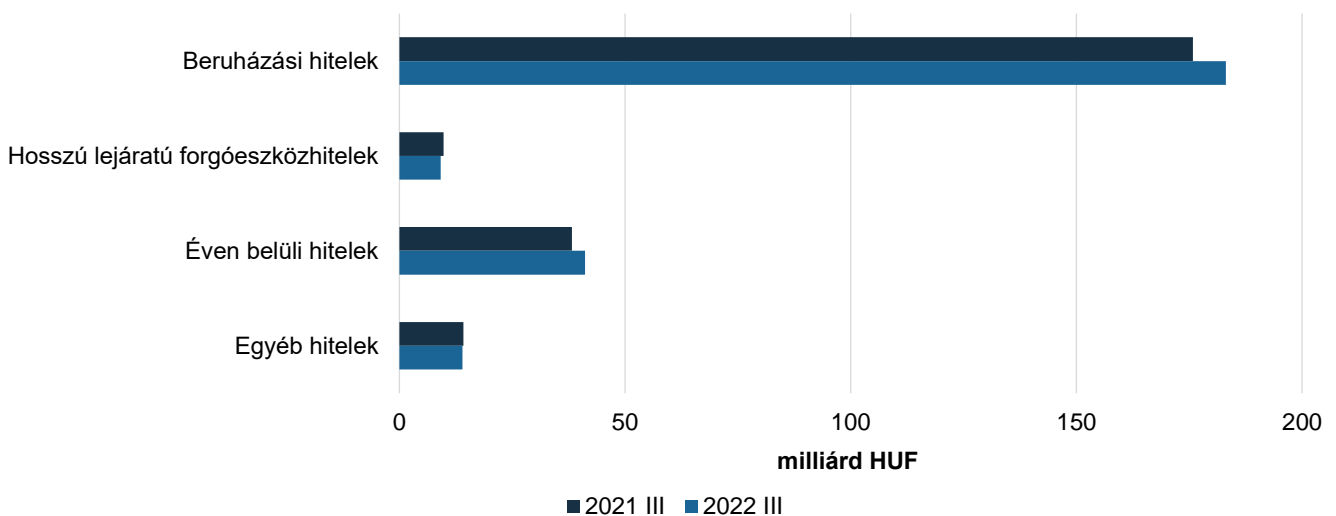
25. ábra: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok hiteleinek több mint 60 százaléka a szántóföldi növénytermesztőket finanszírozta 2022. szeptember 30-án**

Megjegyzés: Az adatok a 2022. szeptember 30-i állapotot tükrözik.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó egyéni gazdaságok hitelállománya 247,3 milliárd forint volt 2022 harmadik negyedévében, ami 9,4 milliárd forinttal volt több az egy évvel korábbi azonos időszak értékénél. A növekedés fő oka a beruházási hitelek 7,3 milliárd forintos emelkedése volt. Ezzel szemben a hosszú lejáratú forgóeszközhitel és az egyéb hitelek kismértékben csökkentek az előző év azonos negyedévéhez viszonyítva (26. ábra).

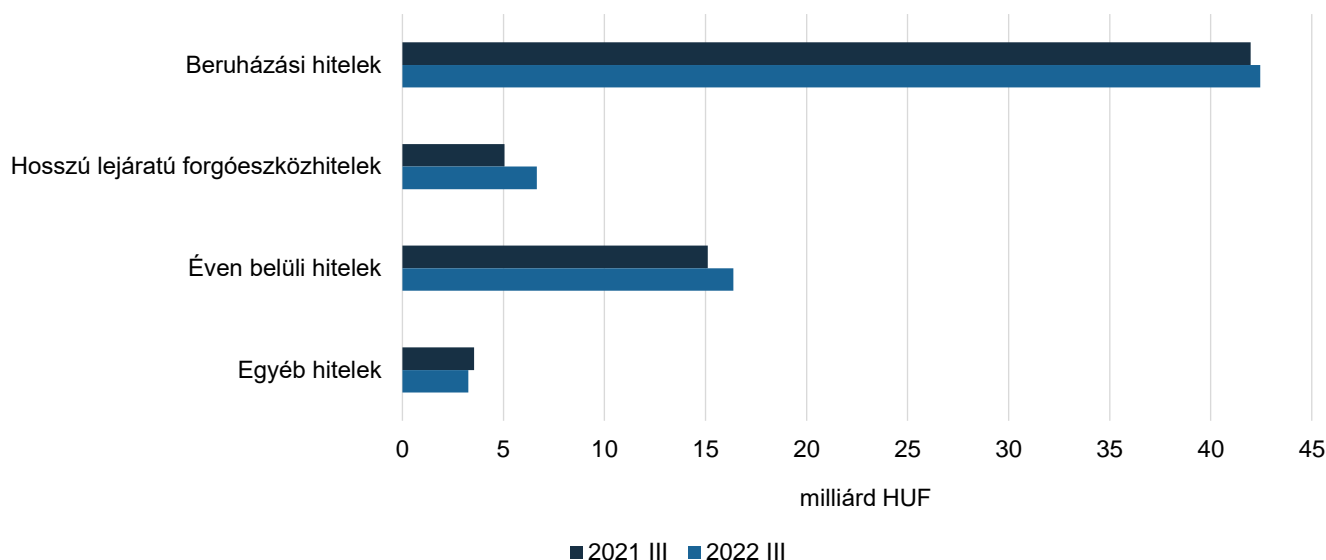
26. ábra: **A szántóföldi növénytermesztő egyéni gazdaságok beruházási és éven belüli hitelei növekedtek 2022 harmadik negyedévében**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A szántóföldi növénytermesztés rövid lejáratú hiteleinek állománya szintén nőtt, 2,9 milliárd forinttal. Azonban a belső összetételt tekintve a forint folyószámlahitelek értéke 8,7 milliárd forinttal nőtt, míg az egyéb éven belüli hitelek értéke 5,8 milliárd forinttal csökkent.
- Az állattenyésztési ágazat hitelállománya 4,7 százalékkal (3,1 milliárd forinttal) 68,7 milliárd forintra bővült az elmúlt év azonos időszakához képest. Az ágazaton belül a legnagyobb növekedés a szarvasmarha-alágazatban volt, 2,7 milliárd forintos értékben. Ezt követte a sertés-alágazat, amelynek hitelállománya 0,6 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszaki értékét.
- Együttes növekedés volt megfigyelhető az alágazatban a beruházási hitelek, a hosszú lejáratú forgóeszközhitel, valamint a rövid lejáratú hitelek terén. Az előbbieket értéke rendre 0,5 és 1,6 milliárd forinttal gyarapodott, utóbbi pedig 1,3 milliárd forinttal emelkedett. Az éven belüli hiteleken belül a forint folyószámlahitelek nőttek 3,4 milliárd forinttal, míg az egyéb éven belüli forinthitelek 2,1 milliárd forinttal visszaestek. Az egyéb hitelek állománya az elmúlt év azonos időszakához képest alig változott (27. ábra).

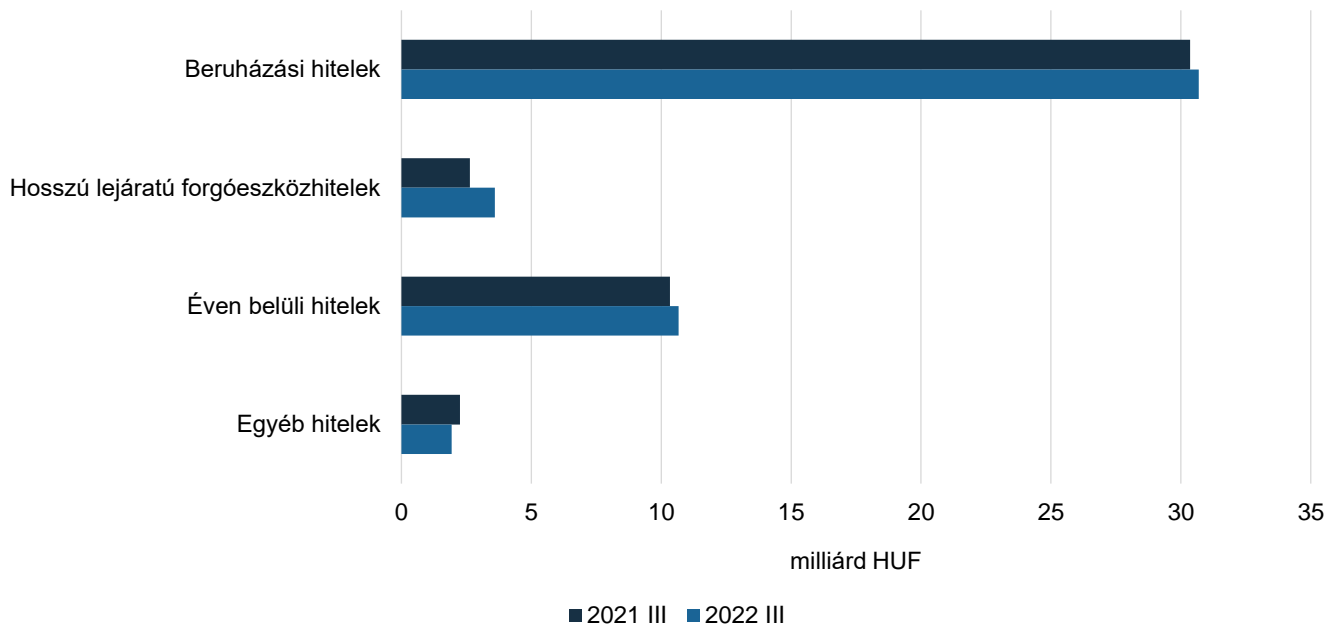
27. ábra: **Az állattartó egyéni gazdaságok hosszú lejáratú forgóeszközhiteliek bővültek legnagyobb mértékben 2022 harmadik negyedében**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A kertészeti ágazat hitelállománya 2,8 százalékkal és értékben összesen 1,3 milliárd forinttal bővült az előző év azonos időszakához képest. Azon belül is a hosszú lejáratú forgóeszközhiteliek növekedtek leginkább, az állomány értéke 1,0 milliárd forinttal változott: 2,6 milliárd forintról 3,6 milliárd forintra emelkedett (28. ábra).
- Kisebbségi értékben növekedett az ágazaton belül a beruházási hitelek és a rövid lejáratú hitelek állománya, mindkettő 0,3 milliárd forinttal bővült az egy évvel korábbi azonos időszakhoz képest. Előbbi 30,7 milliárd forintra, utóbbi 10,7 milliárd forintra emelkedett.
- A zöldségtermeléssel foglalkozók az ágazat hitelállományából 16,9 milliárd forintot tudhattak magukénak, és ez az érték 0,5 milliárd forintos visszaesést mutatott az előző év azonos időszakához képest.

28. ábra: **A kertészetben tevékenykedő egyéni gazdaságoknál szintén a hosszú lejáratú forgóeszközhitel növekedtek leginkább 2022 harmadik negyedében**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az egyéb szakágazatok vállalkozásai által felvett hitelállomány 11,0 százalékkal 45,9 milliárd forintra bővült az egy évvel korábbi negyedévhez képest.
- Az egyéni gazdaságok hitelállományának legnagyobb része (több mint 70 százaléka) 2021 végéig az egyéni vállalkozókhöz tartozott. Ez az arány azonban 2022 első negyedévében megváltozott. 2022 harmadik negyedévében továbbra is az egyéni gazdaságok hitelállományának csupán 42,9 százalékát képviselték az egyéni vállalkozók, a fennmaradó nagyobb, 57,1 százalékos részt immár az őstermelők hitelállománya képezte. A változás egyik legfőbb oka a családi gazdaságokról szóló 2020. évi CXXIII. törvény hatályba lépése volt.
- Az egyéni gazdaságok hitelállományának 4,7 százalékos bővülésével egyidejűleg változott az újonnan felvett hitelek értéke is. A szegmens 5,5 milliárd forinttal több, 39,7 milliárd forint új hitelt vett fel 2022 III. negyedévében, mint egy évvel korábban (3. táblázat).
- Az új hitelek legnagyobb része (60,9 százalék) a szántóföldi növénytermesztők tevékenységét finanszírozta. Az állattenyésztők részesedése 15,1 százalék volt. Az új hitelek 4,5 százaléka a baromfi-, 5,2 százaléka a szarvasmarha-ágazatba került, további 2,5 százalékát pedig a sertéstartók és -tenyésztők tudhatták magukénak.
- Hitelcél tekintve a folyószámlahitelek összegében történt a legnagyobb változás: az új hitelkihelyezések értéke 8,2 milliárd forinttal volt nagyobb 2022 harmadik negyedévében, mint egy évvel korábban. A beruházási hitelekből 3,2 milliárd forinttal nagyobb hitelösszeget vettek igénybe. Az egyéb éven belüli hitelek viszont csökkentek 4,3 milliárd forinttal és a hosszú lejáratú forgóeszközhitelből 1,9 milliárd forinttal kevesebbet igényeltek az előző év azonos időszakához képest. Az egyéb hitelek értéke alig változott, csupán 0,2 milliárd forinttal bővült.
- A szántóföldi növénytermesztők újonnan felvett hitelei 5,9 milliárd forinttal haladták meg az előző év azonos időszaki értéket. A folyószámlahitelek 5,3 milliárd forinttal, a beruházási hitelek 3,6 milliárd forinttal nőttek. Az újonnan felvett hitelek összege az

állattenyésztési ágazaton belül 0,3 milliárd forinttal 6,0 milliárd forintra csökkent. Ennek legnagyobb részét a baromfi-ágazat új hiteleinek visszaesése képezte, amely 0,9 milliárd forinttal 1,8 milliárd forintra mérséklődött, míg a sertés- és szarvasmarha-ágazatok új hitelei kismértékben emelkedtek. Az állattenyésztési ágazaton belül hitelcél tekintetében növekedés csak a folyószámlahiteleknél jelentkezett, amelyek állománya összességében véve 1,3 milliárd forinttal volt nagyobb az előző év azonos időszaka-hoz képest. A beruházási hitelek, a hosszú lejáratú forgóeszköz-hitelek és az éven belüli hitelek értéke mindhárom esetben 0,5 milliárd forinttal esett vissza.

3. táblázat: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok új hiteleinek több mint 60 százaléka a szántóföldi növénytermesztő ágazatba érkezett 2022 harmadik negyedében**

milliárd HUF

Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszköz-hitelek	Folyószámla-hitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Szántóföldi növénytermesztés	24,2	8,8	0,6	13,8	0,5	0,5
Állattenyésztés	6,0	1,0	0,4	4,2	0,4	0,0
ebből						
baromfi	1,8	0,1	0,1	1,4	0,2	0,0
sertés	1,0	0,1	0,2	0,7	0,0	0,0
szarvasmarha	2,1	0,5	0,2	1,3	0,1	0,0
Kertészet	4,2	1,1	0,2	2,7	0,1	0,1
ebből						
zöldségtermelés	1,7	0,5	0,1	1,0	0,0	0,0
Egyéb	5,3	1,4	0,3	2,8	0,6	0,2
Összesen	39,7	12,3	1,5	23,5	1,6	0,8

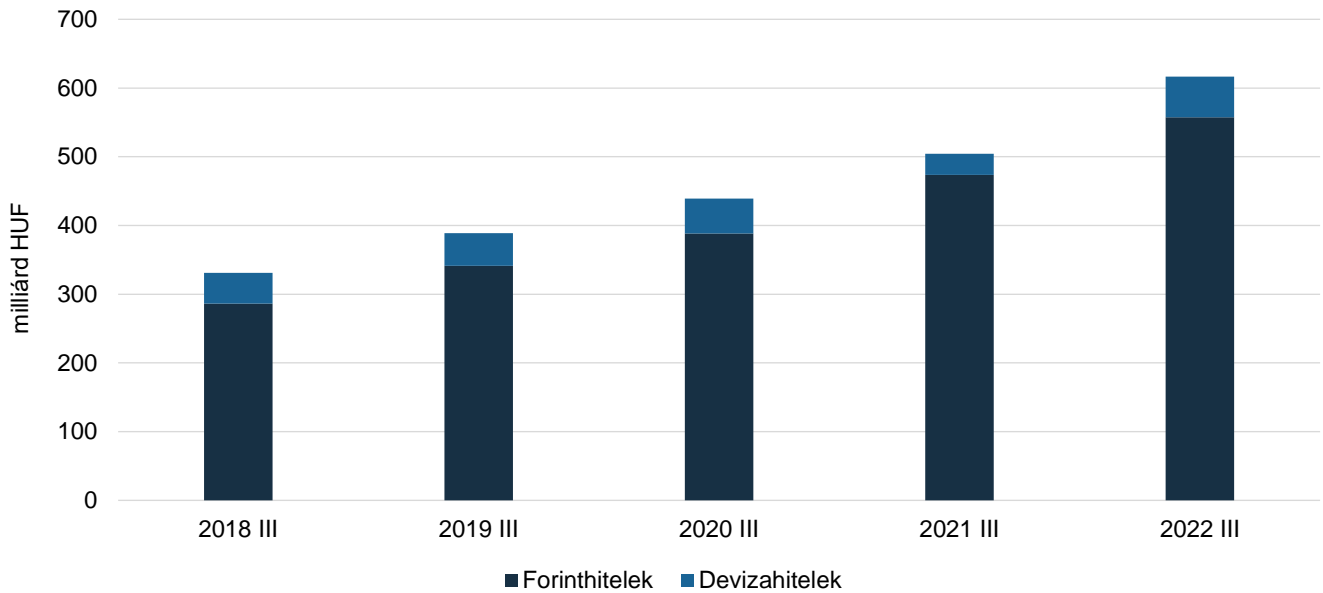
Megjegyzés: Az adatok a 2022. szeptember 30-i állapotot tükrözik.
Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A kertészeti ágazatban tevékenykedők által újonnan felvett hitelek értéke 0,2 milliárd forinttal volt nagyobb (4,2 milliárd forint) 2022 III. negyedében, mint egy évvel korábban. A bővülés ezen a területen is a folyószámlahiteleknek (+0,7 milliárd forint) volt tulajdonítható, miközben az éven belüli hitelek csökkentek (-0,6 milliárd forint).

A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya

- Folytatódott a mezőgazdaságban tevékenykedő társas vállalkozások hitelállományának 2018-tól megfigyelhető dinamikus növekedése. Az állomány értéke 2022 harmadik negyedének végére 616,7 milliárd forintra gyarapodott, az előző év azonos időszaki értékét 22,3 százalékkal haladta meg (29. ábra).
- Hitelállományukban továbbra is a forinthitelek domináltak, bár részesedésük kismértékben (3,5 százalékponttal) csökkent, így 2022 harmadik negyedében az arányuk 90,4 százalékot ért el.

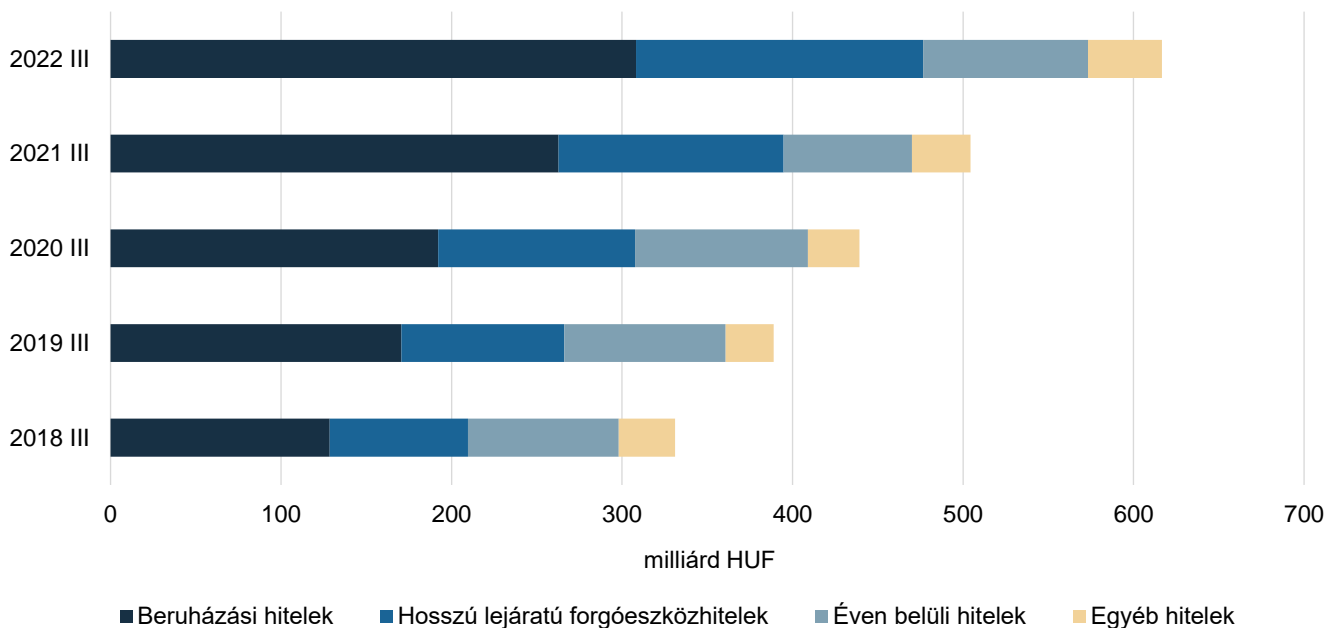
29. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelei több mint 20 százalékkal növekedtek 2022 harmadik negyedében**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A hitelállományon belül az éven túli hitelállomány bővülése volt kiemelkedő, a hitelösszeg 20,8 százalékkal 476,7 milliárd forintra gyarapodott 2022 harmadik negyedében. Az éven túli hitelek közül a beruházási hitelek 17,3 százalékkal 308,1 milliárd forintra, a hosszú lejáratú forgóeszközhitel 27,7 százalékkal 168,5 milliárd forintra emelkedtek (30. ábra).

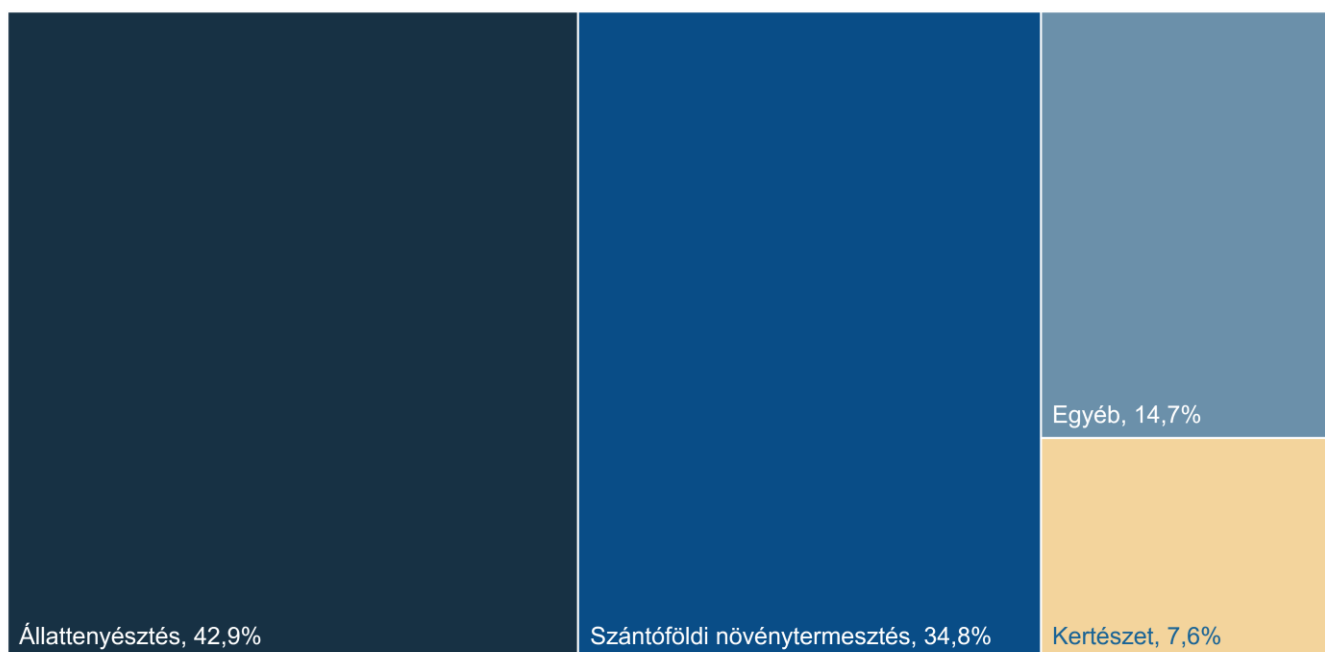
30. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások éven túli hitelei növekedtek 2022 harmadik negyedében**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az éven túli hitelek aránya a teljes hitelállományon belül 77,3 százalék volt, a beruházási hitelek részesedése 50,0 százalékot tett ki.
- Az éven belüli hitelállomány 2020-ban volt a legnagyobb, 101,5 milliárd forint, amely 2022 harmadik negyedévének végére újra növekedésnek indult és 96,6 milliárd forintra emelkedett, ezáltal a rövid lejáratú hitelek részesedése a mezőgazdasági társas vállalkozások teljes hitelállományából 0,7 százalékponttal nőtt, 2022 harmadik negyedévének végére arányuk 15,7 százalékot ért el.
- A mezőgazdaságban tevékenykedő társas vállalkozások hitelállományának jelentős része, 42,9 százaléka az állattenyésztéssel foglalkozó társas vállalkozásokhoz, 34,8 százaléka pedig a szántóföldi növénytermesztőkhöz került. Az állattartók körében a sertéstartók részesedése volt a legmagasabb, 14,7 százalék. Ezt követte a baromfitartók, majd közel azonos mértékben a szarvasmarhatartók részesedése, előbbi 13,7, utóbbi 13,4 százalékot ért el. A kertészeti ágazat kisebb, 7,6 százalékos részesedéssel bírt, azon belül is a zöldségtermelés 5,3 százalékos arányt képviselt a teljes hitelállományhoz képest. Az egyéb ágazatokban tevékenykedők részesedése 14,7 százalékot tett ki (31. ábra).

31. ábra: **Az állattenyésztők részesedtek legnagyobb mértékben a mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállományából 2022. szeptember 30-án**

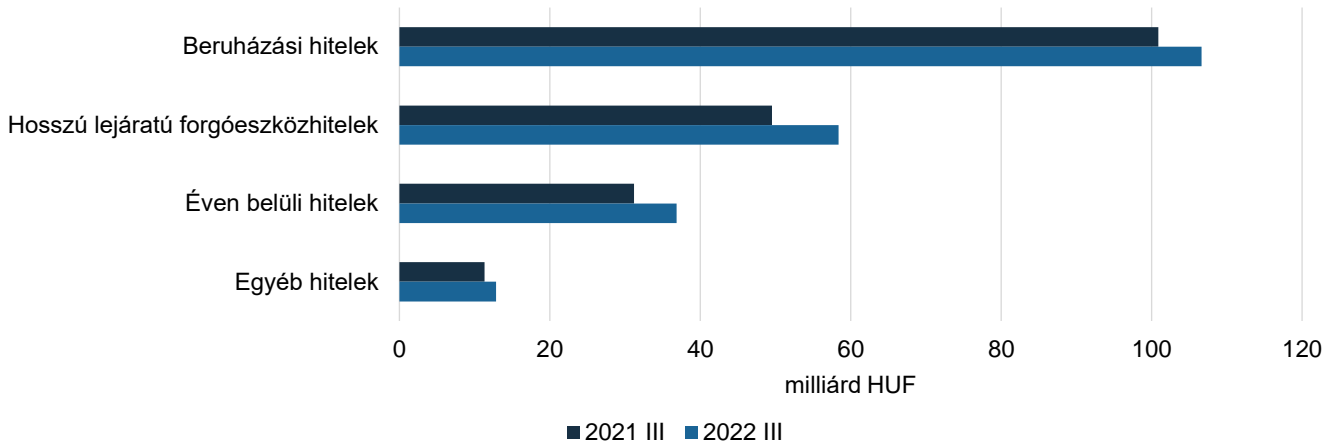

Megjegyzés: Az adatok a 2022. szeptember 30-i állapotot tükrözik.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó társas gazdaságok hitelállománya 214,7 milliárd forintra bővült, ami 21,8 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos negyedévi értékét. Az éven túli hitelcélok tekintetében továbbra is növekedés volt megfigyelhető az ágazatban. A beruházási hitelek 5,7 milliárd forinttal, a hosszú lejáratú forgóeszközhitel 8,8 milliárd forinttal gyarapodtak. A rövid lejáratú hitelek szintén 5,7 milliárd forinttal bővültek, míg az egyéb hitelek állománya szerényebb mértékben 1,5 milliárd forinttal emelkedett az előző év azonos negyedévi értékéhez képest (32. ábra).

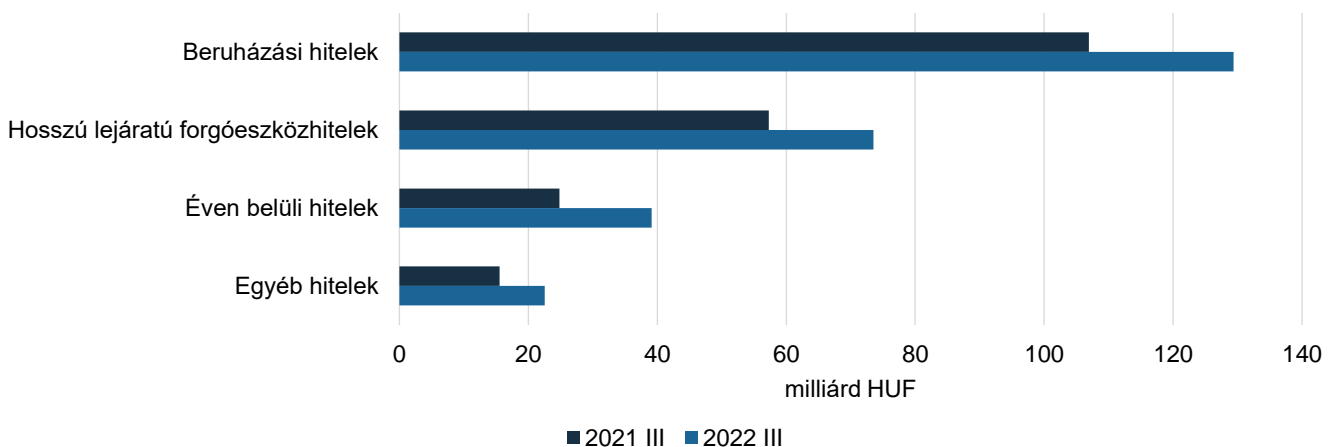
32. ábra: **A szántóföldi növénytermesztő társas vállalkozások hosszú lejáratú forgóeszközhitelei növekedtek leginkább 2022 harmadik negyedében**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.
Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az előző év azonos időszakához képest az állattenyésztési ágazatban tevékenykedő társas vállalkozások hitelállománya 29,3 százalékkal 264,6 milliárd forintra bővült.
- Az állattenyésztésen belül a baromfi alágazatban volt a legnagyobb hitelállomány-növekedés 21,0 milliárd forinttal, ezt követte a sertés-alágazat 20,8 milliárd forinttal, majd a szarvasmarha-alágazat 17,4 milliárd forinttal.
- Az állattenyésztési ágazat hitelállományában továbbra is az éven túli hitelállomány gyarapodása volt számottevő. Azon belül is a beruházási hitelek növekedése volt kiemelkedő, 21,0 százalékkal (22,4 milliárd forinttal) 129,4 milliárd forintra emelkedett az állomány értéke. A hosszú lejáratú forgóeszközhitelek 28,3 százalékkal (16,2 milliárd forinttal) bővültek, 73,5 milliárd forintra. Az éven belüli és az egyéb hitelek állománya ugyancsak növekedett, előbbi 57,6 százalékkal, utóbbi 44,9 százalékkal az előző év harmadik negyedéhez képest (33. ábra).

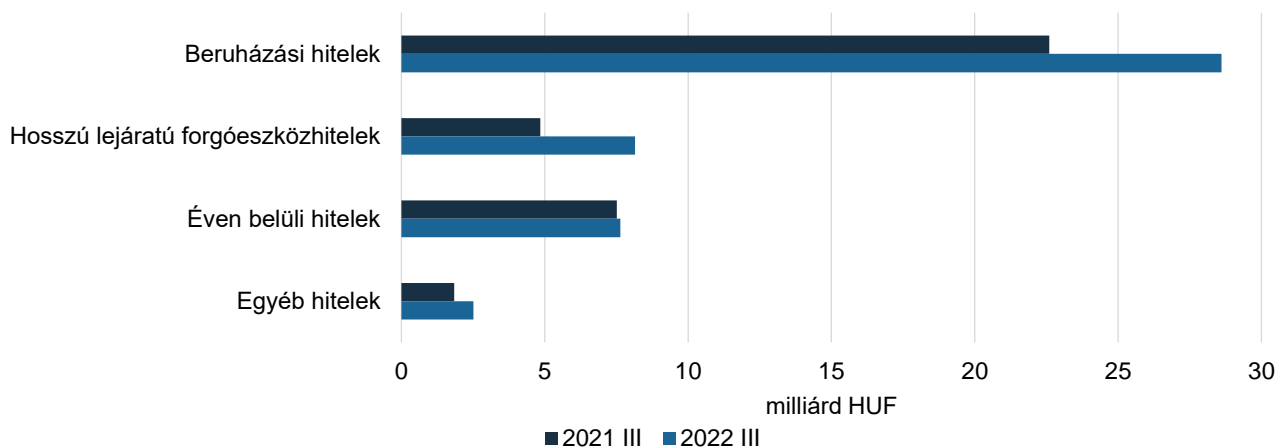
33. ábra: **Az állattenyésztő társas vállalkozások beruházási hitelei több mint 20 százalékkal bővültek 2022 harmadik negyedében**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.
Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A kertészeti ágazatban tevékenykedő társas vállalkozások hitelállománya 27,5 százalékkal emelkedett az előző év azonos időszakához viszonyítva, ezáltal az állomány értéke 46,9 milliárd forintra nőtt. A növekedést a beruházási hitelek 6,0 milliárd forintos és a hosszú lejáratú forgóeszközhitel 3,3 milliárd forintos bővülése okozta. Az ágazat társas vállalkozásaihoz rendelt hitelállomány 46,9 milliárd forintos értékével továbbra is a legkisebbnek számított az ágazatok között (34. ábra).

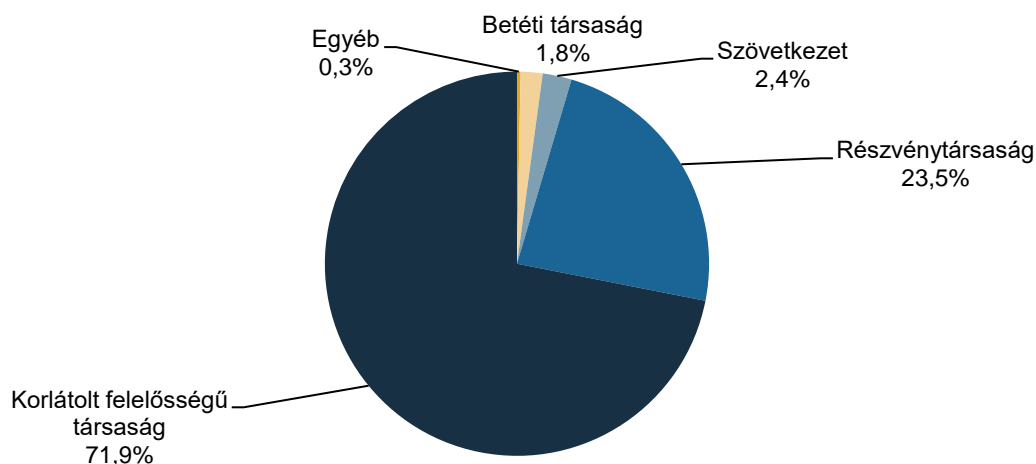
34. ábra: **A kertészeti ágazatban tevékenykedő társas vállalkozások beruházási hitelei több mint 25 százalékkal nőttek 2022 harmadik negyedében**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A gazdálkodási formák szerinti bontást tekintve elmondható, hogy a fennálló hitelállomány túlnyomó többsége, 71,9 százaléka továbbra is korlátolt felelősségű társaságokhoz, valamint 23,5 százaléka részvénytársaságokhoz került 2022 harmadik negyedében. A szövetkezetek részesedése a korábbi évi 2,8 százalékról 2,4 százalékra mérséklődött a vizsgált időszakban. Ugyanekkor 2,0 százalék alá csökkent a betéti társaságok és a közkereseti társaságok által felvett hitelek együttes aránya (35. ábra).

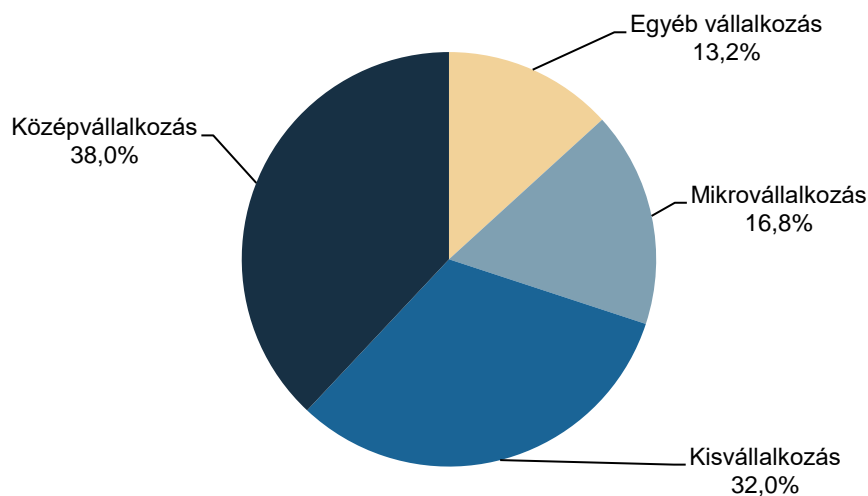
35. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások hiteleinek több mint 70 százaléka a korlátolt felelősségű társaságokat finanszírozta 2022 harmadik negyedében**

Megjegyzés: Az adatok a 2022. szeptember 30-i állapotot tükrözik.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdasági társas vállalkozások teljes hitelállományának 86,8 százaléka (535,0 milliárd forint) mikro-, kis- és középvállalkozásokhoz tartozott 2022 harmadik negyedévének végén, ami 0,5 százalékponttal haladta meg az előző évi szintet. A középvállalkozások hitelállományból való részesedése 38,0 százalékot tett ki, miközben a kisvállalkozásoké 32,0 százalékos, a mikrovállalkozásoké pedig 16,8 százalékos arányt képviselt. Az egyéb vállalkozások (beleértve a nagyvállalkozásokat) hiteleinek összege a társas vállalkozások hitelállományának 13,2 százalékát adta 2022 harmadik negyedévében (36. ábra).

36. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások hiteleinek több mint egyharmadát a középvállalkozások tudhatták magukénak 2022 harmadik negyedévében**

Megjegyzés: Az adatok a 2022. szeptember 30-i állapotot tükrözik.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdaságban a társas vállalkozások által felvett új hitelek összege kismértékben csökkent az előző év azonos időszakához képest, hiszen összesen 4,2 milliárd forinttal kevesebb, 61,7 milliárd forint hitelt vettek fel 2022 harmadik negyedévében (4. táblázat).
- A hitelösszezből az állattenyésztők részesedése volt a legnagyobb 40,4 százalékkal, szemben az egy évvel ezelőtti 34,5 százalékos aránnyal. Azon belül is a mezőgazdasági új hitelek 17,2 százaléka a baromfiágazatba került, további 14,7 százalékát a szarvasmarha- és 8,1 százalékát pedig a sertéságazat tudhatta magáénak. A hitelösszeg további 35,9 százaléka a növénytermesztőket finanszírozta.
- Összességében eltérő folyamatok voltak megfigyelhetők az új hitelkihelyezések dinamikájában az előző év harmadik negyedévéhez képest. A szántóföldi növénytermesztés új hitelfelvétele 8,8 milliárd forinttal esett vissza az egy évvel korábbi értékhez viszonyítva. Különösen a beruházási és a hosszú lejáratú forgóeszközhitel csökkenetek, előbbi 5,3 milliárd, utóbbi 5,9 milliárd forinttal. A folyószámlahitelek azonban emelkedtek, 2,9 milliárd forinttal.
- Az állattenyésztési ágazatban 2,2 milliárd forintos növekedés volt tapasztalható, melyet a szarvasmarha-ágazat hiteleinek 2,4 milliárd forintos növekedése idézett elő. Az állattenyésztési ágazat új hiteleinek belső szerkezetét tekintve a folyószámlahitelek (+1,4 milliárd forint), az egyéb rövid lejáratú hitelek (+2,8 milliárd forint), valamint az egyéb hitelek (+3,3 milliárd forint) bővülése volt meghatározó, míg a hosszú lejáratú

forgóeszközhitel jelentősen (-3,9 milliárd forinttal), a beruházási hitelek kisebb mértékben (-1,4 milliárd forinttal) csökkentek.

- A kertészeti ágazatban tevékenykedők által újonnan felvett hitelállomány 1,0 milliárd forinttal volt több, mint az egy évvel korábbi negyedévben.

4. táblázat: **A mezőgazdasági társas vállalkozások új hiteleinek legnagyobb része az állattenyésztési ágazat tevékenységét finanszírozta 2022. szeptember 30-án**

milliárd HUF

Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszköz-hitelek	Folyószámla-hitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Szántóföldi növénytermesztés	22,1	7,2	3,3	7,4	3,3	0,9
Állattenyésztés	24,9	5,9	5,2	3,7	5,5	4,6
ebből						
baromfi	10,6	1,1	1,7	1,0	4,2	2,7
sertés	5,0	1,0	0,6	1,4	0,4	1,6
szarvasmarha	9,1	3,8	2,9	1,2	0,8	0,4
Kertészet	3,7	1,1	0,8	0,8	0,9	0,1
ebből						
zöldségtermelés	2,5	0,8	0,7	0,2	0,7	0,1
Egyéb	11,0	3,9	0,5	5,1	1,2	0,4
Összesen	61,7	18,2	9,7	16,9	10,8	6,0

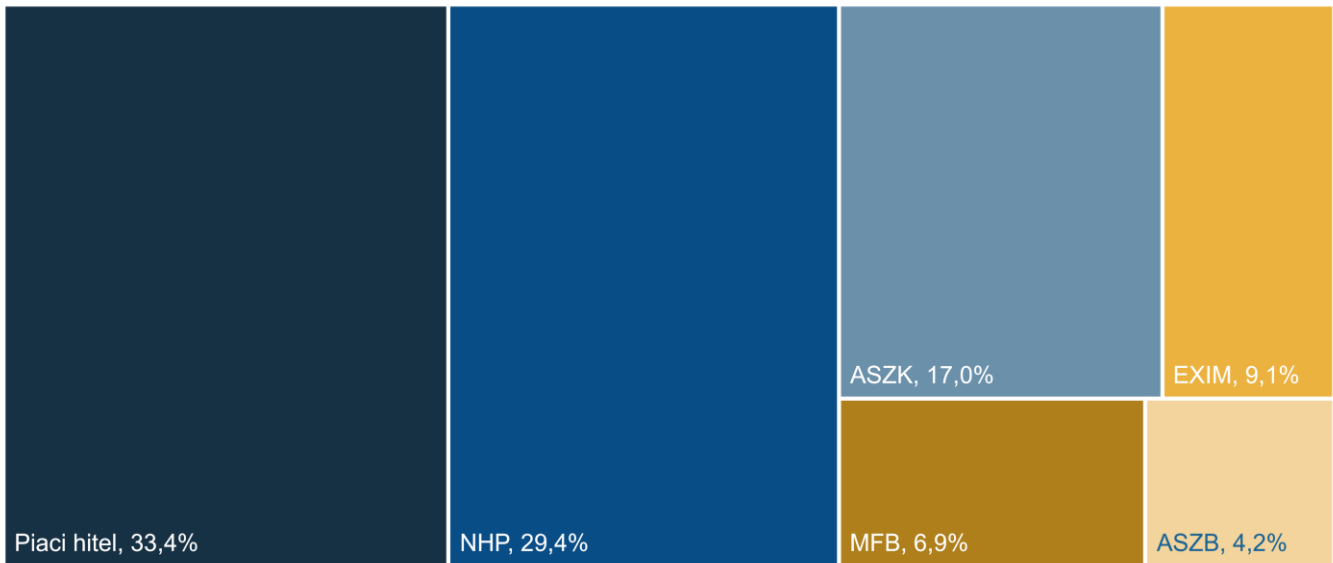
Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Kedvezményes finanszírozás a mezőgazdaságban

- A mezőgazdasági egyéni gazdaságok és társas vállalkozások hitelállományában a kedvezményes hitelek voltak túlsúlyban: a piaci hitelek aránya 33,4 százalékot tett ki 2022 harmadik negyedévében³ (37. ábra).
- Kiemelkedő volt a támogatott hitelkonstrukciók közül az Agrár Széchenyi Kártya (ASZK) folyószámlahitel és a növekedési hitelprogramok (NHP) fennálló állománya, előbbi a mezőgazdaság hitelállományának 17,0, utóbbi 29,4 százalékát adta 2022. szeptember 30-án. Az Eximbank által finanszírozott hitelek részesedése a mezőgazdaságban 9,1 százalékos arányt képviselt, az MFB-hitelprogramokhoz köthető hitelállomány részesedése a mezőgazdaságban pedig 6,9 százalékot jelentett. Ezen kívül az Agrár Széchenyi Beruházási hitel (ASZB) 4,2 százalékos részesedéssel bírt.

³ A piaci hitelek aránya módszertani változások miatt nem összehasonlítható a korábbi számokban megjelent adatokkal.

37. ábra: **A mezőgazdasági ágazatban tevékenykedők hitelállományának közel 70 százalékát a kedvezményes hitelek adták 2022 harmadik negyedében**

Megjegyzés: Az adatok a 2022. szeptember 30-i állapotot tükrözik.

Forrás: MNB-, AM-, MFB-, KAVOSZ- és Eximbank-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

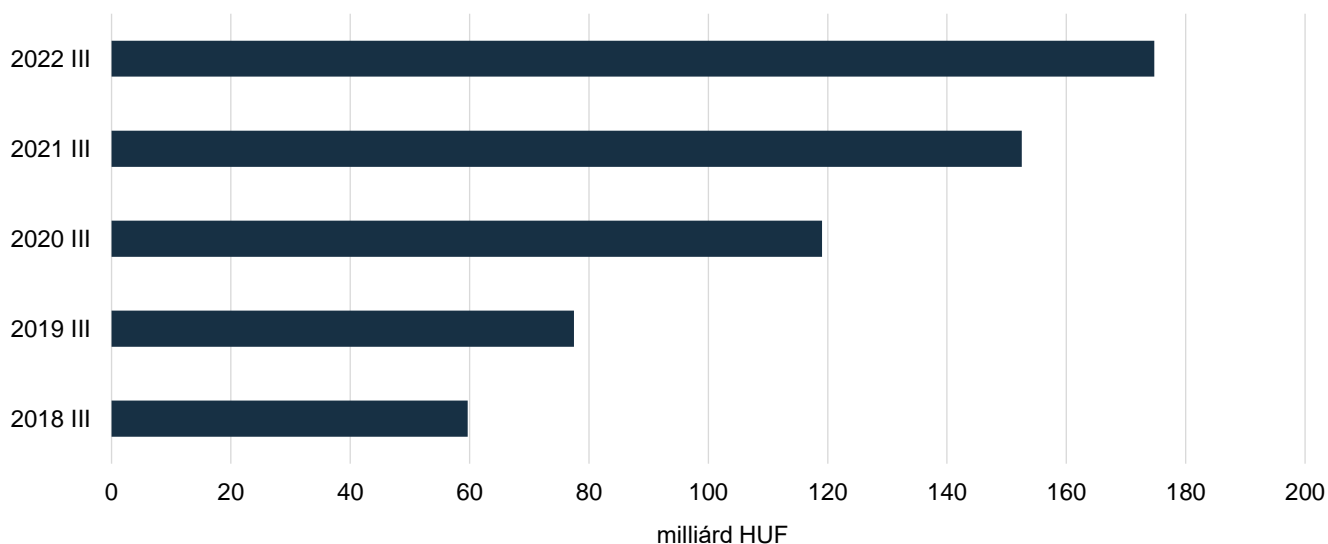
Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel

- A magyar agrárium rövid távú finanszírozásának stabilabbá tételét is szolgálja a Széchenyi Kártya Program, amely 2011-től érhető el az agrárvállalkozások számára.
- Az Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel – ami lényegében mezőgazdasági célú, szabad felhasználású folyószámlahitel – a mikro-, kis- és középvállalkozások, az őstermelők, valamint az őstermelők családi gazdaságai átmeneti likviditási problémáinak áthidalásához, váratlan kiadásaik fedezéséhez járul hozzá. Az ASZK keretében az igénybevételi szabályok változásától (14/2020. (IV. 10.) AM rendelet), azaz 2020. május 15-től az agrárgazdaságban tevékenykedők továbbra is a megnövekedett hitelkeretösszeget, 200 millió forintot vehettek igénybe 2021-ben. Ez alól kivételt képeztek a fiatal mezőgazdasági termelők, amennyiben nem rendelkeznek lezárt üzleti évvel. Ez esetben az általuk felvehető hitelkeret összege nem haladhatja meg a 25 millió forintot. A hitelkeret futamideje 1, 2 vagy 3 év. A hitel fő biztosítója az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) készfizető kezességvállalása. A hitelkeret további előnye, hogy – 50 millió forint alatt – tárgyi biztosíték nélkül is gyors és egyszerűsített hitelbírálat mellett igényelhető.
- A KAVOSZ Zrt. az agrárvállalkozások számára beruházási hitelcélok megvalósításához, illetve hozzá kapcsolódó forgóeszköz-beszerzéshez az Agrár Széchenyi Beruházási Hitel GO! konstrukcióval nyújtott segítséget. Az államilag támogatott, fix kamatozású konstrukció keretében akár 1 milliárd forint hitelösszeg is igényelhető volt, legfeljebb 10 éves futamidőre. A vállalkozásnak a beruházási költség legalább 10 százalékának megfelelő önerővel kellett rendelkeznie. Az Agrár Széchenyi Beruházási Hitel GO!-hoz biztosított állami kamat- és kezelésköltség-támogatásnak köszönhetően a vállalkozás által fizetendő nettó ügyleti kamat fix 1 százalék/év volt, ami a zöld, fenntartható és technológiaváltást szolgáló hitelcélokra irányuló hitelkérelmek esetén még ennél is alacsonyabb, 0,5 százalék/év volt⁴. Ezt a hitelkonstrukciót 2022. május 20-ig lehetett igényelni.

⁴ Forrás: <https://www.kavosz.hu/hitelek/agrar-szechenyi-beruhazasi-hitel-go/> Letöltés: 2022. június 22.

- A KAVOSZ Zrt. által jelenleg az agrárvállalkozások számára beruházási és ahhoz kapcsolódó forgóeszköz-beszerzési célra felhasználható hitel az Agrár Széchenyi Beruházási Hitel Max konstrukció. Ez a finanszírozási forma kiemelt mértékű állami kamat-, kezelésiköltség- és kezességdíj-támogatás mellett csökkenti a vállalkozások által fizetendő hiteldíjat és akár 400 millió forint hitelösszeg is igényelhető, maximum 10 éves futamidőre. A vállalkozások által fizetendő nettó ügyleti kamat fix 1,5 százalék/év, továbbá az energiahatékonyság javítását és technológiaváltást segítő hitelcélokra irányuló alkonstrukció esetén a kamat fix nettó 0,5 százalék/év. A Széchenyi Beruházási Hitel Max konstrukcióhoz biztosított kezelési költségtámogatásnak köszönhetően a vállalkozások által a hitel futamideje alatt fizetendő nettó kezelési költség fix 2 százalék/év⁵.
- Az Agrár Széchenyi Beruházási hitel keretében a mezőgazdaságban tevékenykedők fennálló állománya 43,5 milliárd forint volt 2022. szeptember 30-án, ami 1180 hitelügylethez kapcsolódott⁶.
- Az előző évek tendenciájának megfelelően 2022 harmadik negyedévében tovább nőtt a mezőgazdasági vállalkozások ASZK-folyószámlahitel keretein belül benyújtott hiteligénye, azonban a növekedés üteme az előző év azonos időszakához képest lassult. A szerződések száma 3,0 százalékkal 31 752 darabra, a leszerződött összeg 3,6 százalékkal 432,1 milliárd forintra emelkedett az előző év azonos időszakához képest.
- Az Agrár Széchenyi Kártya folyószámla-hitelkeret fennálló állománya 14,5 százalékkal növekedett, és 2022 harmadik negyedévének végére elérte a 174,7 milliárd forintot (38. ábra).

38. ábra: **A mezőgazdaság Agrár Széchenyi Kártya folyószámla-hitelkeret fennálló állománya közel 15 százalékkal növekedett 2022 harmadik negyedévében**

Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

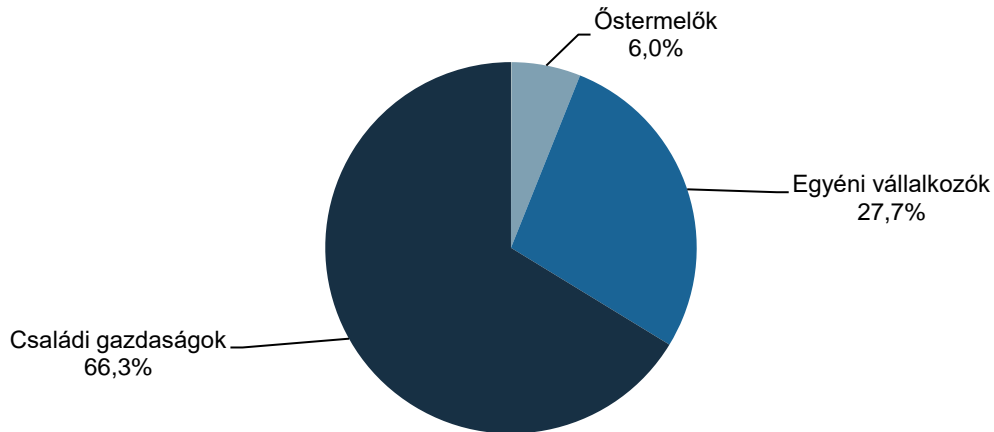
- Az egyéni gazdaságokhoz volt köthető a mezőgazdasági ASZK-folyószámlahitel fennálló állományából 117,9 milliárd forint, a társas vállalkozások a fennálló hitelállományból 56,9 milliárd forintot tudhattak magukénak 2022. szeptember 30-án.

⁵ Forrás: <https://www.kavosz.hu/hitelek/agrar-szechenyi-beruhazasi-hitel-max/> Letöltés: 2022. december 15.

⁶ Forrás: AVHGA-adatok

- A mezőgazdasági tevékenységet végző egyéni gazdaságok hitelállományának túlnyomó többsége a családi gazdaságokhoz, 27,7 százaléka az egyéni vállalkozókhoz, 6,0 százaléka pedig az őstermelőkhöz került (39. ábra).

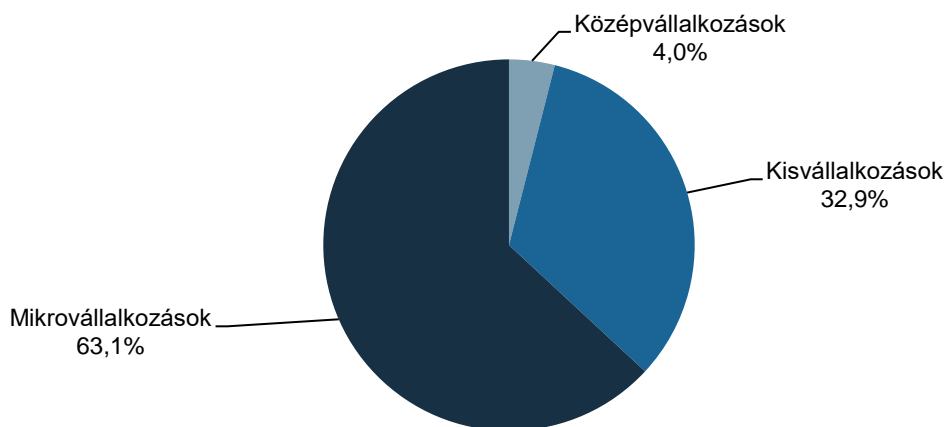
39. ábra: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok Agrár Széchenyi Kártya fennálló folyószámlahitelének mintegy kétharmada a családi gazdaságokhoz tartozott 2022 harmadik negyedében**

Megjegyzés: Az adatok a 2022. szeptember 30-i állapotot tükrözik. Az egyéni gazdaságok körében elenyésző számban ugyan, de voltak olyan gazdaságok, amelyek esetében a gazdálkodási formába való besorolásra nem nyílt lehetőség.
Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A társas vállalkozások közül a legnagyobb fennálló hitelállománnyal továbbra is a mikro-vállalkozások rendelkeztek, részesedésük 63,1 százalékot tett ki, miközben a kisvállalkozások a hitelállomány kicsit kevesebb mint egyharmadát tudhatták magukénak. A középvállalkozások részesedése mindössze 4,0 százalék volt 2022 harmadik negyedében (40. ábra).

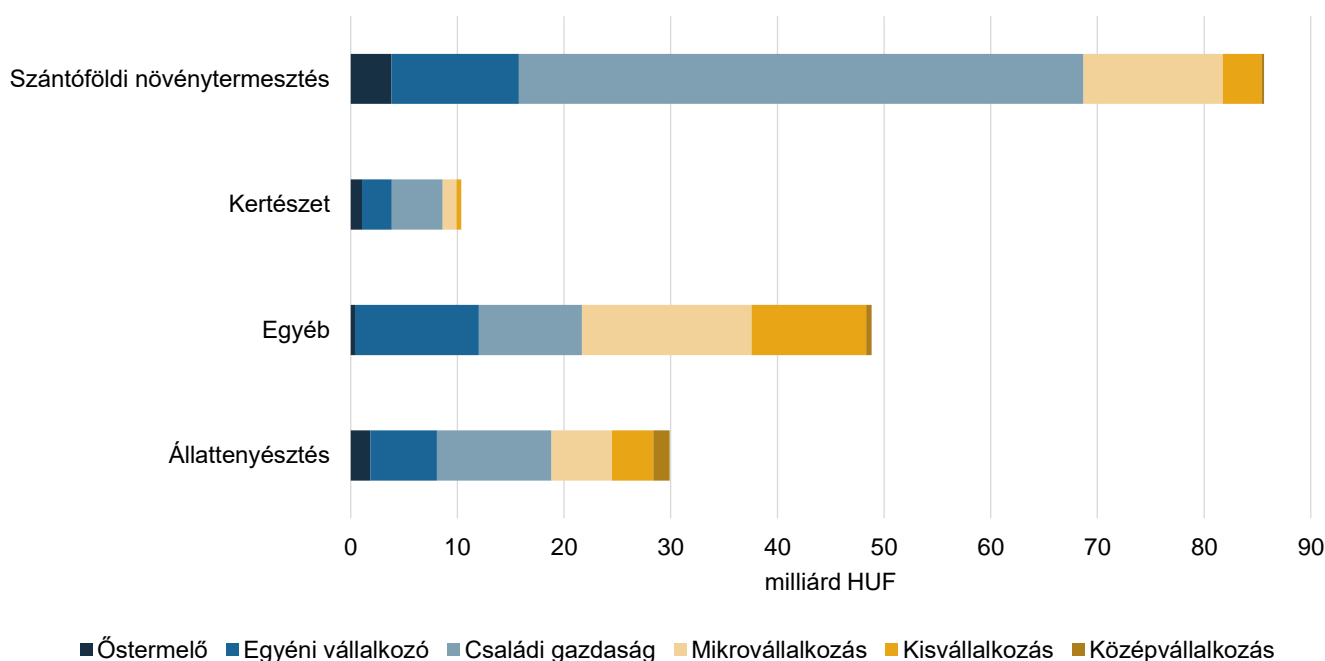
40. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitelének közel kétharmadát a mikro-vállalkozások tudhatták magukénak 2022. szeptember 30-ig**

Megjegyzés: Az adatok a 2022. szeptember 30-i állapotot tükrözik.
Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó vállalkozások ASZK fennálló folyószámlahitel-állománya nagymértékben csökkent, 145,0 milliárd forintról 85,6 milliárd forintra, melynek fő oka az egyéni vállalkozók hiteleinek 11,2 milliárdos, valamint a családi gazdaságok hiteleinek 33,9 milliárd forintos visszaesése (41. ábra).
- A szántóföldi növénytermesztők közül a fenti csökkenés ellenére is kiemelkedő a családi gazdaságok fennálló hitelállománya, 52,9 milliárd forint, amely 39,1 százalékkal kevesebb az egy évvel korábbi értéknél.

41. ábra: **Az Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel fennálló állományának közel 50 százaléka a szántóföldi növénytermesztő családi gazdaságokhoz tartozott 2022. szeptember 30-án**

Megjegyzés: Az „Egyéb” kategóriába az alábbi ágazatok tartoznak: növényi szaporítóanyag termesztése; vegyes gazdálkodás; növénytermesztési szolgáltatás; állattenyésztési szolgáltatás; betakarítást követő szolgáltatás; vetési célú magfeldolgozás; vadgazdálkodás, vadgazdálkodási szolgáltatás; erdészeti, egyéb erdő-gazdálkodási tevékenység; fakitermelés; vadon termő egyéb erdei termék gyűjtése; erdészeti szolgáltatás.

Az egyéni vállalkozásoknál 58,9 millió forint esetében nem ismert a gazdálkodási forma, ezáltal az ábrán megjelenített érték eltér a teljes összegtől.

Az adatok a 2022. szeptember 30-i állapotot tükrözik.

Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Növekedési Hitelprogram

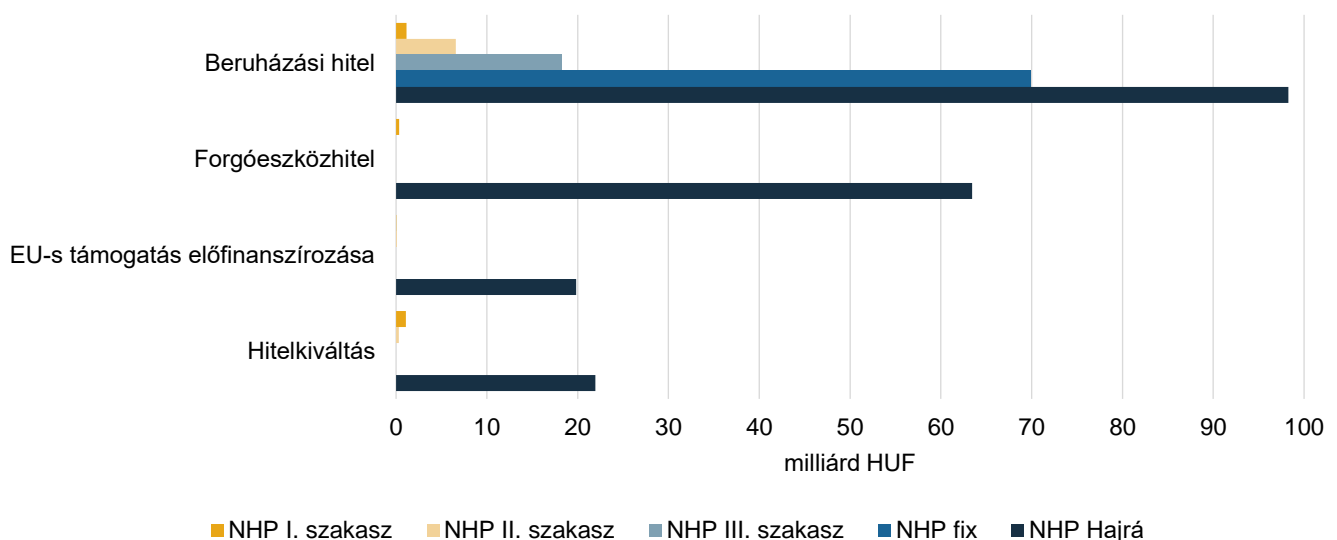
- A Magyar Nemzeti Bank (MNB) a monetáris politikai eszköztár elemeként 2013. június 1-jén indította el a Növekedési Hitelprogramot (NHP) a kis- és középvállalkozások hitelezésében megfigyelt zavarok enyhítése, a pénzügyi stabilitás megerősítése, valamint az ország külső sérülékenységének csökkentése érdekében. A koronavírus-járvány negatív gazdasági hatásainak tompítása, a hitelpiaci zavarok elkerülése érdekében az MNB 2020. április 20-án elindította az NHP részét képező NHP Hajrá! konstrukciót 1500 milliárd forint keretösszeggel, melyet a Monetáris Tanács 2020. november 17-i döntésével 1000 milliárd forintra, majd 2021. április 6-i döntésével további 500 milliárd forintra emelt. A program keretében a jegybank 0 százalékos kamatozású, legfeljebb 20 éves futamidejű refinanszírozási hitelt nyújt a hitelintézeteknek, amit azok egyrészt egy felülről korlátozott éves költség mellett kölcsön vagy pénzügyi

lízing formájában továbbhiteleznek a kkv-knak, másrészt ugyanezen cél érdekében refinanszíroznak pénzügyi vállalkozásokat.⁷

- A NHP Hajrá! konstrukció 2021. szeptember 30-án lezárult.⁸ A szóban forgó hitelprogram a mikro-, kis- és középvállalkozások hitelállományának (éves alapon) 21 százalékos növekedését jelentős mértékben támogatta. A hitelprogram keretösszege a 2021. év nyári hónapjaiban kimerült ugyan, azonban a szerződések fokozatos és folyamatos lehívása a program lezárulta után is támogatta a kkv-hitelpiacot.⁹
- A szóban forgó intézkedéseken túl a jegybank törlesztési moratóriumot hirdetett a Növekedési Hitelprogram keretében folyósított hiteleknél is, és lehetővé tette a bankok számára az NHP-s hitelek átstrukturálását, valamint a visszafizetés ütemezésének átalakítását.¹⁰
- Az NHP I–III. szakaszához kapcsolódóan a mezőgazdaság fennálló hitelállománya 27,8 milliárd forintot tett ki 2022 harmadik negyedévének végén, amelynek zöme, 93,4 százaléka beruházási hitelnek minősült (42. ábra).
- Az NHP fix konstrukció esetében a hitelállományt teljes egészében beruházási céllal folyósították. A hitelprogram fennálló állománya 69,9 milliárd forintot tett ki 2022. szeptember 30-án.
- A mezőgazdasági vállalkozások NHP Hajrá! konstrukció keretében fennálló hitelállománya 203,5 milliárd forint volt 2022 harmadik negyedévének végén. Az NHP Hajrá! hitelprogram keretében elsősorban éven túli hiteleket folyósítottak, a szóban forgó hitelállomány 79,5 százaléka hosszú lejáratú hitelnek minősült. A beruházási hitelek aránya 48,3 százalék volt 2022 harmadik negyedévében.

42. ábra: **A Növekedési Hitelprogram Hajrá! konstrukció mintegy 200 milliárd forintos fennálló állománya alig módosult 2022 harmadik negyedévében**

Megjegyzés: Az ágazati adat nem tartalmazza az egyéni vállalkozókat. Az adatok a 2022. szeptember 30-i állapotot tükrözik.
 Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

⁷ Forrás: <https://www.mnb.hu/letoltes/nhp-hajra-termektajekoztato-2021-10-18-clean.pdf> Letöltés: 2022. június 22.

⁸ Forrás: <https://www.mnb.hu/nhphajra> Letöltés: 2022. december 15.

⁹ Forrás: MNB Hitelezési felmérés szeptember 30. <https://www.mnb.hu/kiadvanyok/jelentesek/hitelezesi-folyamatok/hitelezesi-folyamatok-2021-szeptember>, Letöltés: 2022. június 22.

¹⁰ Forrás: MNB Gazdasági – pénzügyi válaszlépések az új koronavírusra. <https://www.mnb.hu/koronavirus#vallalati>, Letöltés: 2022. június 22.

- Az NHP keretében a garanciaszervezetek által garantált, a mezőgazdaságba kihelyezett hitelállomány 41,1 milliárd forint volt 2022. szeptember 30-án, ami 94,6 százalékát tette ki az egy évvel korábbi értéknek. Az NHP Hajrá! konstrukcióhoz kapcsolódóan 36,3 milliárd forintot folyósítottak (5. táblázat).

5. táblázat: **A Növekedési Hitelprogram garantált hitelállományának alakulása a mezőgazdaságban 2019 és 2022 harmadik negyedéve között**

milliárd HUF

Időszak	Mezőgazdaság				
	I. pillér	II. pillér	NHP fix	NHP Hajrá!	
2019	I	11,2	0,7	–	–
	II	10,3	0,7	0,8	–
	III	9,8	0,6	1,7	–
	IV	8,8	0,5	8,2	–
2020	I	8,4	0,5	11,0	–
	II	8,1	0,5	13,8	1,0
	III	7,9	0,5	–	8,0
	IV	6,6	0,5	–	19,5
2021	I	6,7	0,4	–	28,8
	II	6,6	0,4	–	38,5
	III	6,4	0,4	–	43,0
	IV	5,8	0,4	–	42,0
2022	I	5,2	0,3	–	40,6
	II	2,7	0,1	–	38,3
	III	4,6	0,3	–	36,3

Megjegyzés: Az NHP II. szakaszában hitelkiváltásra a II. pillér ad lehetőséget.

Forrás: Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) és Garantiqa-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

MFB-hitelprogramok

- Az MFB Csoport által a gazdaság újraindítására összehangolt hitel-, tőke- és garancia-program formájában 2020-ban biztosított 1500 milliárd forintból 2022-ben is igényelhetők forrást a vállalkozások az MFB Versenyképességi Hitelprogram keretében.¹¹
- Az MFB Zrt. és az Agrárminisztérium által indított hitelprogramok – MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram 2020, MFB TÉSZ Forgóeszköz Hitelprogram 2020, MFB Élelmiszeripari Forgóeszköz Hitelprogram 2020 – igénybevételét 2022-ben szintén meghosszabbították, ezáltal továbbra is kedvezőbb feltételekkel igényelhetők forrást a kedvezményezettek. A refinanszírozási kölcsönszerződés és a hitelszerződés megkötésére 2022. december 31-ig van lehetőségük az agrárvállalkozásoknak.
- Az MFB Zrt. a pénzügyi vállalkozások részére refinanszírozási forrást biztosít két programon keresztül. Egyfelől a KAVOSZ Zrt. által koordinált Széchenyi Kártya program részét képező Széchenyi Mikrohitel konstrukció keretében történő hitelkihelyezésekhez biztosít forrást, másfelől pedig olyan mikrovállalkozások finanszírozásának segítségét célozza, amelyek forrásigényét a kereskedelmi hitelintézetek, illetve kereskedelmi banki háttérrel nem rendelkező pénzügyi vállalkozások valamely oknál fogva (pl. magasabb kockázati profil, hosszabb futamidő) nem tudják, vagy nem megfelelően tudják

¹¹ Forrás: <https://www.mfb.hu/>

kielégíteni. A Széchenyi Mikrohitel refinanszírozási programot 100 milliárd forint, az MFB Régió Versenyképességi Pénzügyi Vállalkozás refinanszírozási programot ennél jóval kisebb, 5 milliárd forint keretösszeggel hirdették meg.

- Az MFB Zrt. MFB Gazdaság Újjáépítési Hitel Programmal kívánt hozzájárulni a hazai kis- és középvállalkozások közép- és hosszú távú finanszírozási lehetőségeinek javításához, ezáltal versenyképességük fenntartásához, illetve vállalkozásuk folyamatos fejlődéséhez. A program kiterjedt felhasználási lehetőséget biztosított, emellett tág körű finanszírozási forma volt, rugalmas törlesztési ütemezéssel, balloon típusú végtörlesztési lehetőséggel és alacsony sajáterő-elvárással. A program keretében 200 milliárd forint állt a vállalkozások rendelkezésére 2022 nyaráig. A program keretén belül az új hitel igénybevételének lehetősége lezárult.
- Az MFB Versenyképességi Hitelprogram a mikro-, kis-, közép- és nagyvállalkozások számára 1–10 milliárd forint értékben biztosít hitelösszeget beruházásra, forgóeszköz-finanszírozásra, hitelkiváltásra és részesedésvásárlás finanszírozására. A hitelprogramot 150 milliárd forint keretösszeggel hirdették meg. Kérelem benyújtására 2022 végéig van lehetősége a vállalkozásoknak.
- Az MFB Agrár Hitelprogram keretében további 100 milliárd forint keretösszeg áll rendelkezésre azon hazai agrárvállalkozások, valamint erdészettel vagy erdészettel is foglalkozó vállalkozások számára, melyek sikeresen pályáztak vidékfejlesztési programoknál és érvényes támogatási okirattal rendelkeznek. Az MFB Zrt. nemcsak a támogatást finanszírozza elő, hanem a teljes projekt megvalósításához, valamint a kapcsolódó egyéb finanszírozási igényekhez is hitelt nyújt, ezáltal elősegítve a támogatott beruházás megvalósulását és üzembe helyezését. A hitelkérelem benyújtására 2025 végéig van lehetőség.
- Az MFB Zrt. piaci rést azonosított olyan erdészettel vagy erdészettel is foglalkozó potenciális ügyfelek finanszírozásában, melyek a VP5-8.1.1-16. kódszámú felhívás kapcsán sikeresen pályáztak a Vidékfejlesztési Program Irányító Hatóságánál, a VP5-8.4.1-16. kódszámú felhívás esetén pedig olyan földhasználó hitelfelvevőknél, melyek támogatási kérelmet adtak be. Ugyanakkor ezen vállalkozások a támogatások teljes előfinanszírozásához nem rendelkeznek elegendő pénzügyi forrással, ezért részükre a támogatások megelőlegezése szükséges, azonban a kereskedelmi bankok nem biztosítanak számukra finanszírozást. Ezen vállalkozói kör számára létesítették az MFB Erdészeti Hitelprogramot 15 milliárd forint keretösszeggel, amely támogatás-előfinanszírozó hitel formájában biztosított forrást. A hitelkérelmek benyújtása 2021 végén lezárult.
- A mezőgazdasági ágazatba kihelyezett kedvezményes MFB-hitelek fennálló állománya 70,4 milliárd forintot tett ki 2022. szeptember 30-án, ami 31,8 százalékkal volt nagyobb, mint egy évvel korábban (6. táblázat).
- A mezőgazdaság kedvezményes MFB-hitellállományából továbbra is a szántóföldi növénytermesztők részesedése volt kiemelkedő, 69,3 százalék, azon belül is a mikrovállalkozások tudhatták magukénak a hitelösszeg zömét, 86,3 százalékát. A kedvezményes hitellállományból az állattenyésztési ágazat 12,4 százalékkal, a kertészeti ágazat 10,0 százalékkal részesedett.
- Az MFB-hitellállomány túlnyomó többségét a Földvásárlási hitelprogram keretében helyezték ki, amelynek fennálló állománya a mezőgazdaságban 61,3 milliárd forint volt 2021. szeptember 30-án. Az MFB-hitelek közül a programokon kívüli forinthitel (10,0 milliárd forint), az egyéb, programhoz nem kapcsolódó követelésvásárlás (7,0 milliárd forint), valamint az MFB Krízis Hitel (551,4 millió forint) fennálló állománya volt még kiemelésre méltó.

6. táblázat: **Az MFB-hitelek közel 70 százaléka a szántóföldi növénytermesztőket finanszírozta 2022. szeptember 30-ig**

milliárd HUF

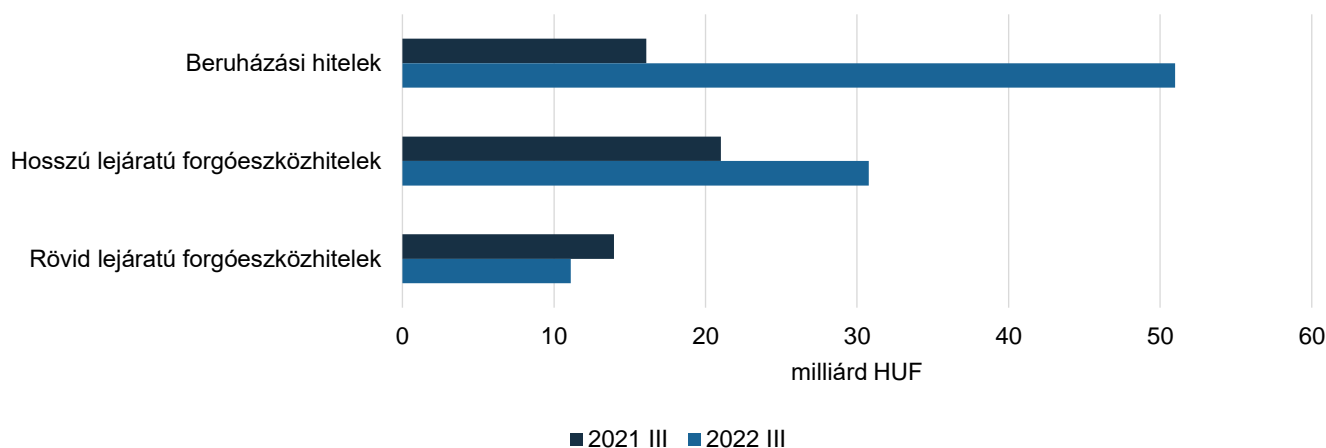
Megnevezés	Szántóföldi növénytermesztés	Kertészet	Állattenyésztés	Egyéb	Összesen
Egyéni gazdaságok	0,1		0,0		0,1
Társas vállalkozások	48,7	7,1	8,4	5,8	70,0
ebből					
Mikrovállalkozás	42,1	7,0	7,5	3,4	60,1
Kisvállalkozás	1,3	0,0	0,6	2,3	4,2
Középvállalkozás	4,2		0,2	0,0	4,4
Nagyvállalkozás	1,1		0,2		1,2
Összesen	48,8	7,1	8,7	5,8	70,4

Megjegyzés: Az adatok a 2022. szeptember 30-i állapotot tükrözik.
 Forrás: MFB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

EXIM-konstrukciók

- A Magyar Export-Import Bank Zrt. (Eximbank) és a Magyar Exporthitel Biztosító Zrt. (MEHIB) célja, hogy a magyar exportőrök számára hatékony finanszírozási és biztosítási konstrukciókat szolgáltatson. Az integrált keretek között működő bank és biztosító feladatot közös szervezetben, illetve megjelenéssel, EXIM elnevezéssel végzi. Az EXIM arra törekszik, hogy lefedje az exporttevékenység teljes vertikumát a beszerzéstől a termelésen át az értékesítési folyamat támogatásáig. Az Eximbank export-előfinanszírozó termékeivel az exportteljesítést megelőző időszakra nyújt finanszírozást közvetlenül az exportőrök részére, illetve közvetett módon, hitelintézeteken keresztül refinanszírozási hitel formájában. Az export-utófinanszírozás az exportteljesítést követő időszakot jelenti, lehetőséget teremtve az exportőrnek, hogy a vevője részére halasztott fizetési feltételeket biztosíthasson, miközben a teljesítést követően azonnal hozzájut annak ellenértékéhez.
- Azon mikro-, kis- és középvállalkozások, amelyek 2020. február 1-jét követően nehéz helyzetbe kerültek, vagy a nettó árbevételük, üzemi vagy adózott eredményük főkönyvi kivonattal igazolhatóan csökkent, esetleg a megkezdett beruházásuk csúszott, Fordulat Beruházási Hitelt vehetnek igénybe legfeljebb 10 millió EUR/3,5 milliárd HUF értékben. A hitel kamattámogatott, fix kamatozású és rugalmas törlesztési feltételekkel rendelkezik. A hiteligénylést 2022. június 15-ig kezdeményezhették a kkv-k.
- Az Eximbank által a mezőgazdasági ágazat részére nyújtott exportösztönző hitelek összege közel kétszeresére nőtt, ezáltal az állomány 51,1 milliárd forintról 92,9 milliárd forintra emelkedett egy év alatt (43. ábra).
- A növekedés a beruházási hiteleknél volt a legnagyobb mértékű, az állomány 16,1 milliárd forintról 51,0 milliárd forintra bővült 2022 harmadik negyedévére.
- A hosszú lejáratú forgóeszközhitel állománya is dinamikus emelkedett, összege több mint másfélszeresére nőtt az előző év azonos időszakához képest (21,0 milliárd forintról 30,8 milliárd forintra gyarapodott). A rövid lejáratú forgóeszközhitel növekedése szerényebb mértékű (+2,9 milliárd forint) volt.

43. ábra: **Az Eximbank által finanszírozott exportösztönző hitelek állománya közel kétszeresére nőtt a mezőgazdaságban 2022 harmadik negyedében**

Forrás: Az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Garantált hitelek állománya a mezőgazdaságban

- A Covid–19-járvány kitörése miatt megnövekedett működési kockázatok negatívan hatottak a bankok hitelezési hajlandóságára, ezáltal felértékelődött a kezességvállalás szerepe.
- Az Európai Bizottság 2020 májusában elfogadta az AVHGA Krízis Agrárgarancia Programját, amely alapján a szervezet a koronavírus-járvány gazdasági hatásainak enyhítése céljából több mint 112 milliárd forint hitelállományhoz nyújthat kezességet a 100 milliárd forintos (314 millió euró) keretösszegű programból kis- és középvállalkozásoknak minősülő, elsősorban az agrárgazdasághoz¹² kötődő vállalkozások kereskedelmi banki hiteleihez.¹³ A 2020. június 1-jétől induló konstrukció egyfelől az agrár- és élelmiszeripari, másfelől a vidéki mikro-, kis- és középvállalkozások hitelhez jutási feltételeinek javítását célozza az eddigénél magasabb, akár 90 százalékos alapítványi kezességvállalási mérték és 90 százalékos állami viszontgarancia mellett, amelynek eredményeképpen a hitelért folyamodóknak nincs szüksége további fedezetre, valamennyi érintett vállalkozás hozzájuthat a likviditási problémák kezelését szolgáló hitelhez.¹⁴ A kezességvállalási szerződés megkötésére kezdetben 2020. december 31-ig volt lehetőségük a vállalkozásoknak, majd ezt 2022. június végéig meghosszabbították. A meglévő kezességi termékek mellett az AVHGA célul tűzte ki, hogy a 4256 milliárd forintos agrárfejlesztési támogatási csomag banki finanszírozásának minél gyorsabb és hatékonyabb megvalósítását segítse, illetve részt vesz a Közös Agrárpolitika 2021–2022-es átmeneti időszakában a Vidékfejlesztési Programban meghirdetésre kerülő pályázati konstrukciók finanszírozásában is. Az alapítvány a hiteltörlesztési moratórium lejáta után is fizetési gondokkal küzdő vállalkozások adósságrendezésében is segítséget nyújt.¹⁵
- Magyarországon elsőként a mezőgazdaság, az élelmiszeripar, az élelmiszer kis- és nagykereskedelem, illetve az agráriumhoz kötődő vállalkozások, östermelők számára elérhető egy új, kedvezményes kezességvállalás, amely 2022. július 1-től a 2022. év

¹² Mezőgazdaság, élelmiszer-feldolgozás, valamint szélesebb mezőgazdasági és biogazdasági értéklánc.

¹³ Forrás: European Commission (2020): State aid: Commission approves €314 million Hungarian guarantee scheme to support SMEs active in the agri-food value chain during the coronavirus outbreak. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_828

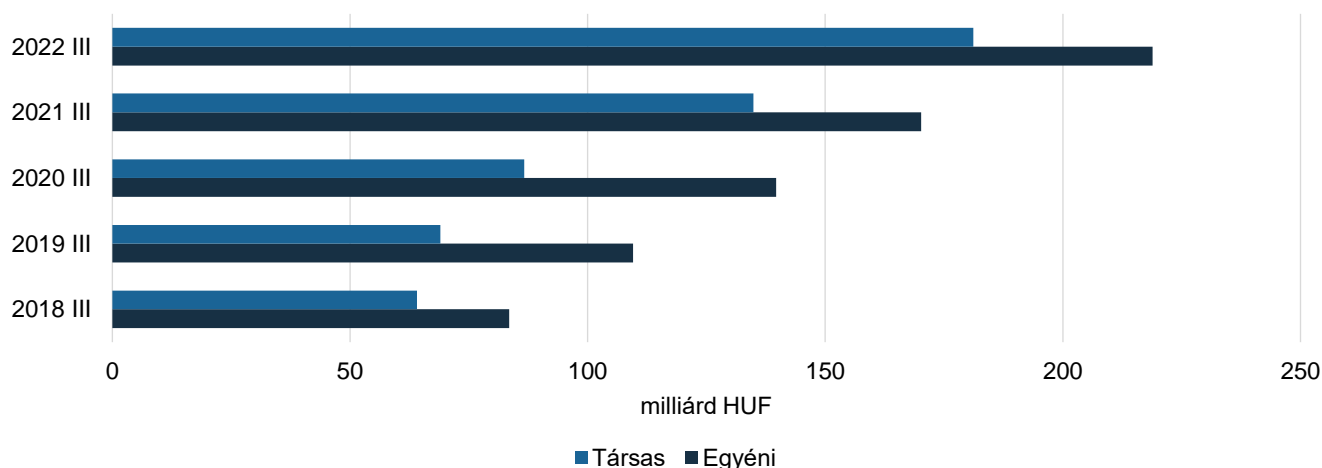
¹⁴ Forrás: <https://avhga.hu/wp-content/uploads/2020/06/KKV-14evf-3szam-MM.pdf>

¹⁵ Forrás: <https://avhga.hu/a-gazdasag-ujrainditasa-az-avhga-szerepvallalasaival/>

végéig az AVHGA Krízis Agrárgarancia Programjának II. szakasza keretében igényelhető. Az új jogcím a COVID–19 kapcsán bevezetett átmeneti támogatási jogcím helyébe lép. Az Európai Bizottság 2022. június 17-én az SA.102986 ügyszámon hagyta jóvá az új hitelgarancia-programot. Az új orosz–ukrán átmeneti támogatási jogcímen keresztül a Bizottság nem plusz forrást biztosít, hanem az AVHGA kedvezményes díjú kezességvállalását teszi szélesebb körben lehetővé, ezzel bővülnek a finanszírozási lehetőségek. Az Alapítvány ezzel segíti az orosz–ukrán konfliktus okozta geopolitikai válság és az ahhoz kapcsolódó szankciók miatt nehéz helyzetbe került élelmiszer-ágazatot. Az ezen a jogcímen nyújtott agrárkezesség díja mindössze a hitelösszeg 0,25 százaléka, amely lehetővé teszi, hogy a bankok kockázatainak 90 százalékát átvállalja az Alapítvány¹⁶.

- A Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében a Kormány 1170/2020. (IV. 21.) Korm. határozata alapján a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. kidolgozta a Garantiqa Krízis Garanciaprogramot 500 milliárd forintos keretösszeggel. A program egyedi feltételrendszerrel és magasabb, legfeljebb 90 százalékos mértékű kezességvállalással biztosít lehetőséget a mikro-, kis- és középvállalkozások, továbbá nagyvállalatok számára folyószámlahitelekhez, forgóeszköz- és beruházási hitelekhez a világjárvány negatív hatásainak enyhítésére. A kezességvállalási programban minden állami támogatásoknál megszokott iparág részt vehet.¹⁷
- A mezőgazdaság garantált hitelállományában az elmúlt öt évben dinamikus emelkedés volt megfigyelhető, ami 2022 harmadik negyedében tovább folytatódott: a garantált hitelek összege 31,1 százalékkal, 94,9 milliárd forinttal haladta meg az előző évit, ezáltal 400,0 milliárd forintra nőtt.
- A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok részesedése tovább csökkent, az egy évvel ezelőtti 55,8 százalékról 54,7 százalékra mérséklődött. Ennek hátterében az áll, hogy a társas vállalkozások garantált hitelállományának növekedési üteme az egyéni gazdaságokét meghaladta, előbbi 34,3, utóbbi 28,6 százalék volt. A növekedés értékben viszont az egyéni vállalkozásoknál volt nagyobb, 48,7 milliárd forint, miközben a társas gazdaságok 46,2 milliárd forinttal gyarapították garantált hitelállományukat 2022 harmadik negyedében (44. ábra).

44. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások garantált hiteleinek növekedési üteme meghaladta az egyéni gazdaságokét 2022 harmadik negyedében**

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 76,0–77,2 százalék volt 2022 harmadik negyedének végén.

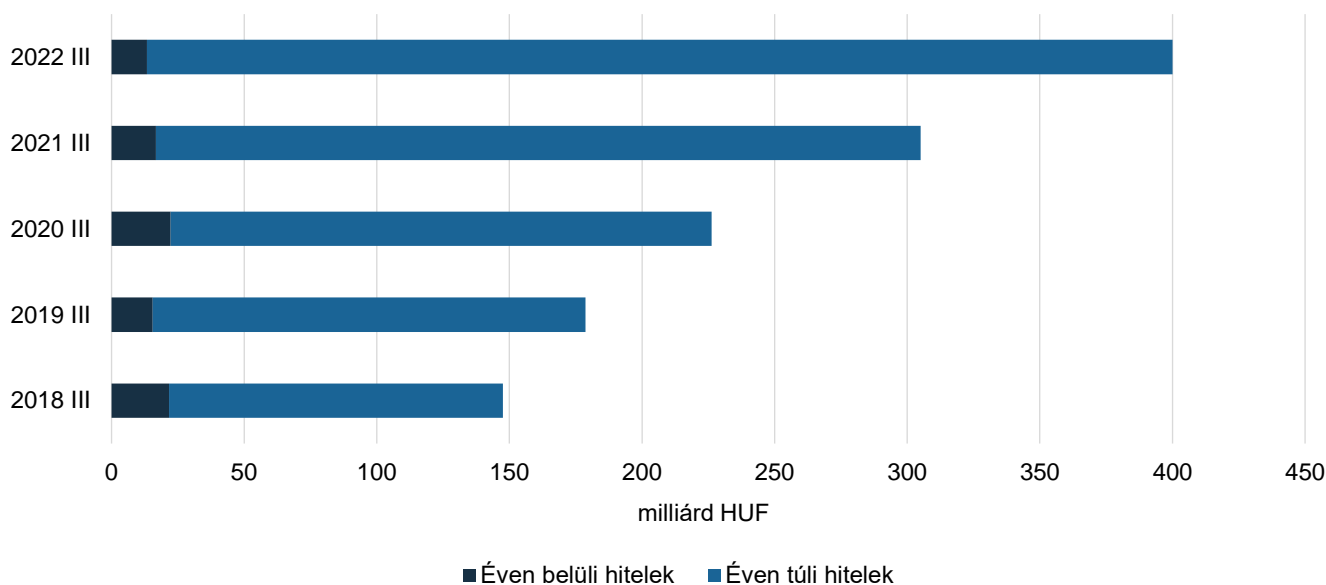
Forrás: AVHGA- és Garantiqa-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

¹⁶ Forrás: <https://avhga.hu/ujabb-eszkoz-teszi-konnyebbe-az-elelmiszeragazat-hitelhez-jutasat/>

¹⁷ Forrás: <https://garantiqa.hu/krizis-garanciaprogram/>

- A mezőgazdasági vállalkozások hosszú távú finanszírozási igénye tovább erősödött: az éven túli hitelek állománya 34,1 százalékkal 386,7 milliárd forintra nőtt. Azon belül is a beruházási hitelek összege bővült nagyobb mértékben, 79,5 százalékkal (65,0 milliárd forinttal) 146,8 milliárd forintra, miközben a hosszú lejáratú forgóeszközhitelek szintén jelentősen, 16,1 százalékkal (33,4 milliárd forinttal) 239,9 milliárd forintra emelkedtek.
- Az éven belüli garantált hitelek értéke az előző évi értékhez képest 20,6 százalékkal csökkent, ezáltal 13,3 milliárd forintra mérséklődött (45. ábra).

45. ábra: **A mezőgazdaságban az éven túli garantált hitelek aránya tovább nőtt 2022 harmadik negyedévében**

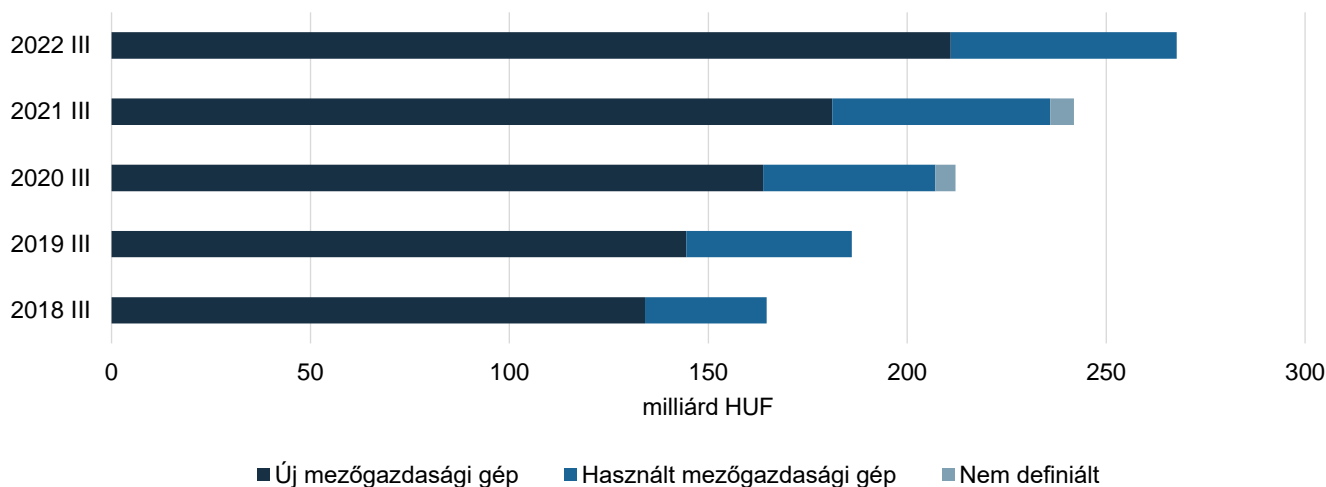

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 76,0–77,2 százalék volt 2022 harmadik negyedévének végén.

Forrás: AVHGA- és Garantiqa-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

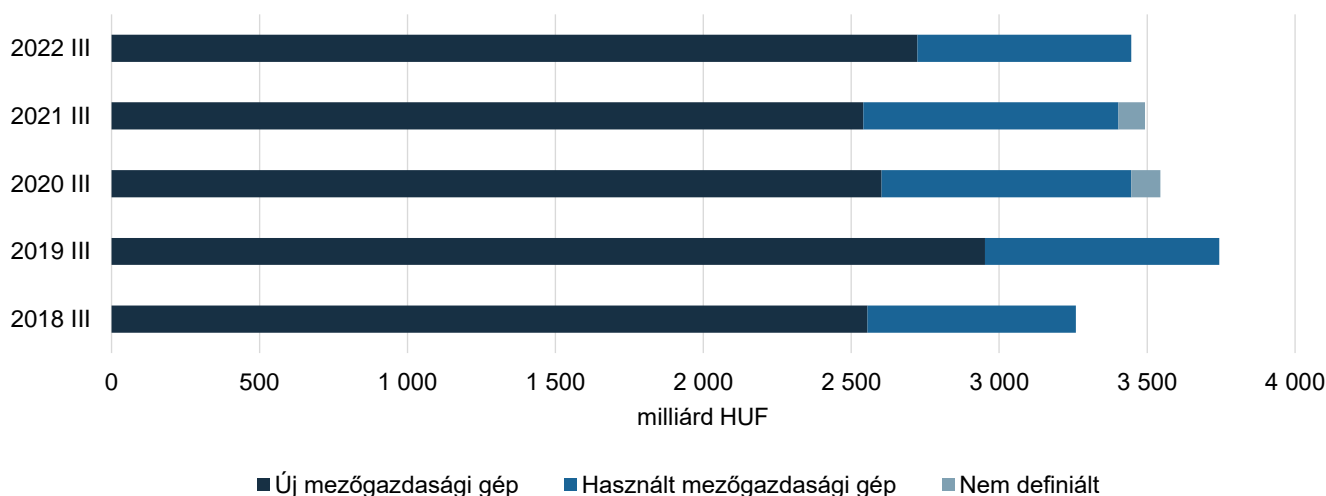
Lízingcégek mezőgazdasági kihelyezései

- A lízingcégek mezőgazdasági tőkeintlévősége az elmúlt öt évben fokozatosan bővült, 2022 harmadik negyedévének végére elérte a 267,7 milliárd forintot. Ez az összeg 25,9 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakának értékét.
- Nagyobb növekedés az új mezőgazdasági gépek lízingelt állományában volt megfigyelhető, amely 16,4 százalékkal nőtt egy év alatt, és ez értékben 29,8 milliárd forintot jelentett. A használt gépeknél az eddig tapasztalt dinamikus növekedés mérséklődött, csupán 2,1 milliárd forintos állománybővülés következett be. A folyamatokat árnyalja azonban, hogy a korábban a használt, illetve az új mezőgazdasági gép kategóriába nem besorolható, nem definiált gép kategória – ami az előző évek azonos időszakában 5,1 és 6,0 milliárd forintos nagyságrendeket képviselt – vélhetően átcsoportosításra került a szóban forgó osztályokba.
- A mezőgazdasági gépek körében továbbra is az új gépek részesedése volt kiemelkedő, és arányuk egy év alatt kismértékben (3,9 százalékponttal), 78,8 százalékra emelkedett (46. ábra).

46. ábra: **Az új mezőgazdasági gépek és a használt gépek állománya is növekedett 2022 harmadik negyedében**

Forrás: A Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A tőkekintlévőségek emelkedésével ellentétben a lízingszerződések száma csökkent, 1,3 százalékkal maradt el az előző év azonos időszaki értékétől, ezáltal 3446 darabra mérséklődött 2022 harmadik negyedévének végére. Csak az új mezőgazdasági gépre vonatkozó szerződések számában volt növekedés (+183,0), a további két kategória szerződése csökkenett. A használt mezőgazdasági gépeknél jelentős visszaesés jelentkezett, mert ezekre 16,2 százalékkal kevesebbet, összesen 722 szerződést kötöttek. A nem definiált szerződések (amelyekről nem lehet megállapítani, hogy új vagy használt mezőgazdasági gépre vonatkoztak-e) száma nullára csökkent 2022. szeptember 30-ra.
- Az új gépekre kötött lízingszerződések aránya a korábbi évi 72,7 százalékról 79,0 százalékra emelkedett, miközben a használt gépeké 24,7 százalékról 21,0 százalékra csökkent (47. ábra).

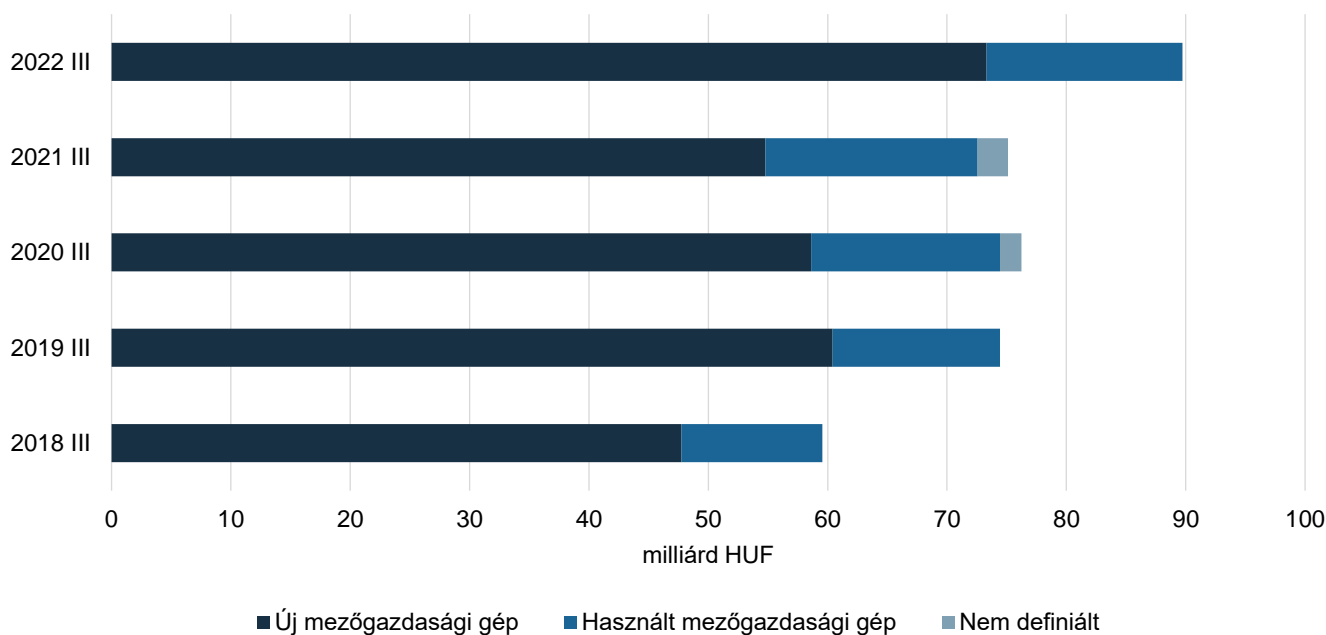
47. ábra: **A lízingcégek mezőgazdasági szerződéseinek száma mérséklődött 2022 harmadik negyedében**

Forrás: A Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az előző év azonos időszakához képest a lízingcégek által finanszírozott összeg 19,5 százalékkal emelkedett, értékben 75,1 milliárd forintról 89,7 milliárd forintra nőtt. Az új gépek esetében a bővülés 33,8 százalékos volt, 73,3 milliárd forintra növekedtek a kihelyezések, a használt mezőgazdasági gépek esetében pedig 7,8 százalékos visszaesés jelentkezett, 17,8 milliárd forintról 16,4 milliárd forintra mérséklődtek (48. ábra).

48. ábra: **A lízingcégek mezőgazdasági kihelyezései növekedtek 2022 harmadik negyedében**

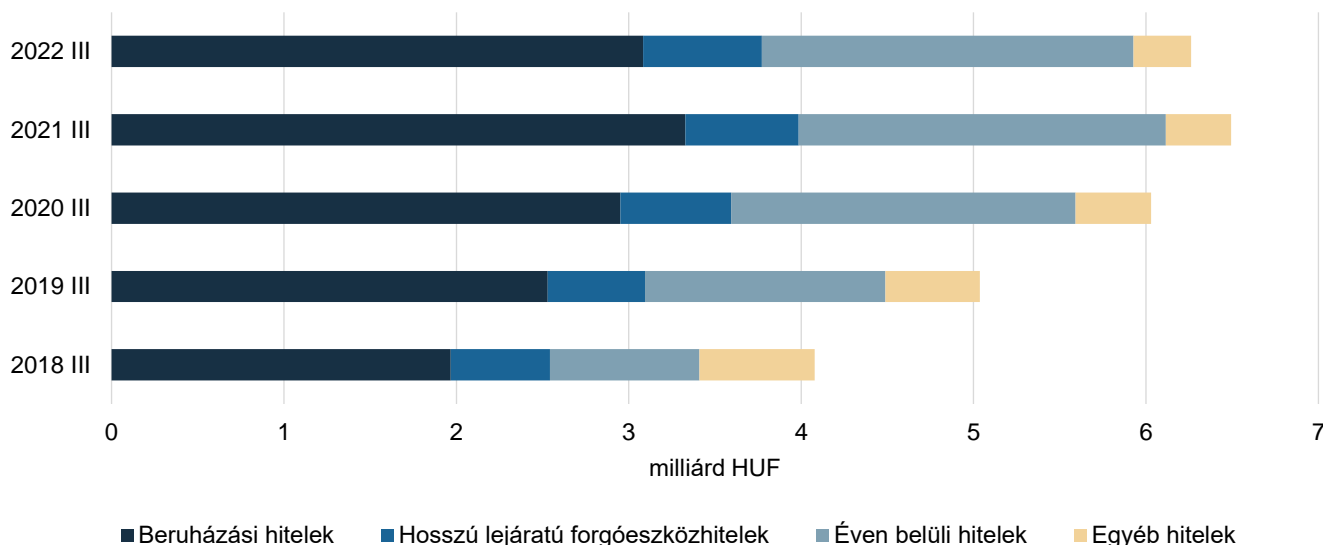

Forrás: A Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az élelmiszeripari egyéni vállalkozások hitelállománya

- Az élelmiszeripari egyéni vállalkozásainak 6,3 milliárd forintos hitelállománya 3,6 százalékkal, 0,2 milliárd forinttal volt kevesebb az előző év azonos időszaki értékénél. A csökkenés a beruházási hiteleknél jelentkezett.
- A piaci hitelek részesedése 58,1 százalékról 42,5 százalékra mérséklődött, ezáltal a kedvezményes hitelek nagyobb arányt képviseltek az élelmiszeripari egyéni vállalkozások hitelállományában az egy évvel korábbi azonos negyedév értékéhez képest.
- A beruházási hitelek részesedése 2,0 százalékponttal 49,2 százalékra mérséklődött, az egyéb hitelek aránya 0,5 százalékponttal 5,3 százalékra csökkent az ágazatban. A hosszú lejáratú forgóeszközhitel és a rövid lejáratú hitelek arányánál is növekedés jelentkezett, előbbi 0,9 százalékponttal, utóbbi 1,7 százalékponttal emelkedett (49. ábra).
- Az élelmiszeripari egyéni vállalkozások újonnan felvett hiteleinek értéke 1,2 milliárd forintot tett ki 2022 harmadik negyedévének végén. Ez az összeg 0,2 milliárd forinttal volt kevesebb, mint egy évvel korábban. A hitelek túlnyomó többségét, összesen 88,5 százalékát egyéb éven belüli forinthitel (42,9 százalék) és folyószámlahitel (45,5 százalék) formájában folyósították.

49. ábra: **Az élelmiszeripari egyéni vállalkozások hitelei a beruházási hitelek mérséklődése miatt csökkentek 2022 harmadik negyedévében**

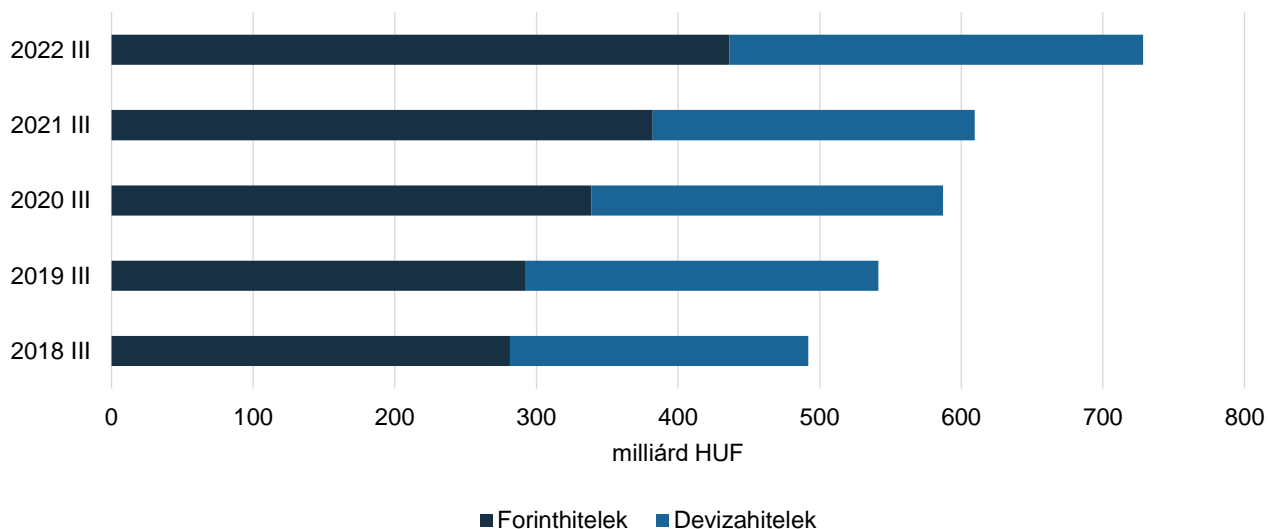

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállománya

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállománya az elmúlt öt évben fokozatosan növekedett, 2022 harmadik negyedévének végére pedig elérte a 728,3 milliárd forintot, ami az előző év azonos időszakához képest 19,5 százalékos növekedésnek felelt meg (50. ábra).

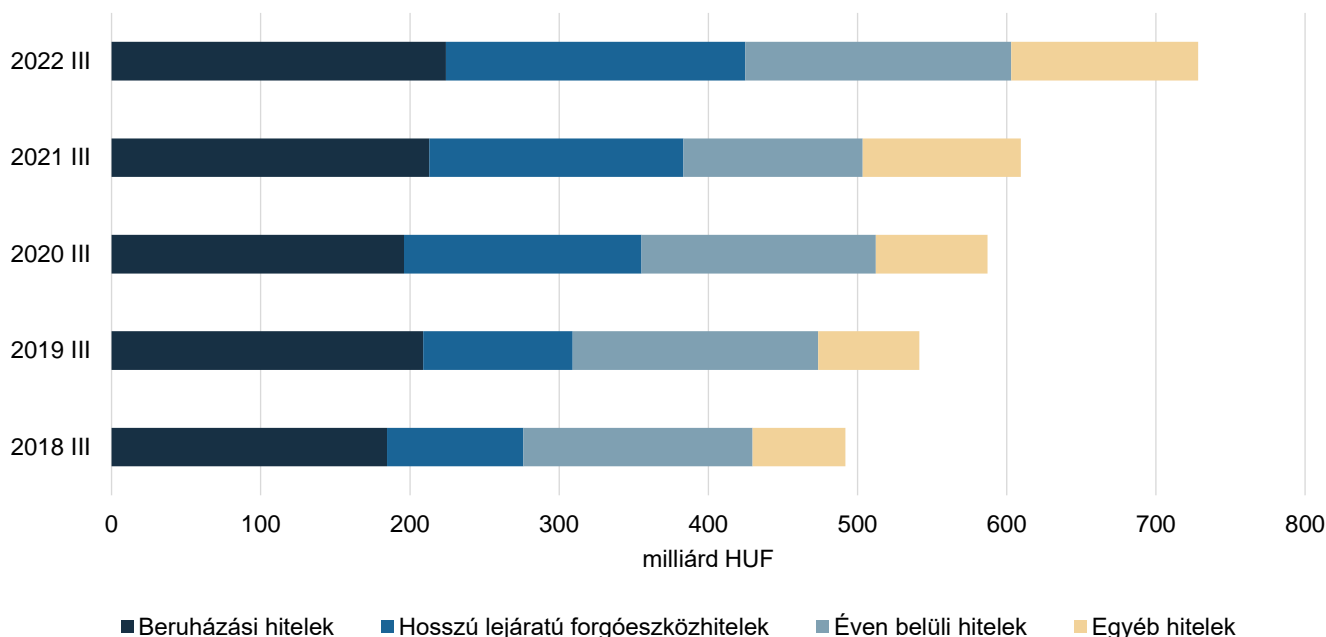
50. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelei tovább emelkedtek 2022 harmadik negyedévében**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeriparban tevékenykedő társas vállalkozások hitelállományán belül ebben a negyedévben mind a forinthitelek, mind a devizahitelek növekedése megfigyelhető volt, előbbi 14,2 százalékkal, míg utóbbi 28,4 százalékkal emelkedett. A forinthitelek állománya 54,2 milliárd forinttal emelkedett a vizsgált időszakban, míg a devizahiteleknél 64,6 milliárd forintos bővülés következett be. Mindezek eredményeképpen a devizahitelek hitelállományból való részesedése kismértékben, 2,8 százalékponttal emelkedett.
- Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállományának növekedése leginkább az éven belüli hiteleknél volt erőteljes, 48,4 százalékos (58,2 milliárd forintos) emelkedéssel. Ezt követte az egyéb hitelek 18,3 százalékos bővülése, valamint a hosszú lejáratú forgóeszközhitel 17,7 százalékos gyarapodása, amely ezáltal 200,6 milliárd forintot ért el. Ebben a negyedévben minden kategóriában növekedés történt, a beruházási hitelek is bővültek 5,2 százalékkal (51. ábra).
- Mindezek eredményeképpen a hosszú lejáratú hitelek részesedése 2022 harmadik negyedévében a teljes hitelállományból 4,6 százalékponttal 58,3 százalékra mérséklődött.

51. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállományában az éven belüli hitelek növekedése volt számottevő 2022 harmadik negyedévében**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállományának legnagyobb részét, 24,7 százalékát az egyéb élelmiszeripar szakágazatban tevékenykedők tudhatták magukénak. Ezt követte 15,2 százalékos részaránnyal az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás, valamint 9,3 százalékkal és 9,1 százalékkal a malomipari termék gyártása és a baromfi-hús-feldolgozás, -tartósítás szakágazatok. Kiemelhető még a húsfeldolgozás, -tartósítás 6,8 százalékkal, és az olaj gyártása 6,4 százalékkal, valamint a haszoneledel gyártása szakágazat 6,0 százalékkal.
- Az Agrárminisztérium adatgyűjtésében a 2020. évtől külön soron szereplő szőlőbor termelése szakágazat az élelmiszeripar társas vállalkozásainak hitelállományában 5,2 százalékos részesedéssel bírt a harmadik negyedév végén, és ez az előző év ugyanezen időszakában is ugyanezt az arányt érte el.

- A teljes hitelállomány 118,8 milliárd forinttal bővült. Ezen belül a legnagyobb mértékben az egyéb élelmiszer szakágazat hitelállománya emelkedett 32,8 milliárd forinttal, ezt követte az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás 28,7 milliárdos növekedéssel. A malomipari termék gyártása és a baromfihús-feldolgozás, -tartósítás szakágazat hitelállománya is bővült, előbbi 15,7 milliárd forinttal, utóbbi 10,4 milliárd forinttal volt több mint az előző év azonos időszakában.
- Bár a baromfihús-feldolgozás, -tartósítás szakágazat hitelállománya 10,4 milliárd forinttal emelkedett, viszont a hús-, baromfihús-készítmény gyártása területén 14,7 milliárd forinttal csökkent, és a húsfeldolgozás, -tartósítás szakágazatban is 7,0 milliárd forinttal mérséklődött a hitelek állománya. Mindkét területen a beruházási hitelek jelentős csökkenése volt a fő ok, előbbi esetben 9,5 milliárd forintos, utóbbi esetben 5,1 milliárd forintos visszaesés volt tapasztalható az állományban (7. táblázat).

7. táblázat: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hiteleinek közel egyharmadát a beruházási hitelek adták 2022 harmadik negyedében is**

milliárd HUF

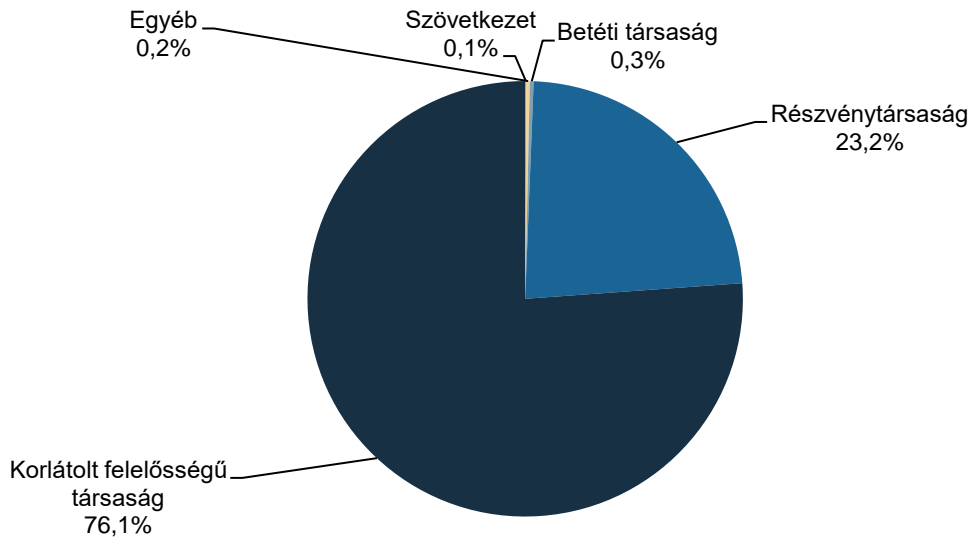
Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszközhitelek	Folyószámla-hitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Húsfeldolgozás, -tartósítás	49,4	27,0	10,0	3,8	5,3	3,4
Baromfihús-feldolgozás, -tartósítás	65,9	28,6	26,9	4,3	4,3	1,8
Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	12,8	2,0	9,8	0,4	0,4	0,2
Gyümölcs-, zöldséglé gyártása	2,2	1,0	0,8	0,3	0,1	0,0
Egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	110,8	17,2	38,8	2,4	43,4	9,0
Olaj gyártása	46,3	4,8	4,2	0,1	6,8	30,5
Tejtermék gyártása	32,7	13,4	11,9	3,9	2,5	1,0
Malomipari termék gyártása	67,8	5,4	25,8	7,2	13,5	16,0
Kenyér, friss pékáru gyártása	33,5	20,0	5,1	2,5	4,6	1,5
Tésztafélék gyártása	28,2	5,7	3,2	0,8	7,9	10,6
Tartósított lisztésáru gyártása	10,5	4,1	2,7	1,0	2,0	0,8
Haszonállat-eledel gyártása	44,0	6,6	11,1	1,4	9,4	15,5
Hobbiállat-eledel gyártása	6,9	0,7	2,2	0,2	3,8	0,0
Szőlőbor termelése	37,7	13,8	8,9	4,8	5,8	4,4
Egyéb élelmiszeripar	179,6	73,9	39,4	9,0	26,6	30,6
Összesen	728,3	224,1	200,6	41,9	136,5	125,2

Megjegyzés: Az adatok a 2022. szeptember 30-i állapotot tükrözik.

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozásoknál is a korlátolt felelősségű társaságok és a részvénytársaságok fennálló hitelállománya a legjelentősebb, részesedésük együttesen 99,4 százalék volt 2022. szeptember 30-án. Legkisebb hitelállománnyal a közkereseti társaságok, a szövetkezetek, valamint a betéti társaságok rendelkeztek (52. ábra).

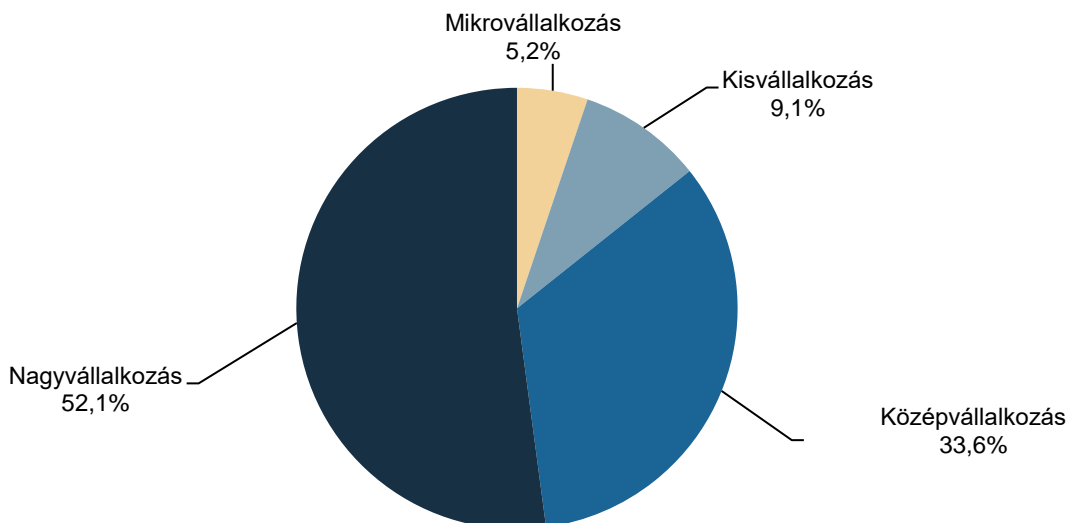
52. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hiteleinek több mint háromnegyedét a korlátolt felelősségű társaságok tudhatták magukénak 2022 harmadik negyedében**

Megjegyzés: Az adatok a 2022. szeptember 30-i állapotot tükrözik.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállományának több mint felét a nagyvállalkozások adták, a mikro-, kis- és középvállalkozások hiteleinek aránya a teljes állományból 47,9 százalékot képviselt, ami 348,8 milliárd forintnak felelt meg.
- A teljes hitelállomány 33,6 százalékát adták a középvállalkozások, emellett a kisvállalkozások részesedése 9,1 százalékot, a mikrovállalkozásoké pedig 5,2 százalékot tett ki az adott év harmadik negyedében (53. ábra).

53. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hiteleinek több mint fele a nagyvállalkozásokat finanszírozta 2022 második negyedében**

Megjegyzés: Az adatok a 2022. szeptember 30-i állapotot tükrözik.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások 2022 harmadik negyedében 141,7 milliárd forintnyi új hitelt vettek fel, ami 63,2 milliárd forinttal haladta meg az egy évvel korábbi értéket. A legnagyobb mértékű növekedés az egyéb éven belüli hiteleknel történt 30,8 milliárd forinttal, ezt követte az egyéb hitelek emelkedése 17,1 milliárd forinttal, valamint a beruházási hitelek bővülése 10,7 milliárd forinttal. Az új hitelösszeg legnagyobb része (45,4 százalék) továbbra is egyéb éven belüli hitel volt, és emellett a beruházási hitelek képviseltek még nagyobb hányadot (19,8 százalékot), az egyéb hitelekkel együtt az új hitelek értékének több mint egyharmadát (8. táblázat).
- Az új hitelek legnagyobb része, 21,6 százaléka az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás szakágazatba került, döntően egyéb éven belüli hitelek formájában. A legjelentősebb növekedés az egyéb élelmiszer gyártása területen volt megfigyelhető: az új hitelek értéke 20,0 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos negyedévi értékét, és ezen belül a beruházási hitelek 16,5 milliárd forinttal emelkedtek.
- A szakágazatok közül leginkább a kenyér, friss pékáru gyártása szakágazatban tevékenykedő vállalkozások hitelei csökkentek, 5,5 milliárd forinttal kisebb hitelösszeget vettek fel 2021 harmadik negyedéhez képest. E szakágazaton belül a beruházási hitelek visszaesése volt meghatározó. A húsfeldolgozás, -tartósítás szakágazat új hiteleinek értéke 0,2 milliárd forinttal mérséklődött a beruházási hitelek nagyobb mértékű (–6,7 milliárd forint) csökkenése, az egyéb éven belüli hitelek (+2,7 milliárd forint) és az egyéb hitelek (+2,5 milliárd forint) emelkedése következtében.

8. táblázat: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások új hiteleinek zöme egyéb éven belüli hitel volt 2022 harmadik negyedében**

milliárd HUF

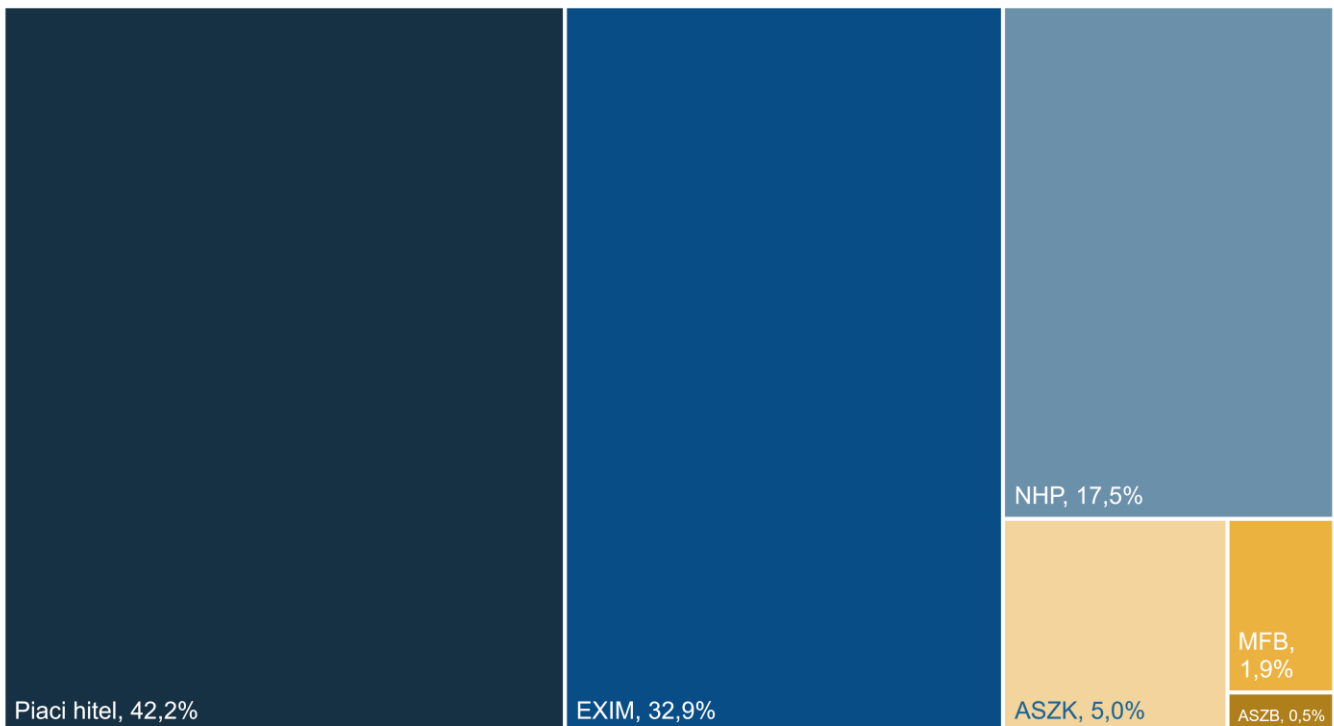
Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszközhitel	Folyószámla-hitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Húsfeldolgozás, -tartósítás	10,9	0,2	1,5	0,5	6,1	2,5
Baromfihús-feldolgozás, -tartósítás	3,8	0,4	1,5	1,2	0,6	0,0
Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	0,7	0,5	0,0	0,1	0,1	0,0
Gyümölcs-, zöldséglé gyártása	0,3	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0
Egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	30,6	0,4	3,2	0,4	26,4	0,3
Olaj gyártása	2,3	0,0	0,0	0,0	1,7	0,5
Tejtermék gyártása	9,1	1,3	2,0	0,1	5,6	0,0
Malomipari termék gyártása	17,8	0,8	5,1	3,0	3,5	5,5
Kenyér, friss pékáru gyártása	1,2	0,4	0,1	0,3	0,1	0,3
Tésztafélék gyártása	20,0	1,5	0,0	0,1	7,9	10,6
Tartósított lisztesáru gyártása	0,6	0,1	0,2	0,1	0,3	0,0
Haszonállat-eledel gyártása	6,0	0,5	2,1	0,3	2,5	0,7
Hobbiállat-eledel gyártása	3,5	0,0	0,0	0,0	3,5	0,0
Szőlőbor termelése	7,5	4,2	1,6	1,2	0,1	0,5
Egyéb élelmiszeripar	27,4	17,8	0,2	2,4	5,8	1,3
Összesen	141,7	28,1	17,4	9,8	64,4	22,1

Megjegyzés: Az adatok a 2022. szeptember 30-i állapotot tükrözik.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Kedvezményes finanszírozás az élelmiszeriparban

- Az élelmiszeriparban tevékenykedő vállalkozások hitelállományának jóval több mint egyharmada (42,2 százaléka) piaci hitel volt 2022 harmadik negyedévében¹⁸ (54. ábra).
- Kiemelkedő volt az ágazatban a támogatott hitelkonstrukciók közül az Eximbank által finanszírozott hitelek fennálló állománya, amely a hitelösszeg 32,9 százalékát adta 2022. szeptember 30-án. Az NHP-hitelek állománya a szegmens hitelállományának 17,5 százalékát képezte. Az élelmiszeriparban kevésbé volt népszerű az Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel, az ágazat hitelösszegéből mindössze 5,0 százalékos részesedéssel bírt. Az Agrár Széchenyi Beruházási hitel fennálló állománya a teljes hitelállomány 0,5 százalékát tette ki.

54. ábra: **Az élelmiszeripari hitelek közel 60 százaléka kedvezményes hitel volt 2022. szeptember 30-án**

Megjegyzés: Az adatok a 2022. szeptember 30-i állapotot tükrözik.

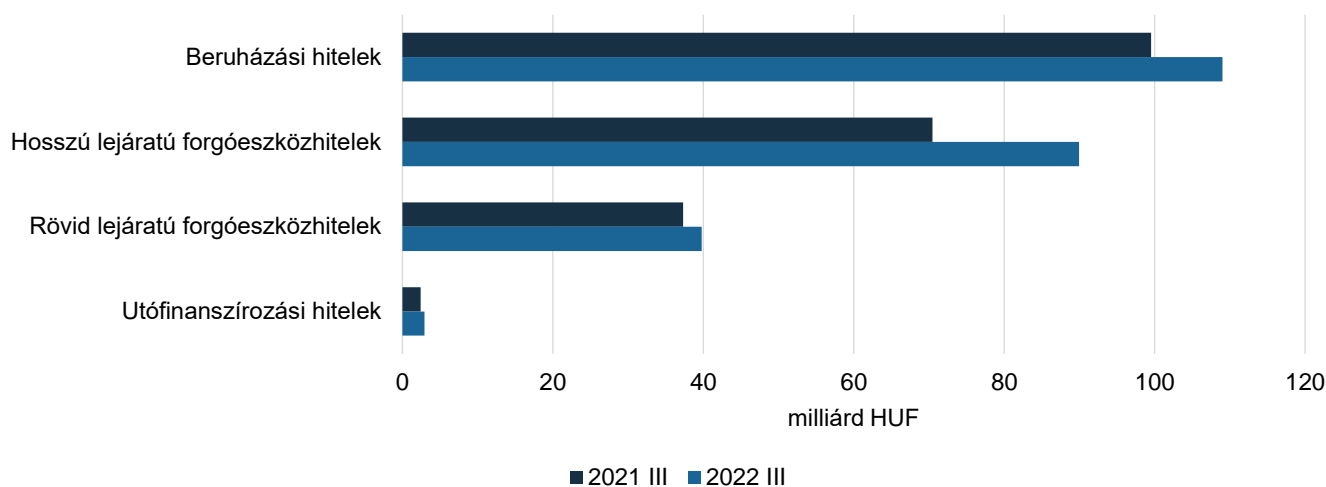
Forrás: MNB-, AM-, MFB-, KAVOSZ- és Eximbank-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

EXIM-konstrukciók

- Az Eximbank által az élelmiszeripar részére nyújtott exportösztönző hitelek összege 15,3 százalékkal 241,7 milliárd forintra nőtt az egy évvel korábbi azonos negyedévhez viszonyítva (55. ábra). A növekedéshez a hosszú lejáratú forgóeszközhitelek járultak hozzá legnagyobb mértékben: állományuk 27,7 százalékkal, 19,5 milliárd forinttal emelkedett egy év alatt, a beruházási hitelek pedig további 9,5 milliárd forinttal nőttek.

¹⁸ A piaci hitelek aránya módszertani változások miatt nem összehasonlítható a korábbi számokban megjelent adatokkal.

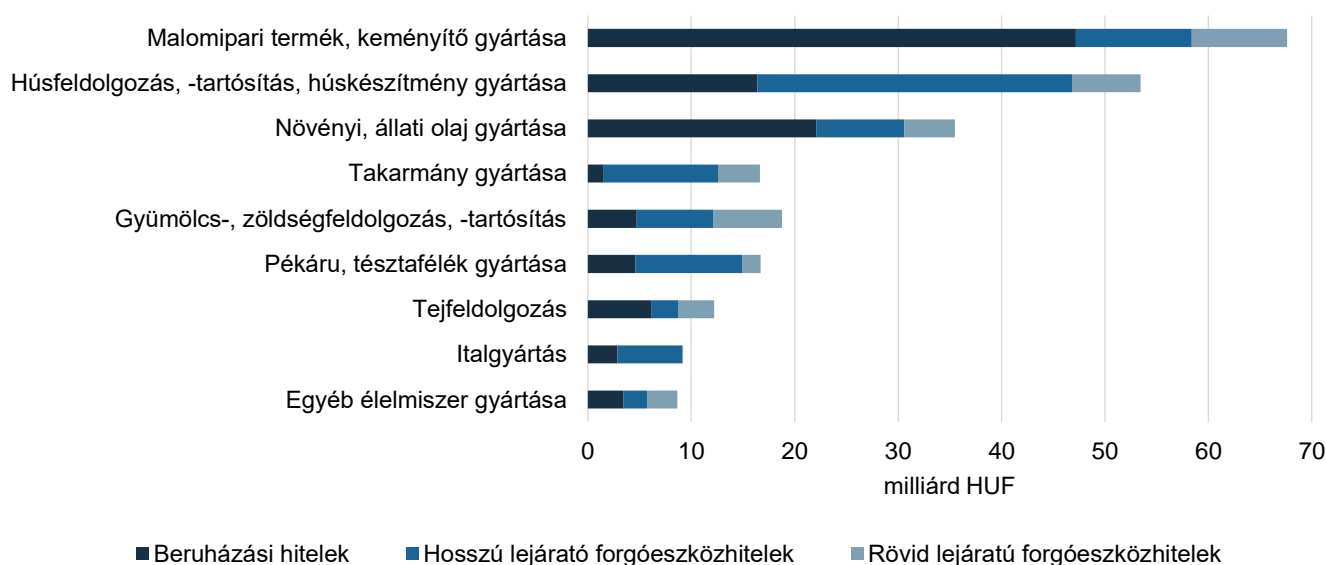
55. ábra: **Az Eximbank élelmiszeripari hitelei közül a hosszú lejáratú forgóeszközhiteltek nőttek leginkább 2022 harmadik negyedében**

Forrás: Az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripar exportösztönző hiteleinek 50,1 százalékát továbbra is a malomipari termék, keményítő gyártása, valamint a húsfeldolgozással foglalkozó alágazatok tudhatják magukénak. Ez az arány az előző év azonos időszakában 6,3 százalékponttal volt nagyobb. A szegmensek közül a malomipari termék, keményítő gyártása alágazat önmagában az összes felvett hitel 28,0 százalékát adta, a húsfeldolgozással foglalkozó alágazatok pedig összesen a hitelállomány 22,1 százalékát képviselték. A többi al- és szakágazat hiteleinek értéke együttesen 120,7 milliárd forint volt a vizsgált időszakban (56. ábra).

56. ábra: **Az Eximbank élelmiszeripari hitelei a növényi és állati olaj gyártása szakágazatban nőttek leginkább 2022 harmadik negyedében**

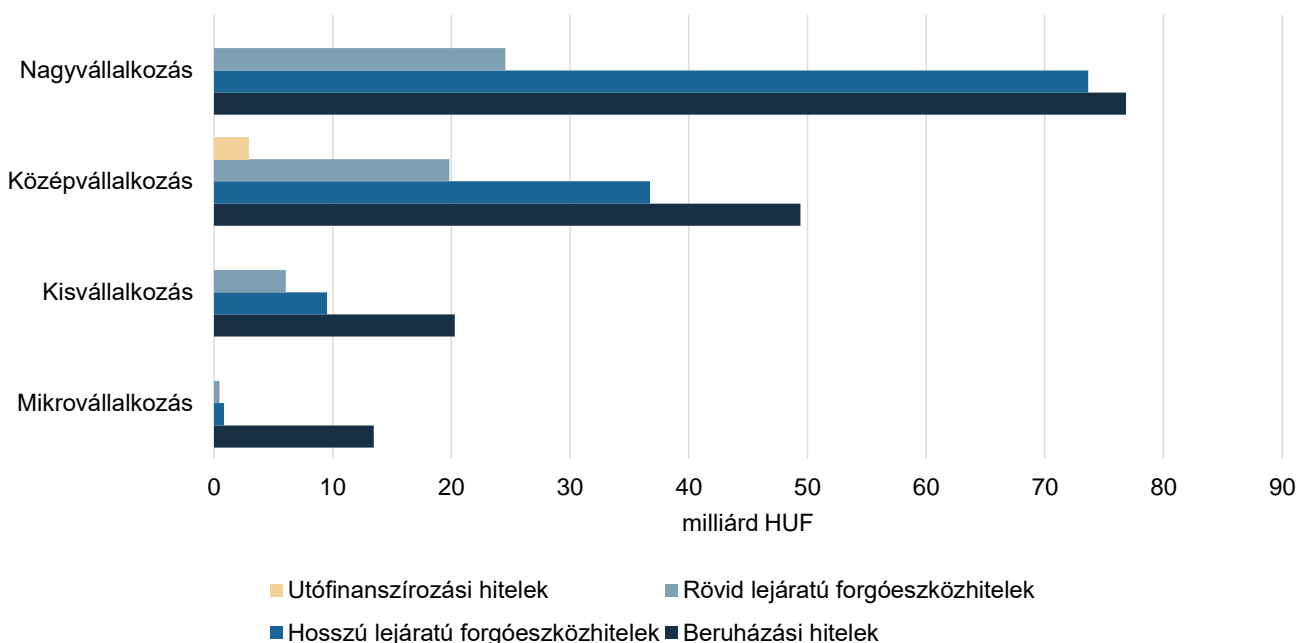
Megjegyzés: Az adatok a 2022. szeptember 30-i állapotot tükrözik.

Forrás: Az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A teljes hitelállományon belül a legnagyobb részt a beruházási hitelek képezték 45,1 százalékkal.
- Az EXIM exportösztönző hiteleinek túlnyomó többségét (84,9 százalékát) továbbra is a nagy- és középvállalkozások vették igénybe, ami együttesen 283,9 milliárd forintot jelentett (57. ábra).
- Lejárati idő szerint kismértékű struktúraváltás volt megfigyelhető a nagy- és középvállalkozások hitelállományában. A nagyvállalkozások exportösztönző hitelein belül a hosszú lejáratú forgóeszközhitel számottevő mértékben növekedtek: miközben az állomány 2021 harmadik negyedében 57,5 milliárd forintot tett ki, 2022 harmadik negyedében már a 73,7 milliárd forintot is elérte. A középvállalkozások esetében a beruházási hitelek állománya bővült a legjelentősebben, 24,0 milliárd forintról 49,4 milliárd forintra, és emellett a hosszú lejáratú forgóeszközhitel állománya 25,2 milliárd forintról 11,5 milliárd forintra emelkedett.
- Az éven túli hitelek domináltak a mikro- és kisvállalkozásoknál is, ezen belül is a beruházási hitelek aránya volt magas. A rövid lejáratú forgóeszközhitel aránya előbbi esetében 3,2 százalékot, utóbbinál pedig 16,8 százalékot tett ki a hitelállomány egészéből.

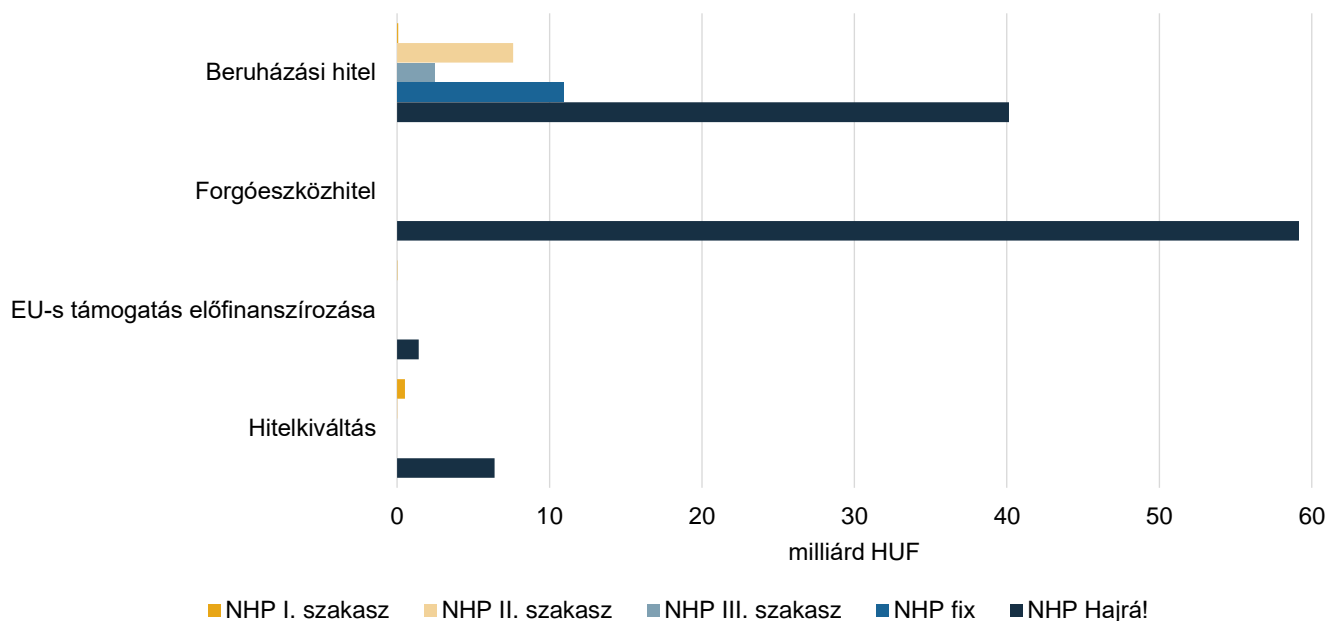
57. ábra: **Az Eximbank exportösztönző hiteleit főként a nagyvállalkozások vették igénybe beruházási és hosszú lejáratú forgóeszközhitel formájában 2022 harmadik negyedében**

Megjegyzés: Az Eximbank által finanszírozott exportösztönző hitelek állománya a mezőgazdasági ágazat hitelállományát is tartalmazza. Az adatok a 2022. szeptember 30-i állapotot tükrözik.
 Forrás: Az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Növekedési Hitelprogram

- Az élelmiszeripar fennálló hitelállománya az NHP-konstrukciókhoz kapcsolódóan 128,8 milliárd forint volt 2022 harmadik negyedében, és ez 3,4 százalékos növekedést jelentett az egy évvel korábbi helyzethez képest. A hitelállomány 83,2 százalékát, 107,1 milliárd forintot az NHP Hajrá! keretében folyósítottak, javarészt forgóeszközhitel formájában (58. ábra).

58. ábra: **A Növekedési Hitelprogram Hajrá! élelmiszeripari hitelei elsősorban forgóeszközöket finanszíroztak 2022 harmadik negyedévében**

Megjegyzés: Az ágazati adat nem tartalmazza az egyéni vállalkozókat.
Az adatok a 2022. szeptember 30-i állapotot tükrözik.
Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az NHP keretében a garanciaszervezetek által garantált, az élelmiszeriparba kihelyezett hitelállomány 9,3 százalékkal volt kevesebb az előző év azonos időszakánál, ezáltal 9,6 milliárd forintot tett ki 2022. szeptember 30-án. Az állomány 86,1 százalékát az NHP Hajrá!-hoz kapcsolódóan folyósították az ágazatban tevékenykedők számára (9. táblázat).

9. táblázat: **A Növekedési Hitelprogram garantált hitelállományának alakulása az élelmiszeriparban 2018 és 2022 harmadik negyedévének vége között**

Időszak		Élelmiszeripar			
		I. pillér	II. pillér	NHP fix	NHP Hajrá!
2018	I	6,9	0,3	–	–
	II	6,8	0,3	–	–
	III	6,3	0,3	–	–
	IV	5,3	0,3	–	–
2019	I	5,0	0,3	–	–
	II	4,8	0,2	0,3	–
	III	4,4	0,1	0,5	–
	IV	4,4	0,1	1,1	–
2020	I	3,9	0,1	1,6	–
	II	3,8	0,1	2,0	–
	III	3,8	0,4	–	1,1
	IV	2,0	0,4	–	3,9

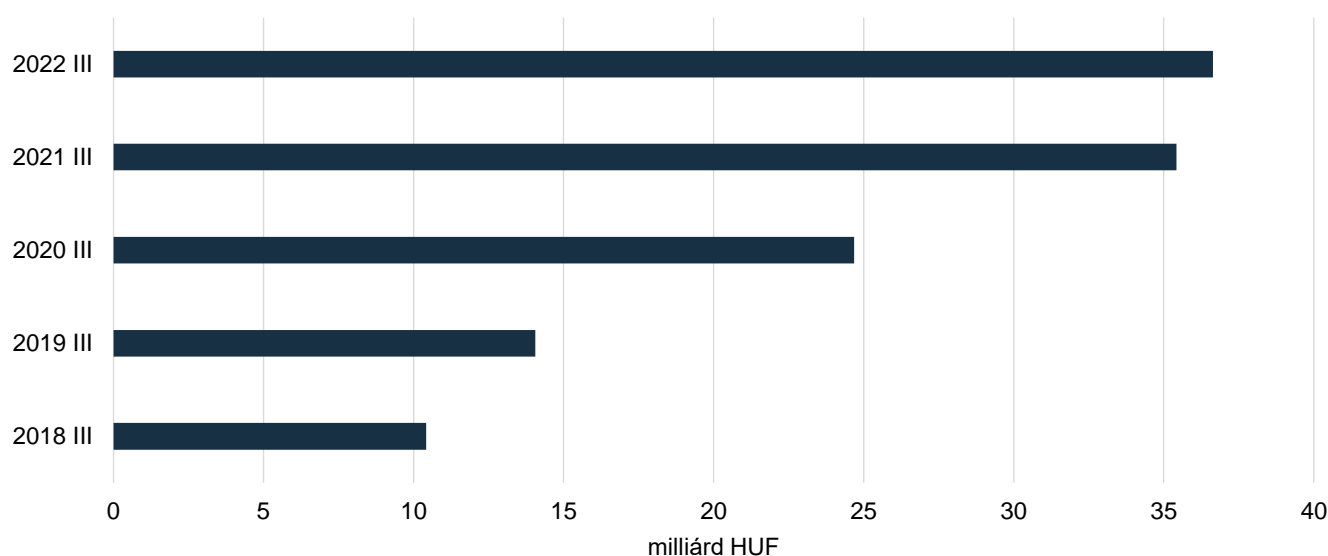
Időszak		Élelmiszeripar			
		I. pillér	II. pillér	NHP fix	NHP Hajrá!
2021	I	1,5	0,3	–	6,0
	II	1,5	0,4	–	7,8
	III	1,5	0,3	–	8,8
	IV	1,3	0,3	–	8,5
2022	I	1,3	0,3	–	8,7
	II	0,3	0,0	–	8,1
	III	1,0	0,3	–	8,3

Megjegyzés: Az NHP II. szakaszában hitelkiváltásra a II. pillér ad lehetőséget.
 Forrás: AVHGA- és Garantiqa-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel

- Egy év alatt az élelmiszeripari vállalkozások ASZK-folyószámlahitel fennálló állománya 3,4 százalékkal nőtt, így a korábbi időszakokban megszokott dinamikus növekedés folytatódott, bár jóval kisebb ütemben: az ágazatban tevékenykedő vállalkozások fennálló állománya 35,4 milliárd forintról 36,6 milliárd forintra emelkedett 2022 harmadik negyedének végére (59. ábra).

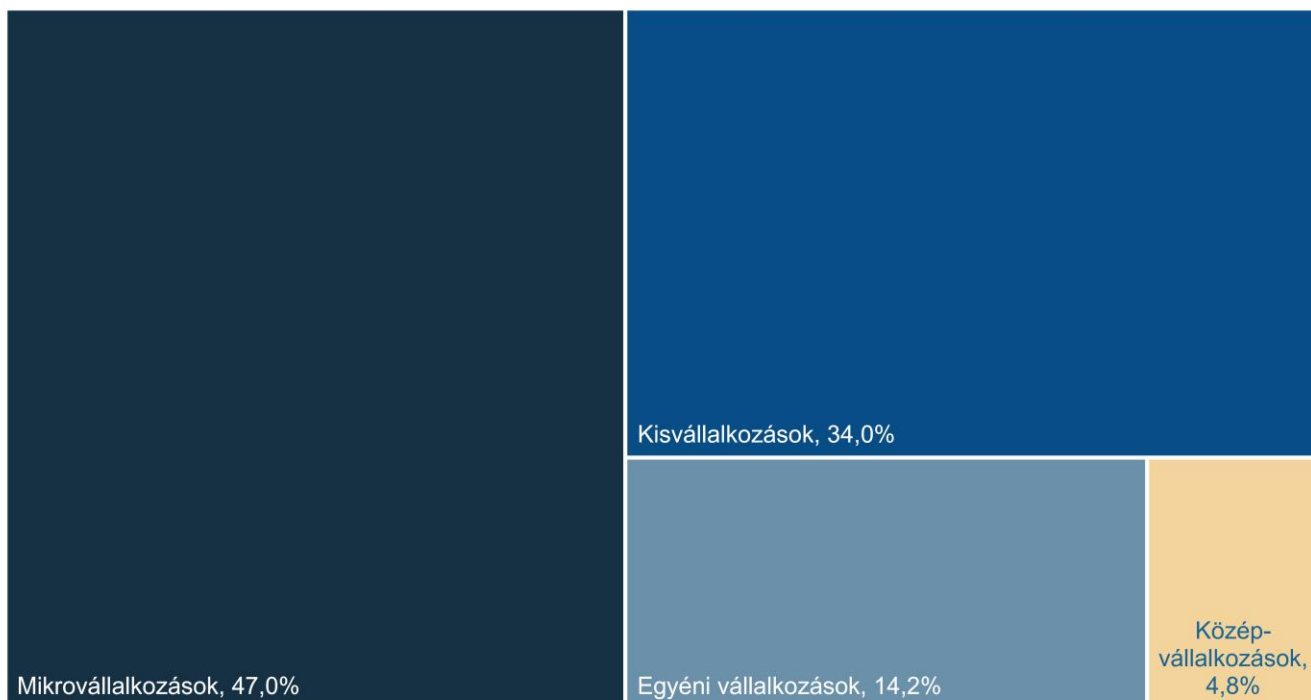
59. ábra: **Az élelmiszeripar Agrár Széchenyi Kártya folyószámla-hitelkeretének növekedése jóval kisebb ütemben ugyan, de tovább folytatódott 2022 harmadik negyedében**

Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripar ASZK-folyószámlahitel fennálló állományának zöme a társas vállalkozásokhoz köthető, a 36,6 milliárd forintos hitelállományból 31,4 milliárd forintot tudhattak magukénak 2022. szeptember 30-án. Azon belül is a mikrovállalkozások rendelkeztek a legnagyobb hitelállománnyal, részesedésük 47,0 százalékot tett ki, miközben a kisvállalkozások a hitelállomány 34,0 százalékát tudhatták magukénak. A középvállalkozások részesedése 4,8 százalék, az egyéni vállalkozásoké ennél nagyobb, 14,2 százalék volt 2022 harmadik negyedében (60. ábra).

60. ábra: **Az élelmiszeripar Agrár Széchenyi Kártya folyószámla-hitelkeret fennálló állományának közel felét mikrovállalkozások igényelték 2022. szeptember 30-ig**

Megjegyzés: Az adatok a 2022. szeptember 30-i állapotot tükrözik.
 Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel mellett az Agrár Széchenyi Beruházási hitel keretében is kedvezményes hitelhez juthattak az élelmiszeripari vállalkozások. Az ágazat fennálló állománya a szóban forgó hitelkonstrukció keretében 3,3 milliárd forint volt 2022. szeptember 30-án, ami 45 hitelügyletkez kapcsolódott¹⁹.

MFB-hitelprogramok

- Az élelmiszeripari ágazatba kihelyezett kedvezményes MFB-hitelek fennálló állománya 2022. szeptember 30-án 14,0 milliárd forintot tett ki, amely összeg 2,4 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakának értékét (10. táblázat). A hitelösszeget szinte teljes egészében a társas vállalkozások igényelték, amelyek körében a mikrovállalkozások bírtak a legnagyobb részesedéssel (66,76 százalék), arányuk 2,6 százalékponttal csökkent egy év alatt.

¹⁹ Forrás: AVHGA-adatok

10. táblázat: **Az MFB élelmiszeripari hitelei elsősorban a mikrovállalkozásokat finanszírozták 2022 harmadik negyedében is**

milliárd HUF

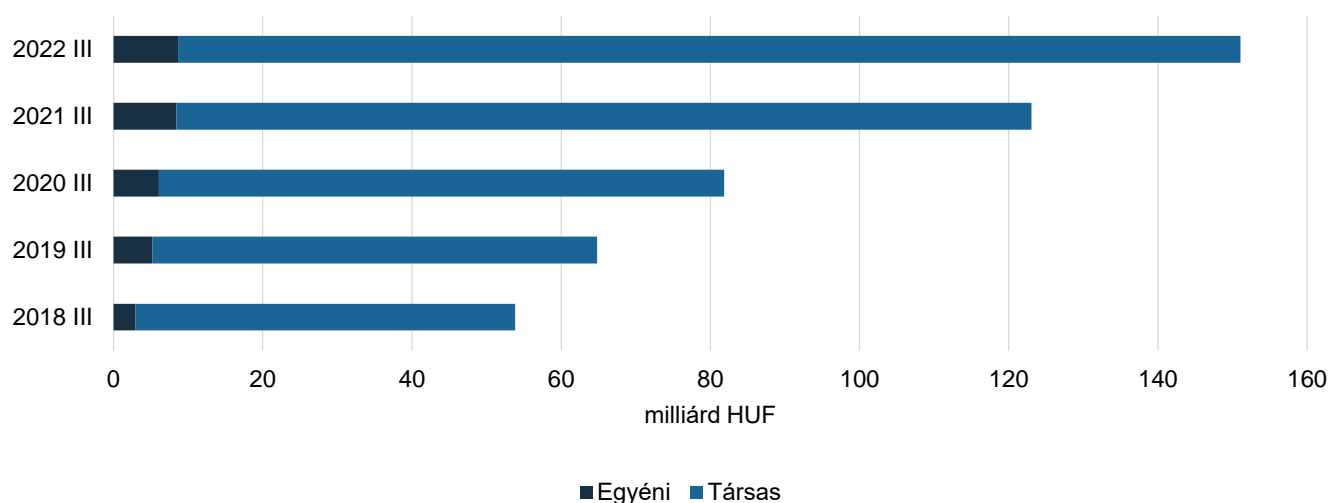
Megnevezés	Hitelek értéke
Egyéni gazdaságok	–
Társas vállalkozások	13,0
ebből	
Mikrovállalkozás	8,7
Kisvállalkozás	1,2
Középvállalkozás	2,1
Nagyvállalkozás	1,0
Nem ismert*	1,0
Összesen	14,0

Megjegyzés: A csillaggal jelölt kategória tartalma: nem besorolható, nem ismert, felszámolás miatt nem besorolható és nonprofit vállalkozások. Az adatok a 2022. szeptember 30-i állapotot tükrözik.

Forrás: MFB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Garantált hitelek állománya az élelmiszeriparban

- A mezőgazdasághoz hasonlóan az élelmiszeripar garantált hitelállományában is dinamikus emelkedés volt megfigyelhető az elmúlt öt évben. A bővülés 2022 harmadik negyedében tovább folytatódott: a garantált hitelek összege 22,8 százalékkal 151,1 milliárd forintra nőtt az egy évvel korábbi negyedévhez képest (61. ábra).
- A növekedés üteme az egyéni és társas vállalkozásoknál különböző volt, előbbinél 2,4, utóbbinál 24,3 százalék, ez értékben 0,2, illetve 27,8 milliárd forintra felelt meg. Mindezek eredményeképpen az egyéni gazdaságok garantált hiteleinek értéke 8,6 milliárd forintra nőtt, a társas vállalkozásoké pedig 142,4 milliárd forintra emelkedett egy év alatt.

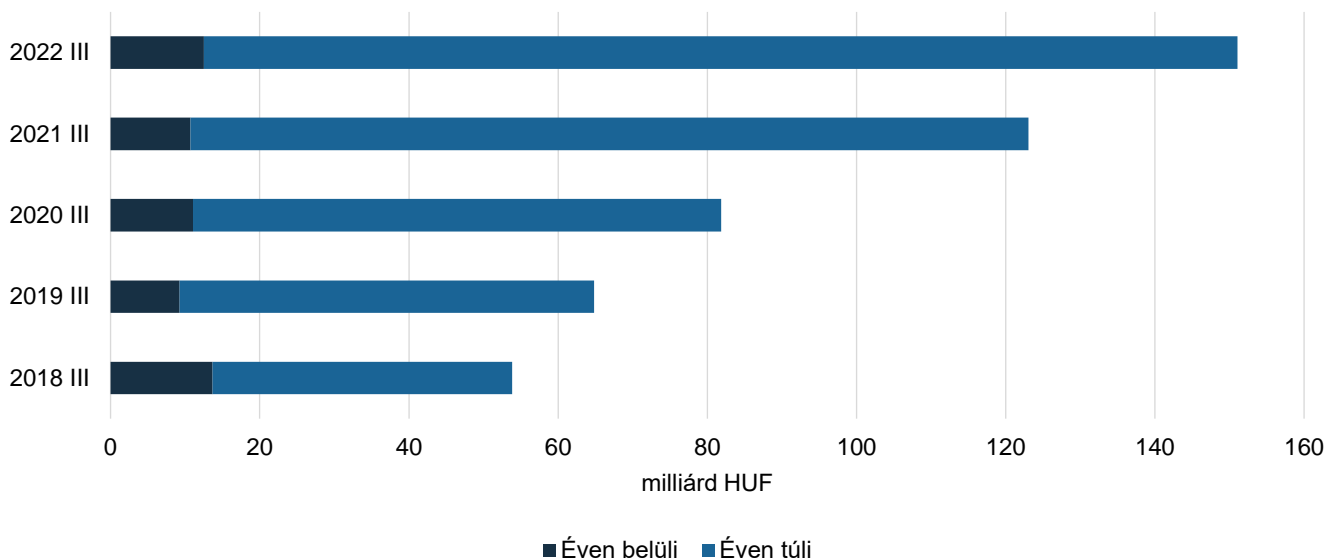
61. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások garantált hitelállománya tovább bővült 2022 harmadik negyedében**

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 76,0-77,2 százalék volt 2022 harmadik negyedévének végén.

Forrás: AVHGA-, Garantiqa-adatok és az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari vállalkozások garantált hitelállományában az éven belüli és éven túli hitelek eltérő mértékben növekedtek. Az éven belüli hitelek állománya 17,0 százalékkal, 1,8 milliárd forinttal emelkedett. Az éven túli garantált hitelek értéke 23,3 százalékkal és 26,2 milliárd forinttal bővült, ezáltal 138,6 milliárd forintra nőtt a vizsgált időszakban (62. ábra).

62. ábra: **Az élelmiszeripar garantált hiteleinek növekedése legnagyobb mértékben az éven túli hiteleknél jelentkezett 2022 harmadik negyedévének végén**

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 76,0-77,2 százalék volt 2022 harmadik negyedévének végén.

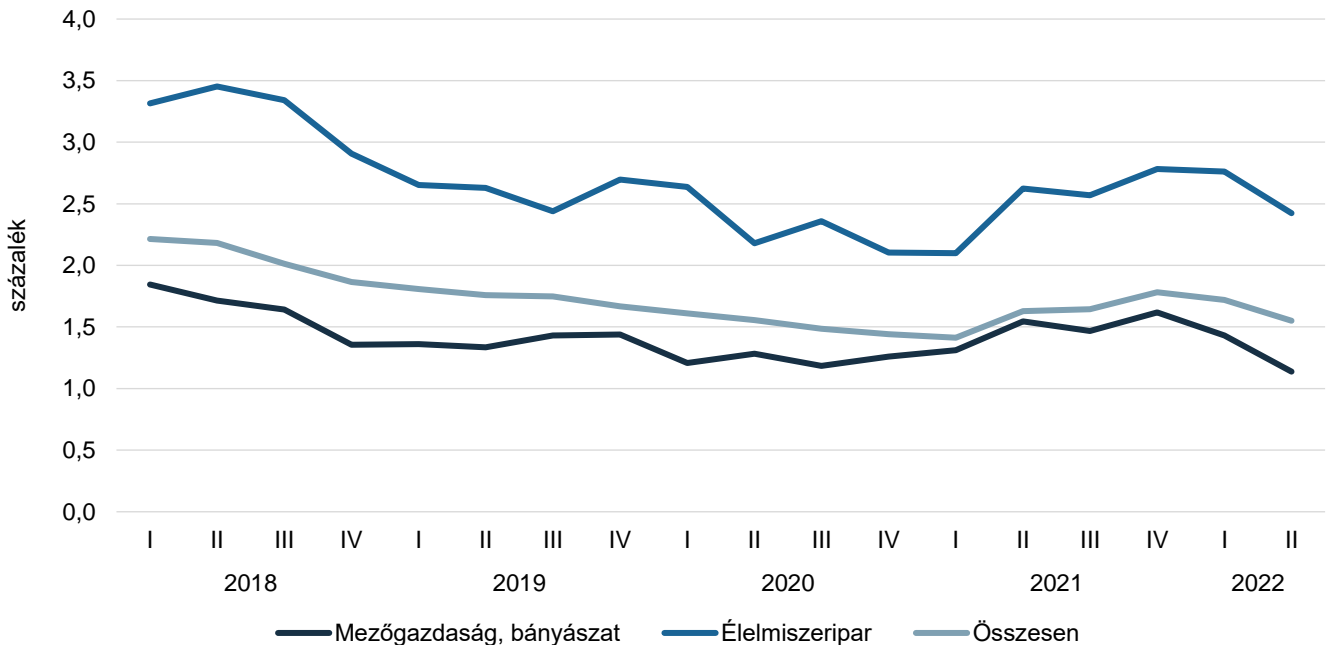
Forrás: AVHGA-, Garantiqa-adatok és az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Ágazati csődráták

- Az ágazati csődrátá egy adott ágazatban csődeljárás alatt lévő és az egy évvel korábban működő társas vállalkozások százalékos arányát mutatja. A mutató értékelésével képet kaphatunk egy adott ágazat pénzügyi stabilitásának helyzetéről, illetve annak tendenciájáról.
- A nemzetgazdaság összesített csődrátája 2021 első negyedévéig fokozatosan javult, a 2018 eleji 2,2 százalékról 1,4 százalékra csökkent. Azonban 2021 második negyedévé-től kezdve a mutató értéke újra növekedésnek indult, majd az év végére 1,8 százalékra emelkedett. Ezt követően 2022 második negyedévének végére 1,5 százalékra mérséklődött (63. ábra).
- A mezőgazdaság csődrátája a nemzetgazdaságéhoz hasonlóan 2021 második negyed-évétől kezdve emelkedett, 1,6 százalékra nőtt 2021 végére, azonban továbbra is kedvezőnek számított. A nemzetgazdasági folyamatokat követve és azt kedvezően megha-ladva, 2022 második negyedévének végére a mezőgazdaság csődrátája is csökkent, 1,1 százalékra.
- Az élelmiszeripar csődrátája 2021-ben a mezőgazdaságénál is nagyobb ütemben növe-kedett, 2,1 százalékról 2,8 százalékra emelkedett, azonban 2022 második negyedévé-nek végére ez az érték is mérséklődött 2,4 százalékra.

- A nemzetgazdaság szakágazatai között a legkevésbé eladósodott ágazatnak továbbra is az ingatlanügyletek minősültek: az ágazat csődrátája 0,8 százalékot tett ki 2022 második negyedévének végén. A legeladósodottabb ágazat változatlanul az építőipar volt 3,0 százalékos csődráta értékével.

63. ábra: **Az ágazati csődráta minden szektorban csökkent**

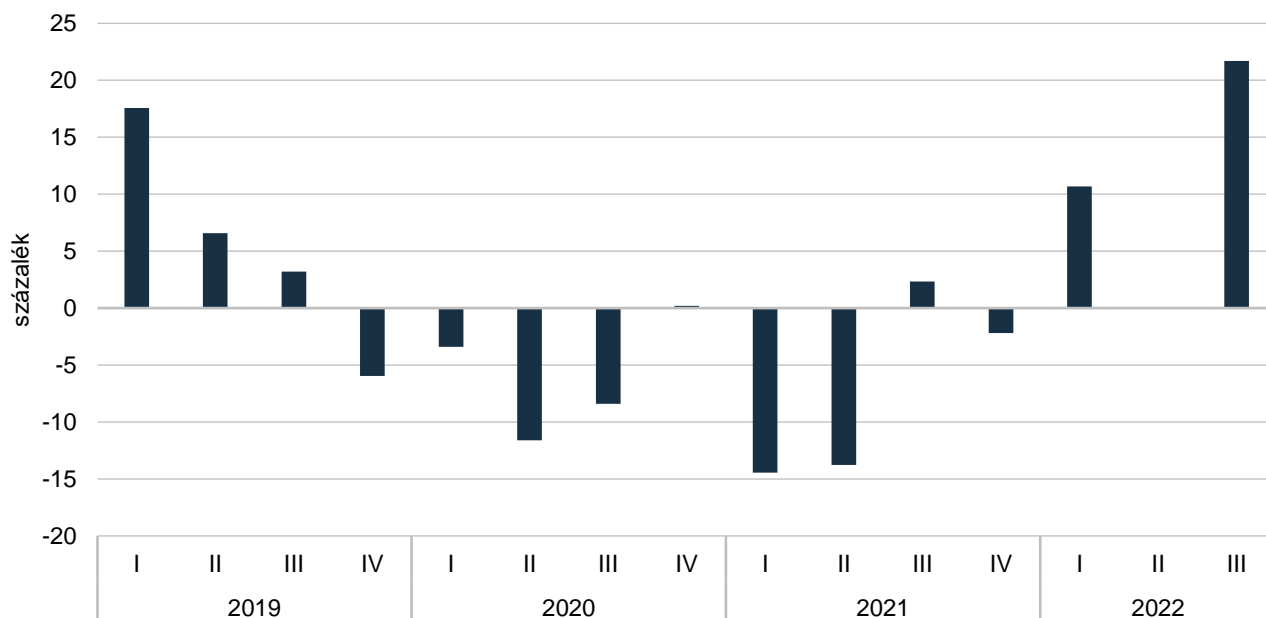

Forrás: Magyar Nemzeti Bank, Pénzügyi Stabilitási Jelentés, 2022. november alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Hitelezési felmérés

- A hitelek keresleti és kínálati tényezőire vonatkozó felmérést a FED (Federal Reserve Board) indította el. Az MNB a FED felmérése alapján készíti el saját hitelezési felmérését, amely valamivel bővebb, mint a FED kérdőíve. A hitelezési felmérés során alkalmazott kérdőív kérdései ötfokozatú skálát alkalmaznak és kvalitatív módon fejezik ki a felmérésben részt vevő intézmények által megtett lépéseket, illetve tervezett vagy várt változásokat a hitelezési hajlandóságra, hitelkeresletre, hitelezési sztenderdekre/feltételekre, kockázati paraméterekre és a különböző szektorok kockázati megítélésére vonatkozóan. A felmérésben a legnagyobb piaci részesedéssel rendelkező bankok vesznek részt szegmensektől függően 85-95 százalékos piaci részesedéssel.
- A változást a romlást és javulást jelző bankok piaci részesedéssel súlyozott arányának különbsége mutatja. Ha a mutató értéke negatív, akkor a bankszektor képviselői javulást, ha pozitív, akkor pedig romlást várnak az adott ágazat hitelezési folyamataiban.
- A legfrissebb felmérésben szereplő visszatekintő kérdések 2022 harmadik negyedévére (2021 harmadik negyedévéhez képest), az előre tekintő kérdések a következő féléves időszakra vonatkoznak (2022 harmadik negyedévéhez képest).
- A portfólió változása 2022 harmadik negyedévében 21,7-es értéket vett fel, azaz a bankszektor képviselői kedvezőtlen folyamatokat tapasztaltak a mezőgazdasági ágazat hitelezési folyamataiban.

- A legfrissebb felmérés szerint a bankok romlást prognosztizálnak a mezőgazdasági hitelportfóliók minőségét illetően: a pénzügyintézetek nettó 27,2 százaléka szerint negatívan fog változni a hitelportfóliók minősége az elkövetkező fél évben (64. ábra).

64. ábra: **A mezőgazdasági portfólió minőségének múltbeli változása**

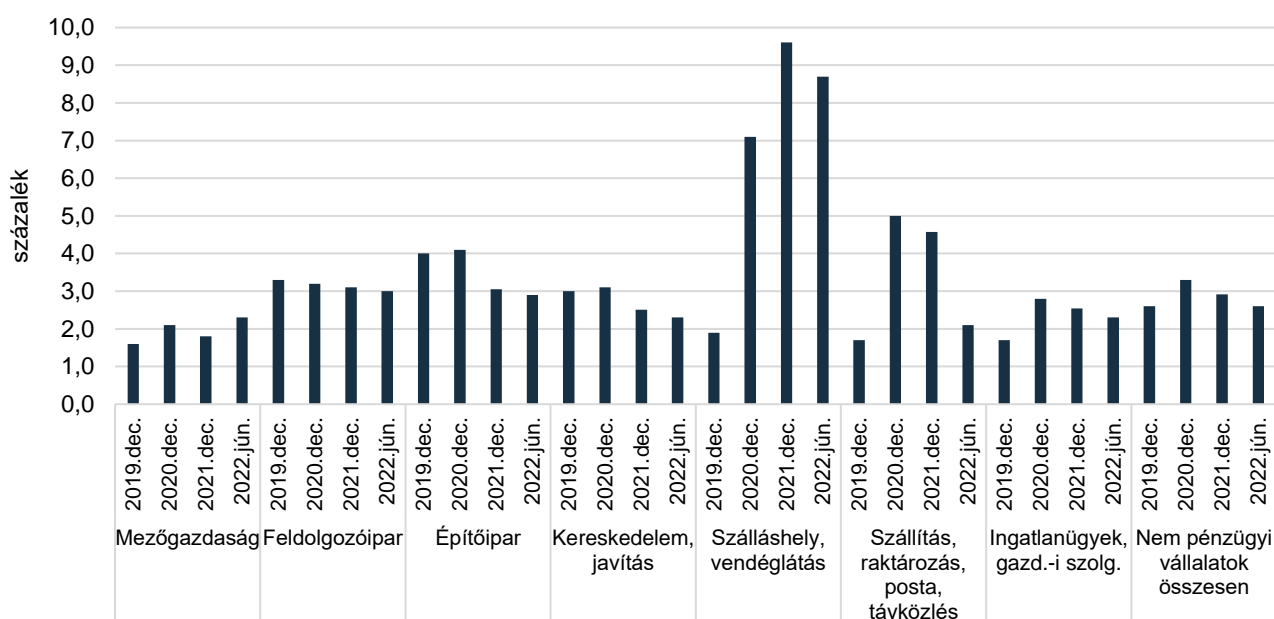
Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Hitelfedezettség

- A Magyar Nemzeti Bank Pénzügyi stabilitási jelentésében szerepel a bankrendszer hitelállományának értékvesztéssel való fedezettsége ágazatonként. A legutóbbi, 2022 novemberi Pénzügyi stabilitási jelentés adatai szerint az egyes ágazatok közül a mezőgazdaságban a második legalacsonyabb az értékvesztéssel való fedezettség, mindösszesen 2,3 százalék volt 2022 júniusában. A mezőgazdasági ágazat nemzetgazdasági súlya ugyanebben az időszakban 5,4 százalékot tett ki (65. ábra).
- A mezőgazdasághoz hasonló súlyú ágazat (4,5 százalékkal) a szállítás, raktározás, posta, távközlés ágazat, melynek hitelfedezettsége a mezőgazdasághoz képest kissé alacsonyabb, 2,1 százalék volt 2022 júniusában.
- Ugyancsak hasonló súlyú ágazat az építőipar (6,1 százalékkal), de hitelfedezettsége (még a folyamatos visszaesés ellenére is) magasabb, 2,9 százalék volt a vizsgált időszakban.

65. ábra: Az értékvesztéssel való hitelfedezettség változása

Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Jegybanki kamat és a vállalati szektor kamatai

- A jegybanki alapkamat 2016 óta 0,90 százalékponton stagnált, amit az árstabilitás fenntartása és a gazdasági növekedés helyreállításának támogatása érdekében a Monetáris Tanács 2020 júniusában 0,75 százalékra mérsékelte, majd 2020 júliusában további 15 bázispontos csökkentéssel 0,60 százalékban állapított meg. Nem módosított ezen az értéken 2021 első negyedévében sem, azonban 2021 júliustól a Monetáris Tanács minden hónapban emelte a jegybanki alapkamatot, főként a növekvő inflációhoz igazítva.
- A Monetáris Tanács 2021 nyarán megállapította, hogy az infláció emelkedése globális jelenség, amely összefügg a gazdaságok koronavírus-járvány utáni újranyitásával és sebességével.²⁰ Az inflációs kilátások általános növekedése miatt 2021 második felében több európai jegybank is szigorított a monetáris kondíciókon. A nemzetközi és a nemzetgazdasági folyamatokat (mint például a nyersanyagpiacokon megfigyelhető jelentős áremelkedési hullám) elemezve és a változó gazdasági feltételekhez igazodva 2021 végéig a jegybanki alapkamat Magyarországon is összesen 150 bázisponttal, 2,4 százalékra emelkedett.²¹
- A 2022. február végén kirobbant orosz–ukrán háború alapvetően megváltoztatta a világ-gazdasági kilátásokat. A földrajzi közelség és az érintett felekkel folytatott külkereskedelem nagyobb súlya miatt a várható hatások Európában és különösen a kelet-közép-európai régióban erőteljesebbek voltak. Az infláció számos országban – több évtizedes csúcspontok elérése – tovább emelkedett. A háború a nyersanyag- és az energiaárak emelkedésén keresztül további inflációnövelő hatásokat okozott, amit az ellátási nehézségek újbóli erősödése is súlyosbított. Az inflációs kockázatok fokozódása a monetáris kondíciók további szigorítását indokolta. A Monetáris Tanács ezért a monetáris kondíciók

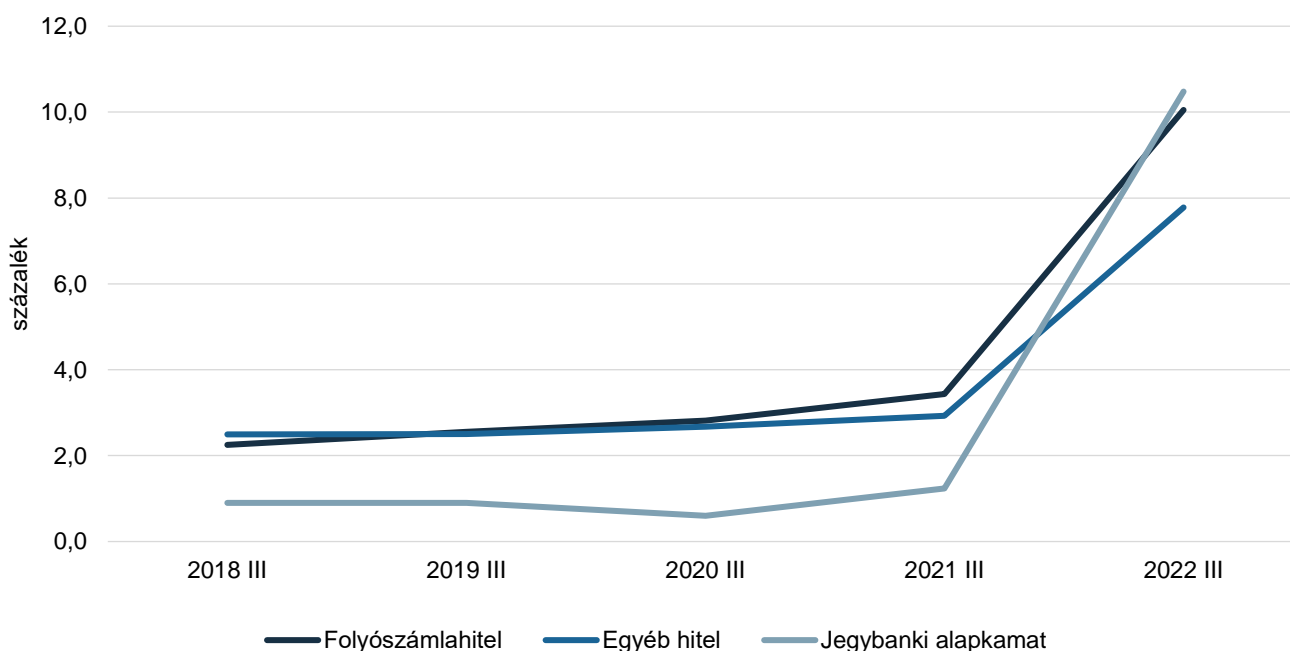
²⁰ Forrás: MNB, Közlemény a Monetáris Tanács 2021. július 27-i üléséről, <https://www.mnb.hu/monetaris-politika/a-monetaris-tanacs/kozlemenyek/2021/kozlemeny-a-monetaris-tanacs-2021-julius-27-i-uleserol>

²¹ Forrás: MNB, Közlemény a Monetáris Tanács 2021. december 14-i üléséről, <https://www.mnb.hu/monetaris-politika/a-monetaris-tanacs/kozlemenyek/2021/kozlemeny-a-monetaris-tanacs-2021-december-14-i-uleserol>

általános, folytatódó szigorítását és az alapkamat-emelési ciklus korábbinál nagyobb lépéssel történő folytatását tartotta szükségesnek.²² Ebből következően a jegybanki alapkamat 2022 első negyedévében további 200 bázisponttal 4,4 százalékra emelkedett, majd 2022 második negyedévében 5,3 százalékra nőtt, és ezt követően 2022 harmadik negyedévében elérte a 10,5 százalékot.

- Az elmúlt öt éves vizsgált időszakban az egyéb hitelek átlagos évesített kamatlába 2021 második negyedévéig alig változott, 2,6 százalékról kis ingadozással 2,7 százalékra módosult. A folyószámlahitelek kamata kissé nagyobb mértékben változott ebben az időszakban, 2,2 százalékról 2,9 százalékra emelkedett 2021 második negyedévéig. Mindkét hiteltípusnál ugrásszerű változás következett be az utóbbi egy évben. Az egyéb hitelek kamata – igazodva a jegybanki alapkamat nagymértékű növekedéséhez – 7,8 százalékra nőtt, míg a folyószámlahitelek kamata még ennél is nagyobb mértékben, az előző év azonos időszakához képest majdnem háromszorosára, 10,1 százalékra emelkedett (66. ábra).

66. ábra: **Tovább emelkedtek a kamatlábak 2022 harmadik negyedévében**

Megjegyzés: A jegybanki alapkamat értéke negyedéves időszakkal súlyozott átlag.
Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

²² Forrás: MNB, Közlemény a Monetáris Tanács 2022. március 22-i üléséről. MNB, <https://www.mnb.hu/monetaris-politika/a-monetaris-tanacs/kozlemenyek/2021/kozlemeny-a-monetaris-tanacs-2022-marcius-22-i-uleserol>

